

Una correcta formación para los códigos publicitarios y para su permanente bombardeo es un caso particular, aunque sin desprecio, de una ciudadanía que estima la libertad personal de escoger y que no se deja esclavizar por el sabor de los mensajes dirigidos a las masas o de los hábiles "manipuladores de símbolos".

4.2 Una ciudadanía social.

No hay una nueva ciudadanía llena sin una fuerte apropiación de los derechos y de los deberes sociales dentro de la conciencia de cada ciudadano.

La ciudadanía moderna o es social o no lo es. Esta es la relevancia de la dimensión social de las cuestiones contemporáneas. Como ya subrayamos, el combate sin cuartel a los fenómenos conjugados de extrema pobreza, de la exclusión y de la marginación límite, constituye una prioridad fundamental en la salvación de la ciudad del siglo XXI y en la afirmación de un concepto de ciudadanía proactiva ante las cuestiones cruciales de la contemporaneidad.

La ciudadanía social parte de una noción apurada de **justicia** —que toma como premisa fundamental la igualdad de oportunidades dentro de una sociedad democrática—, que conduce a un imperativo de **justicia social** que presupone una actuación dirigida a la defensa de los más débiles y de los que tienen más carencias, por la congregación de medios de discriminación positiva, movilizados a su favor.

El refuerzo del espíritu de comunidad tiene como base un inequívoco deber de participación en la libre iniciativa social y en la responsabilidad de promover el progreso del asociacionismo en todos los frentes y en todas las direcciones en que puede responder genuinamente a necesidades de las poblaciones. Ejercer la ciudadanía es, en esta medida, vivir la solidaridad como camino y meta de acumulación de capital social. Es aceptar el repto del desarrollo de las competencias críticas que propician la capacidad de vivir en armonía con los otros.

4.3. Una ciudadanía paritaria.

A pesar de algunos progresos conseguidos, la civilización contemporánea sigue invadida de prejuicios discriminatorios de *gender* que impiden la realización de una verdadera **ciudadanía a dos**. En realidad, siglos, si no milenios de superioridad sexista,

formaron dentro de los subconscientes la representación subliminal de una sociedad desigual encubierta por una legítima diferenciación funcional de papeles.

La mujer sigue ocupando el hemisferio más pobre de la ciudad de los hombres y sigue discriminada negativamente por parte de la aristocracia masculina del poder político y económico. El valor de la igualdad, aunque proclamado con vigor, en la práctica es rehusado en una ciudad en que obviamente se considera impropio el acceso de individuos del sexo femenino a determinados dominios de estudio o a carreras específicas consideradas reservadas a los hombres.

La paridad es una difícil conquista de la ciudad. Más rigurosamente indispensable para el progreso humano, social y democrático. La paridad efectiva no sólo resulta de la aplicación de los principios generales que rigen la vida de los hombres, como es hoy en día un requisito básico de eficacia económica, en la medida en que garantiza el máximo desarrollo y provecho de todas las potencialidades personales en beneficio de la comunidad, sin ningún tipo de limitación resultante de *gender* o de condición social. **La liberación del prejuicio es parte integrante de la nueva ciudadanía** y de una ciudad que merece ocupar para todas las tareas, para todos los puestos, para todos los combates cívicos, el mejor de todos sus ciudadanos.

4.4. Una ciudadanía intercultural.

La ciudad es, de forma creciente, plural y compleja. La ciudadanía monocultural pertenece a un pasado próximo en que toda la socialización se realizaba en el supuesto del mantenimiento del "orden cultural establecido" y en el que implícitamente unos eran preparados para ejercer el poder sobre los otros grupos culturalmente minoritarios. Estos últimos, en contrapartida, se veían socializados para la sumisión.

Por el contrario, el desafío irrenunciable de la ciudadanía moderna consiste en crear un marco necesario de cohesión en el respeto de las diferentes culturas y de los derechos colectivos que legitiman su libre expresión. Ello significa evaluar una memoria colectiva que permanece continuamente abierta a la descubierta del otro y promover un patrimonio histórico que no es una narrativa exclusiva de victorias militares sobre otros pueblos o un compendio de guerras. **La ciudadanía intercultural es otro medio para afirmar una cultura de tolerancia y de paz, en que la construcción de identidad no ha de ser realizada forzosamente contra los otros diferentes.**

La ciudadanía intercultural escoge el diálogo entre culturas como el activo más importante para la gestión de la diferencia y para la evaluación de la diversidad. Las relaciones de vecindad se crean pensando en la actividad cooperativa que hace frente a la multiculturalidad como una riqueza de la comunidad en vez de ser una fuente de conflictividad incurable.

Efectivamente, la interculturalidad es una tendencia que no se puede parar de la sociedad contemporánea. Es el resultado de la expansión de la movilidad de las personas y de los medios de comunicación global que "encogieron" al planeta. Pero, es igualmente la consecuencia del incremento de las desigualdades: locales, regionales, nacionales y mundiales. **Las culturas pobres, coloradas con fuertes matices étnicos, se fueron hacia la ciudad de los ricos.**

No hay ninguna cultura autosuficiente. Cerrada en sus particularismos, incapaz de descubrir las otras, de liberarse y, a cambio, recibir cualquier cultura se extingue dentro de su autismo. Un total autoritarismo cultural es, además, la antítesis de la cultura. Por definición, toda la cultura auténtica anhela a la universal que sólo se entrevé en el reencuentro franco con las otras culturas.

Por eso, la ciudadanía intercultural presupone la adquisición de nuevas competencias relacionales y comunicativas para ejercer no solamente dentro de la ciudad local, sino también dentro de la ciudad global. Por este medio, las culturas pueden pasar a coexistir sin diferenciación de estatuto y así dialogar al mismo nivel, abriéndose al enriquecimiento recíproco.

4.5. La nueva ciudadanía ambiental.

La nueva ciudadanía inviste en la calidad total del ecosistema y en la su preservación. Esta es también una condición *sine qua non* de pacificación del hombre con sí mismo y con la naturaleza que recibió como un don.

La ciudad ocupa un lugar central dentro de las estrategias de desarrollo sostenible. Este desarrollo, con el fin de tener un rostro verdaderamente humano, tendrá que tender, de forma permanente, a una ampliación de las posibilidades de escoger que se abren a cada individuo y, por este motivo, a la efectividad de sus condiciones de ejercicio responsable de la libertad. Tendremos, pues, una noción de desarrollo que superará de

largo cualquier otra concepción economicista o un mero algoritmo cuantitativo de medida.

La ciudad, como cruce de una forma de vivir gregaria, se encuentra hoy en día zambullida dentro de una agresión sistemática contra los valores ecológicos y en el triunfo de lo efímero que hipoteca seguramente la calidad de vida de las generaciones futuras y, también, sus propias condiciones de supervivencia.

Una nueva ciudadanía no es compatible con un egoísmo así. **Por eso se ha de sostener una nueva ética de relación con la natura —y con la limitación de su riqueza original—, lo que existe para el beneficio de generaciones humanas sucesivas y no sólo para el goce de las generaciones actuales.**

No hay ciudadanía activa posible que dé la espalda a esta magna cuestión. El ciudadano del futuro es necesariamente un militante de la causa de la preservación de su ambiente y un guardián de los bienes de la naturaleza en nombre de las futuras generaciones.

La educación ambiental es parte necesaria de la educación cívica y moral, en orden a la conquista de una frontera avanzada de ciudadanía que tiene sus cimientos sobre valores de comportamiento y éticos relacionales de los hombres entre sí y con la naturaleza viva o inanimada, cuya diversidad hay que proteger con mucho cuidado.

5. LA SOCIEDAD COGNITIVA Y LA EDUCACIÓN HACIA LA CIUDADANÍA

La sociedad de la información elevó el conocimiento y el saber a la categoría de elementos motores de toda la economía. Por eso, se empieza a hablar cada vez más de la **sociedad del conocimiento o sociedad cognitiva como arquitectura social emergente en este fin de siglo.**

En esta sociedad cognitiva, el acceso al conocimiento tiene lugar de forma constante y por los medios más distintos. En competencia con las estructuras clásicas de transmisión de saber —familia, escuela, comunidad— surgen, con una fuerza que no se puede parar, los viejos y los nuevos "*media*". La espantosa capacidad de almacenamiento de información dentro de un CD-ROM, la penetración de Internet, la interacción digital que permitirá dentro de poco un ejercicio de busca de conocimiento y de formación en un

plan individual son fascinadoras posibilidades que vienen a sobreponerse a la influencia ya de por sí poderosa de la televisión hertziana o de la radio. Ello significa que hay condiciones tecnológicas sin precedentes para la edificación de la sociedad educativa, vieja utopía y el más grande sueño de los educadores de todos los tiempos.

En este contexto, **la respuesta de acuerdo con el sistema del pensamiento educativo se dice: Educación a lo Largo de Toda la Vida**, o sea, el desafío de la construcción de una tesitura social donde el proceso educativo tiene lugar en todas las etapas de la vida y no solamente en una fase inicial de la vida humana.

Este *desideratum* se fundamenta en una premisa básica: la del hecho de que es posible tener personas, comunidades y organizaciones que aprenden permanentemente (*learning individuals, learning communities, learning organizations*). Aprender, y aprender a aprender, pasan a constituir los atributos más importantes para vencer en la sociedad del conocimiento.

En el libro intitulado *Educação: um tesouro a descobrir* (Educación: un tesoro por descubrir) que la Comisión Internacional para la Educación en el Siglo XXI divulgó en el mes de abril de este año, en el que se resumen las conclusiones fundamentales que la Comisión reunió al final de tres años de trabajo constante, se identifican los **cuatro pilares** de la educación del futuro: **aprender a conocer, aprender a hacer, aprender a convivir y aprender a ser**.

A partir de estos cuatro pilares se erige el edificio educativo del futuro, cuyo concepto central es el de la educación a lo largo de toda la vida. En el libro se puede leer:

"La educación a lo largo de toda la vida no es un ideal lejano, sino una realidad que tiende cada vez más a inscribirse en los hechos, en el sí de un paisaje educativo complejo, marcado por un conjunto de alteraciones que lo hacen cada vez más necesario. Para organizarla, hay que dejar de considerar las diferentes formas de enseñanza y aprendizaje como independientes las unas de las otras y, de alguna manera, hay que sobreponerse las unas a las otras, o compitiendo entre sí, e intentar, al contrario, evaluar la capacidad de complementación de los espacios y de los tiempos de la educación moderna. (...) Pero, la educación a lo largo de toda la vida, en el sentido en que lo entiende la Comisión, va todavía más allá. Será necesario que cada individuo sepa conducir su destino, dentro de un mundo en que la rapidez de los cambios se conjuga con el fenómeno de la

globalización, para modificar la relación que hombres y mujeres mantienen con el espacio y con el tiempo. Las alteraciones que afectan a la naturaleza del trabajo, aunque circunscritas a una parte del mundo, irán, seguramente, generalizándose y darán lugar a una reorganización de los ritmos de vida. La educación a lo largo de toda la vida se transforma así, para nosotros, en el medio de llegar a un equilibrio más perfecto entre trabajo y aprendizaje y al ejercicio de una ciudadanía activa."

Una poco más adelante incluso se puede leer:

"De una forma general, el principio de la igualdad de oportunidades constituye un criterio esencial para todos los que se dedican a la progresiva implementación de las diferentes vertientes de la educación a lo largo de toda la vida. De acuerdo con una exigencia democrática, sería justo que este principio fuese presente, de manera formal, en modalidades más flexibles de educación, mediante las cuales, la sociedad, desde el principio, como garante de la igualdad de posibilidades de escolarización y de formación posterior ofrecidas a cada cual a lo largo de su vida, sean quienes sean las desviaciones y las incertidumbres de su trayecto educativo."

En sus recomendaciones la Comisión cita todavía:

* "El concepto de educación a lo largo de toda la vida es la clave que abre las puertas del siglo XXI. Va más allá de la distinción tradicional entre educación inicial y educación permanente. Se acerca a otro concepto propuesto con frecuencia: el de la sociedad educativa, en que todo puede ser ocasión para aprender y para desarrollar los talentos propios.

* En esta nueva perspectiva, la educación permanente está concebida de forma que va más allá de lo que ya se está practicando actualmente, en especial en los países desarrollados: actualización, reciclaje y conversión y promoción profesionales de los adultos. Ha de dar a todo el mundo la posibilidad de educación, con varios objetivos, ya sean ofrecer una segunda o una tercera oportunidad, de dar respuesta a la sed de conocimientos, de belleza o de superación de sí mismo y, pues, del deseo de perfeccionar y ampliar las formaciones estrictamente ligadas a las experiencias de la vida profesional, inclusive las formaciones prácticas.

* En resumen, la educación a lo largo de toda la vida ha de aprovechar todas las oportunidades ofrecidas por la sociedad."

Ante un pronunciamiento tan riguroso, el **valor estratégico de la educación se incrementa en el contexto del siglo XXI**. De la misma forma, las comunidades más sólidas tendrán que compartir el conocimiento y, para llevarlo a cabo, tendrán que hacer converger la panoplia de los medios actualmente dispares de información, comunicación y educación de que disponen.

La ciudad continuará reuniendo a la más extraordinaria concentración de instrumentos educativos dentro de la sociedad cognitiva. Por eso, es llamada a responder creativamente a este enorme repto de la educación a lo largo de toda la vida estructurando en red educativa la totalidad de sus centros de conocimiento: escuelas, universidades, empresas, organizaciones públicas, museos, teatros, bibliotecas, instituciones culturales, fundaciones, instituciones de solidaridad social, medios de comunicación social, organizaciones deportivas, asociaciones de barrios o vecinales. La responsabilidad es colectiva y le toca a todo el mundo por igual. Al final de todo, los conocimientos podrán estar disponibles para satisfacer la búsqueda en cualquier punto de la ciudad, a cualquier hora del día o de la noche, donde ésta se pueda oír.

Una estrategia educativa más a lo largo de toda la vida, conscientemente al servicio de una nueva ciudadanía, se convierte ineludiblemente en el repto conjugado de **socialización a lo largo de toda la vida**. Ello quiere decir que tampoco es suficiente aprender los rudimentos de la socialización en la primera etapa de la vida. Las exigencias, cada vez más fuertes, de la organización de la ciudad, la modificación de los tipos de gobierno, la dinámica de las instituciones urbanas, la geometría variable de las formas de participación, todo irá encaminado hacia una capacidad de renovación permanente de las condiciones de ejercicio de la ciudadanía que sólo una formación personal y social inacabada puede garantizar. **La educación como repto de socialización es una idea profundamente humanista y constituye el requisito clave para la adquisición y el mantenimiento del capital social necesario para el gobierno de la ciudad.**

Esta educación cívica incesante es una responsabilidad primera de la comunidad que tiene la fuente decisiva para su supervivencia. En un concepto más amplio de educación cívica. Por ciudadanía se entiende el acceso a la información y a los conocimientos básicos sobre el funcionamiento de la sociedad. Pero, muy

especialmente, habrá en juego **actitudes, comportamientos, competencias y valores, cuya correcta adquisición se considera esencial para el advenimiento de patrones más altos de convivencia.**

La sociedad cognitiva ha de resistir a la modificación del **cognitivismo** en un pedestal de valor absoluto y incuestionable. Este fue el error de soberbia más grande de la sociedad industrial, que llevó a la entronización de la acumulación de capital, o **capitalismo**, como motor único de la historia.

La acumulación sin precedentes de conocimiento, típica de nuestra postmodernidad, así como la invención de potentes tecnologías que permiten su acumulación y transmisión como nunca se había conseguido, tiene que dar lugar a un incremento de la **sabiduría humana**. En caso contrario, la sociedad cognitiva se limitaría a reconstruir viejos sueños como el de la biblioteca de Alejandría, concebida para contener todo el conocimiento humano, o proyectos de época como el de los enciclopedistas del siglo XVIII, que han querido sistematizar la certidumbre de los hechos materiales.

Sólo cuando el conocimiento individual se convierte en patrimonio de la comunidad y propicia la consolidación de formas superiores de vida en común se habrá transportado la sabiduría de convivir que lleva al progreso real de los pueblos y de las sociedades.

El esfuerzo de socialización permanente es igualmente un compromiso de no exclusión. Dicho de otra forma, representa una especie de pacto local o contrato de ciudad para combatir la propagación de la pobreza y llevar hacia al centro lo que es marginal, y llevará a los excluidos de la periferia hacia al centro de la ciudad educativa.

En una ciudad devota de una educación socializada a lo largo de toda la vida nadie se encontrará nunca irremediablemente excluido o definitivamente condenado a un estatuto de no existencia dentro de la *polis*.

En esta ciudad, la promoción del éxito educativo es un esfuerzo permanente y ningún desprecio dentro de la escuela se puede convertir en estigma de desprecio para toda una vida humana.

6. CIUDADES EDUCADORAS, CIUDADES DEL FUTURO

Las ciudades del futuro son necesariamente, y por vocación, ciudades educadoras. La negación de este imperativo sería sinónimo de ciudades suicidas, incapaces de responder ante las grandes interpelaciones de la historia y, como tal, condenadas a la atrofia. Así, **la ciudad educadora supera una noción simplemente funcional; es, ante todo, un proyecto de resurgimiento y de revivificación de la *civitas*.**

La ciudad educadora es igualmente un concepto denso de potencialidad presente y de visión prospectiva. Convive en ella una especie de *Idea Pragnans* en el lenguaje sugestivo de J. O. Esteban. En su sí tiene lugar, permanentemente, una verdadera propedéutica de convivencia, una auténtica **escuela de ciudadanos.**

La ciudad educadora puede desdoblarse conceptualmente en tres vertientes principales.

Por supuesto, se ofrece como **tema privilegiado de educación.** De hecho, es prácticamente imposible que una área disciplinaria o, de forma alternativa, cualquier proyecto interdisciplinario de enseñanza tenga dificultad en inspirarse en la abundante materia de estudio que hay contenida dentro de la ciudad. La variedad extrema de temáticas disponibles, aliada a una trepidante dinámica de evolución de las situaciones humanas, sociales, culturales y económicas, permite identificar la ciudad como un verdadero laboratorio de experiencias de aprendizaje, dentro de una perspectiva viva y comunitaria.

En segundo lugar, la ciudad puede ser referencia durable y fecunda de proyecto educativo. Dicho de una otra manera, se tendrá que asumir como **ambiente o contexto natural de educación.** Si el crisol permanente de progreso cultural es la comunicación humana, y esta surge inapelablemente de forma tanto más polifacética y rica como más importante sea la cinética de confrontación entre modelos y concepciones de vida, la ciudad es *locus* de enorme diversidad cultural y, por consiguiente, fuente de cultura cívica. Así como en el sí de la familia la educación surge de forma casi espontánea, dentro de la ciudad educadora el proceso de desarrollo y maduración humana tiene lugar de forma natural.

No obstante, la ciudad es, al fin y al cabo, **propulsora y dinamizadora de educación.** Las actividades creativas que contiene y que sólo pueden aflorar al ritmo y con el sentido cosmopolita que la tipifican, ya sea en el dominio de las artes o de la tecnología,

en las áreas de la ciencia o de la economía, pasando por la arquitectura y por el asociacionismo de base, constituyen incentivos a la realización de una educación permanente y no formal de todos los conciudadanos. Dentro de esta visión, la ciudad es una auténtica agencia de formación vuelta hacia el progreso moral, espiritual y material de todos sus miembros.

Siendo todo eso cierto, hablamos principalmente de una verdadera **pedagogía urbana** (*urban education*) como elemento integrador conceptual de la ciudad educativa. Esta filosofía pedagógica expande el espacio estrictamente escolar —perímetro tradicional de enseñanza formal— para invadir toda la *topología* urbana como espacio vivo de aprendizaje.

Dentro del drama social cotidiano se educa para la justicia y para la solidaridad. Dentro de el contexto político de la ciudad y dentro de sus contradicciones de poder se profundiza la afición hacia la libertad y hacia la democracia como valores perennes. En la confrontación con la diversidad se educa para el descubrimiento del "otro" y para el respeto hacia los demás. En la voracidad del consumo, se forma para discernir entre lo necesario y lo superfluo. Ante la multiplicación de la violencia, se conquieren coros hacia la paz.

Dentro de la pedagogía urbana, **la ciudad es sujeto de educación** y se desvela en un cabal irreprimible de oportunidades formativas y de experimentalismo vital. La educación dentro de la ciudad adquiere contornos intensamente polisémicos.

La teorización sobre la ciudad educadora es indiscernible desde un concepto evolutivo de civilización. **Ciudad, ciudadanía y civilización son los vértices conjugados de un mismo triángulo equilátero.**

En este desafío de largo alcance, la ciudad surge como si se salvara y, al mismo tiempo, contribuye a la regeneración de un proyecto educativo de futuro. La una y la otra van cogidas de la mano, son inseparables. **Nos encontramos en confrontación con un designio genuinamente refundacional de nuestra ciudad contemporánea.**

Este **Nuevo Renacimiento urbano** no es un mero *topos* o más aún una idea irrealizable para figurar en un compendio cualquiera de ciencia social. Al contrario, configura un desafío fundamental, es poseída por un motivo inspirador, converge a un tema nuclear inevitable. Se juega todo en la capacidad de desencadenar un nuevo comunitarismo y de

promover formas solidarias de vida en común a la base de los grupos de vecindad y de afinidad de intereses.

Vencer al individualismo que hiere de muerte a la sociedad industrial y construir la solidaridad activa puede cimentar la ciudad nueva que se afirma como educadora que representa un desafío dominante.

La caída del Imperio Romano de Occidente, en el año 476, coincidió con el declive de la ciudad y con un movimiento antagónico de fuga del campo hacia la ciudad. El Renacimiento europeo no es indiferente al resurgimiento de la ciudad medieval ni a la movilización general de los oficios, de los artesanos, de los maestros y de los gremios, o sea, de las fuerzas vivas productivas y creativas de la época.

Las **ciudades libres** del Renacimiento surgieron como rebelión en contra del modelo unitario de sociedad; así pues, lo pueden ser las del Nuevo Renacimiento propuesto.

No hay ninguna ciudadanía plena sin ciudad educadora. Ni civilización sostenible sin comunidades en cohesión.

Esta es la realidad, que no se puede falsear mediante sofisma, a que se enfrenta la humanidad.

El propósito enunciado no es una simple teoría científica, ni un teorema abstracto de álgebra, y mucho menos se puede confinar a la escasa simetría de un manifiesto político.

Del gobierno de la ciudad se reclama una verdadera *poiesis*, es decir un compromiso firme con un cuidado de espíritu de la gran urbe. La *metanoia* propugnada no obedece a ningún recetario previamente descrito. Se fundamenta más en la valía de un proceso que en la mejora tecnocrática de un producto final. Representa la búsqueda de un sentido — filosófico y poético— para nuestra ciudad, lo cual se sitúa mucho más allá de lo tangible y de lo efímero.

Sin una espiritualidad límpida o la construcción de una consciencia serena será siempre tarea imposible vertebrar un proyecto educativo impulsor.

Hacer de cada ciudad una ciudad educadora es responsabilidad urgente, compartida por todo el mundo y por cada uno de nosotros

Que nadie se exima de su responsabilidad de ciudadanía.

Hotel Fira Palace

Dia 9 d'abril de 1999

9 a 10.30 h	Sala Verdi Conferència "Noves formes d'exclusió social. El paper de l'educació"	Sala Rubí Conferència "Ciutat, sostenibilitat i participació"	Sala Safir Conferència "Canvis en els valors i models de família"		
10.30 a 12 h	Sala Verdi Taula Debat "La funció educativa de l'espai cívic"	Sala Rubí Taula Debat "Qualitat de vida i educació"	Sala Rossini Taula Debat "La xarxa social: la societat civil organitzada per educar en els valors"		
12 a 12.30 h	Pausa cafè				
12.30 a 14 h	Sala Verdi Taula Debat "Educació i món laboral"	Sala Rubí Conferència "Les limites de la culture en volume: compétences culturelles et dispositions vertueuses"	Sala Rossini Fòrum d'Experiències "Ciutat sostenible i qualitat de vida"	Sala Vivaldi Fòrum d'Experiències "Educació i comunicació"	
14 a 14.30 h	Lectura de pòsters				
16 a 17.30 h	Sala Verdi Taula Debat "Mitjans de comunicació i educació"	Sala Rubí Taula Debat "Educació, associacionisme i participació ciutadana"	Sala Safir Taula Debat "Diversitat, cultura i identitat ciutadana"	Sala Rossini Fòrum d'Experiències "Ciutat, identitat i diversitat"	Sala Vivaldi Fòrum d'Experiències "La música com a agent educatiu"
17.30 a 18 h	Pausa cafè				
18 a 19.30 h	Sala Verdi Conferència "La societat de la informació i el coneixement. Els reptes de l'educació"	Sala Rubí-Safir Conferència "Educació i accés al món laboral"			

20 h

Museu Nacional d'Art de Catalunya

Visita nocturna al Museu Nacional d'Art de Catalunya.

Còctel a la Sala Oval. Actuació de l'Orquestra Taller de Músics

■ Auditori

Dia 7 d'abril de 1999

16.45 h Lliurament d'acreditacions per a la sessió inaugural

17 a 19.30 h Sessió inaugural

Presentació de les línies estratègiques del Projecte Educatiu de Ciutat
Conferència inaugural "Els reptes de l'educació en el segle XXI"

20 h Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona

Recepció oficial per als conferenciant i ponents

■ Palau de Congressos

Dia 8 d'abril de 1999

8.30 a 10 h Lliurament de documentació i acreditacions

10 a 11.30 h Conferència "L'Opció Educativa de Barcelona"

■ Hotel Fira Palace

11.30 a 12 h Pausa Cafè

12 a 13.30 h Sala Verdi

Taula Debat
"Autonomia de centres
educatius i qualitat
de l'ensenyament"

Sala Rubí

Taula Debat
"Noves tecnologies.
Educació i cohesió social"

Sala Safir

Taula Debat
"Cultures juvenils.
Educació i Acció comunitària"

Sala Rossini

Fòrum d'Experiències
"Comunitat i Educació"

Sala Vivaldi

Fòrum d'Experiències
"La ciutat com a recurs
educatiu"

13.30 14.00 h Lectura de pòsters

16 a 17.30 h Sala Verdi

Taula Debat
"Educació i territori"

Sala Rubí

Taula Debat
"De la ciutat
del coneixement
a la ciutat dels valors"

Sala Safir

Taula Debat
"Consum cultural i educació"

Sala Rossini

Fòrum d'Experiències
"L'educació: un projecte
de ciutat"

Sala Vivaldi

Fòrum d'Experiències
"Educació i tecnologies
de la informació"

17.30 a 18 h Pausa cafè

18 a 19.30 h Sala Verdi

Conferència
"Polítiques de cooperació i solidaritat a Europa. El paper
de l'educació"

Sala Rubí-Safir

Conferència
"Ciutat i participació"

Barcelona,
pel coneixement i la convivència

Programa

L'educació és la clau

Congrés
7, 8, 9 i 10 d'abril de 1999

Ajuntament de Barcelona

Organitza:

Ajuntament de Barcelona

Hi col·labora:

Diputació de Barcelona

Patrocina:

TV

SONY

IBERIA

M^NAC
MUSEU REGIONAL D'ART DE CATALONIA

Presentació

L'Ajuntament de Barcelona s'ha caracteritzat des de fa molts anys per la seva sensibilitat i la seva atenció envers l'educació. Fruit d'aquesta llarga i rica història, i amb el desig de continuar sempre anant una mica més enllà, l'Ajuntament de Barcelona, juntament amb les institucions i entitats més rellevants de la ciutat, ha impulsat l'elaboració del Projecte Educatiu de Ciutat bo i seguint el model i la metodologia dels plans estratègics que s'han dut a terme a la ciutat des de finals dels anys vuitanta amb uns resultats molt importants.

El Projecte Educatiu de Ciutat neix amb l'ambició de transformar l'educació en un dels elements estratègics clau del desenvolupament de la ciutat de Barcelona. El coneixement és un valor transversal que hem d'aplicar amb una visió estratègica a tots els àmbits de la vida.

En la societat del coneixement i la informació, la formació i l'educació constituïran dos elements fonamentals amb el convenciment que en la societat global en què estem entrant, les ciutats cobriran cada vegada més importància. Les ciutats han de ser llocs on les persones puguin progressar, estimar i respectar el seu entorn, incrementar el seu coneixement i la seva cultura i conviure en pau. Entre tots i totes hem d'aconseguir que Barcelona sigui una autèntica ciutat del coneixement i la convivència. Per aconseguir aquest objectiu, l'educació ha de ser un factor clau. Un repte que val la pena.

Joan Clos

Alcalde de Barcelona

La incorporació a la societat global del coneixement i de la informació planteja reptes i desafiaments que caldrà abordar amb imaginació i decisió. Compaginar el desenvolupament econòmic i tecnològic amb el reforç i l'extensió dels valors democràtics i la lluita contra l'exclusió social exigeix, sens dubte, una acció educativa i formativa profunda.

Amb aquesta finalitat, cal revisar el concepte mateix d'educació, a vegades massa identificat amb l'educació escolar, incorporant-hi els nous agents i escenaris educatius que avui s'uneixen als ja tradicionals de l'escola i la família, i reclamant el compromís i la responsabilització de tota la ciutadania.

Des de fa dos anys, més de mil professionals de tots els àmbits, com també les institucions i entitats més importants de la ciutat, han treballat per elaborar el Projecte Educatiu de Ciutat de Barcelona.

Eulàlia Vintró

Segona tinenta d'alcalde i presidenta de la Comissió de Benestar Social i Educació

Objectius

1. Donar a conèixer les propostes del Projecte Educatiu de Ciutat i presentar el compromís de Barcelona per l'educació.
2. Aprofundir la reflexió sobre les relacions entre educació i ciutat.
3. Presentar i compartir el Projecte Educatiu de Ciutat amb altres ciutats.

A qui va adreçat

Aquest Congrés, convocat per l'Ajuntament de Barcelona i les institucions educatives i socials més rellevants de la ciutat, és obert a persones i entitats de tots els àmbits (moviments socials, sector associatiu, sector educatiu, entitats, món laboral i empresarial, de la cultura, dels mitjans de comunicació, etc.), com també a administracions i ciutats de diferents àmbits (nacional i internacional), interessades a aportar experiències i reflexions sobre la relació entre educació i ciutat.

Dimecres 7 d'abril

L'Auditori

16.45 Lliurament d'acreditacions per a la sessió inaugural

17.00-19.30 Sessió inaugural

Presentació de les línies estratègiques del Projecte Educatiu de Ciutat

Conferència inaugural

Els reptes de l'educació en el segle XXI

A càrrec de

Roberto Carneiro, president del Fòrum de Lisboa i consultor de la Unesco en l'àmbit de política de planificació educativa

Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona

20.00 Recepció oficial

Per als conferencians i ponents del Congrés

Dijous 8 d'abril

Hotel Fira Palace

8.30 Lliurament de documentació i acreditacions

10.00 Conferència

L'opció educativa de Barcelona

A càrrec

d'**Eulàlia Vintró**, segona tinenta d'alcalde, presidenta de la Comissió de Benestar Social i Educació de Barcelona i presidenta del Consell Directiu del Projecte Educatiu de Ciutat

11.30 Pausa cafè

12.00 Taules de debat

Noves tecnologies. Educació i cohesió social

Moderador

Jordi Quintana, professor de Didàctica i Organització Educativa de la Universitat de Barcelona i coordinador del Grup de Treball del Projecte Educatiu de Ciutat "Educació i noves tecnologies"

Ponents

Ernest Maragall, regidor d'Hisenda i Funció Pública de l'Ajuntament de Barcelona

Miquel Puig, comissionat de la Generalitat de Catalunya per a la Societat de la Informació

Artur Serra, coordinador del Centre d'Aplicacions d'Internet de la Universitat Politècnica de Catalunya

Laura Tremosa, directora de la revista Automàtica e Instrumentación

Cultures juvenils. Educació i acció comunitària

Moderador

Xavier Tort, president del Consell de la Joventut de Barcelona

Ponents

Kiki Deliyianni-Kouimtzis, professora de Psicologia a l'Aristotle University. Tessalònica

Josep M. Lahosa, assessor tècnic de la Direcció de Serveis de Prevenció de l'Ajuntament de Barcelona

Jaume Funes, psicòleg

Autonomia dels centres educatius i qualitat de l'ensenyament

Moderadora

Sara Blasi, delegada territorial de Barcelona Ciutat del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya

Ponents

Ignacio García de la Barrera, director de l'IES Joan Boscà

Isabel M. Muñoz, presidenta de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica

Francesc Riu, secretari general del Secretariat de l'Escola Cristiana

Joan Subirats, catedràtic de Ciències Polítiques de la Universitat Autònoma de Barcelona i coordinador del Grup de Treball del Projecte Educatiu de Ciutat "Educació i territori"

Fòrum d'experiències

Comunitat i educació

Coordinadora

Teresa Eulàlia Calzada, secretària del Consell Escolar Municipal de Barcelona.

Experiències

"Las comunidades de aprendizaje. Propuesta educativa igualitaria en la sociedad de la información" (41). Carmen Elboj, Montse Fisas, Rosa Larena i Bep Masdeu. Facultat de Ciències de l'Educació. Universitat de Barcelona. Juan Carlos Audikana. Escuela Ramón Bajo. Vitòria

"Intervenció socioeducativa globalitzada en zones de risc social" (88). Comissió social Zona Nord. Districte de Nou Barris. Barcelona

"Garraf Tallers" (157). Consell Consultiu de la Gent Gran. Consell Comarcal de Garraf. Àrea de Serveis Socials i Sanitat

"Un model d'atenció a la primera infància. Els Espais familiars i el programa «Ja tenim un fill»". (197) Dolors Cabrera, cap del Servei d'Educació Infantil i Primària

La ciutat com a recurs educatiu

Coordinadora

Antònia Hernández, cap del Programa de Coneixement de la Ciutat de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Experiències

"La palabra toma la ciudad. Maratón de los cuentos de Guadalajara" (26). Pep Bruno Galán. Seminario de Literatura Infantil y Juvenil de Guadalajara

"Asteroide B-612" (128). Xosé Manuel Rodríguez-Abella Gómez, Beatriz Varela Morales. Ayuntamiento de Santiago de Compostela

"El diàleg educatiu entre l'escola i la ciutat: El Consell de Coordinació Pedagògica" (133). Antònia Hernández, cap del Programa de Coneixement de la Ciutat de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona. Consell de Coordinació Pedagògica

“Els clubs de lectura a les biblioteques públiques de Barcelona” (152). Anna Cabó. Ajuntament i Diputació de Barcelona

13.30 a 14.00 Lectura de pòsters

16.00 Taules de debat

Consum cultural i educació

Moderador

Joaquim Prats, director del Departament de Didàctica de les Ciències Socials de la Universitat de Barcelona i coordinador del Grup de Treball del Projecte Educatiu de Ciutat “Educació per la valoració i conservació del patrimoni”

Ponents

Jordi Batlló, professor de Comunicació Audiovisual de la Universitat Pompeu Fabra

Anna Rosa Cisquella, 3xtr3s Teatre. Tricicle. Dagoll Dagom. Annexa

Carme Prats, directora de Patrimoni de l’Institut de Cultura de l’Ajuntament de Barcelona

Josep Subirós, escriptor

Educació i territori

Moderador

Joaquim Subirats, catedràtic de Ciències Polítiques de la Universitat Autònoma de Barcelona i coordinador del Grup de Treball del Projecte Educatiu de Ciutat “Educació i territori”

Ponents

Cecilia Braslavsky, sotssecretària de Programació Educativa del Ministerio de Cultura y Educación de la República Argentina

Xerardo Estévez, exalcalde de Santiago de Compostela i arquitecte

Josep M. Ginebreda, gerent de la Cooperativa de la Vall d’en Bas

Rafael Torrubia, president de la Federació d’Associacions de Pares d’Alumnes de Catalunya (FAPAC)

De la ciutat del coneixement a la ciutat dels valors

Moderadora

Carme Gómez-Granell, directora de Serveis Educatius de l’Institut d’Educació de l’Ajuntament de Barcelona i coordinadora del Projecte Educatiu de Ciutat.

Ponents

Victòria Camps, catedràtica d’Ètica de la Universitat Autònoma de Barcelona

Ferran Mascarell, director gerent de l’Institut de Cultura de l’Ajuntament de Barcelona de Barcelona

Carles Solà, rector de la Universitat Autònoma de Barcelona

Joan Trullén, comissionat de l’Alcalde per a la Ciutat del Coneixement

Fòrum d’experiències

L’educació: un projecte de ciutat

Coordinador

Andreu Banús, diputat president de l’Àrea d’Educació de la Diputació de Barcelona

Ponents

“Els projectes educatius de ciutat com a marc d’actuació educativa en el municipi” (208). Jaume Trilla, professor de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona

"Torino, ciutat educadora" (192). Paula Pozzi. Comune di Torino
"El projecte educatiu de ciutat de Viladecans" (207). Maria Sansa, directora de Serveis Personals de l'Ajuntament de Viladecans
"El projecte educatiu de Sabadell" (209). Fermí Vallbé, regidor d'Educació, Cultura i Cooperació de l'Ajuntament de Sabadell

Educació i tecnologies de la informació

Coordinador

Esteve Barandica, cap del Pla d'Educació Intercultural de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Ponents

"Una comunitat oberta al món" (60). Josep Maria Duart i Montoliu, Andreu Bellot i Urbano. Àrea Acadèmica de la Universitat Oberta de Catalunya

"Cercles virtuals" (135). Félix Delgado Pérez. Escola d'adults Alarona. Mataró

"Barcelona Net Activa. Una nova dimensió per aprendre a emprendre en el context de la societat de la informació" (154). Liz Monfort, directora executiva de Barcelona Activa. Ajuntament de Barcelona

"Aula de formació oberta" (187). Imma Alemany. Institut de Persones amb Disminució. Ajuntament de Barcelona

17.30 Pausa cafè

18.00 Conferències

Ciutat i participació

A càrrec de

Roger Hart, professor de la CUNY Graduate School. Nova York

Presenta

Ferran Casas, director de l'Institut de Qualitat de Vida de la Universitat de Girona

Polítiques de cooperació i solidaritat a Europa. El paper de l'educació

A càrrec de

José M. Mendiluce, diputat del Parlament Europeu

Presenta

Miquel Martínez, catedràtic de Pedagogia i vicerector de la Universitat de Barcelona

Divendres 9 d'abril

Hotel Fira Palace

9.00 Conferències

Ciutat, sostenibilitat i participació

A càrrec de

Ramon Folch, consultor ambiental de la Unesco

Presenta

Salvador Rueda, ecòleg i coordinador del Grup de Treball del Projecte Educatiu de Ciutat "Educació i ciutat sostenible"

Canvis en els valors i models de família

A càrrec de

Marina Subirats, catedràtica de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona

Lluís Flaquer i Vilardebò, professor de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona

Presenta

Amparo Tomé, coordinadora del Programa Dona de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona

Noves formes d'exclusió social. El paper de l'educació

A càrrec de

Juan Carlos Tedesco, director de l'Institut Internacional de Planificació Educativa de la Unesco

Presenta

Manel Blasco, gerent de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona i director executiu del Projecte Educatiu de Ciutat

10.30 Taules de debat

La funció educativa de l'espai civí

Moderador

Oriol Bohigas, arquitecte i urbanista

Ponents

Josep A. Acebillo, director de Barcelona Regional

Bruno Gabrielli, professor d'Urbanisme de la Universitat de Genova i assessor urbanístic del Comune di Genova

Rosa M. Dumenjó, presidenta de la Fundació Maria Aurèlia Capmany

Qualitat de vida i educació

Moderador

Albert Batalla, professor de Didàctica de l'Expressió Musical de la Universitat de Barcelona i coordinador del Grup de Treball del Projecte Educatiu de Ciutat "Educació física i esport"

Ponents

Àngel "Pichi" Alonso, seleccionador nacional de futbol de Catalunya i periodista

Rosa Carrió, professora de Biologia de la Universitat Autònoma de Barcelona i coordinadora del Grup de Treball del Projecte Educatiu de Ciutat "Educació i salut"

Elvira Méndez, directora de l'Associació Salut i Família

Climent Giné, professor de la Universitat Ramon Llull i coordinador del Grup de Treball del Projecte Educatiu de Ciutat "Persones amb disminució dins l'àmbit ciutadà"

Ciutat coeducativa

Moderadora

Bea Porqueres, historiadora i coordinadora del Grup de Treball del Projecte Educatiu de Ciutat "Acció coeducativa"

Ponents

Cristina Alberdi, tècnica del Departament de la Dona del Donostia Udaletxea (Ajuntament de Sant Sebastià)

Cristina Brullet, professora de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona

Mariona Ribalta, responsable del Pla Municipal de les Dones. Ajuntament de Barcelona

La xarxa social: la societat civil organitzada per educar en els valors

Moderadora

Immaculada Moraleda, regidora de Joventut i Dona de l'Ajuntament de Barcelona

Ponents

Eduard Vallory, president del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya i responsable de la Comissió de Relacions Externes d'Escoltes

Herlinda Suárez, doctora en Sociologia, investigadora del Centro Regional de Investigaciones Multidisciplinares. Universidad Autònoma de México

Francesc Freixa, Àrea de Relacions Internacionals de l'Ajuntament de Barcelona i expresident del Consell de la Joventut de Barcelona

Toni Puig, Director de l'Agència Municipal d'Associacions de voluntaris de Barcelona

12.00 Pausa cafè

12.30 Conferència

Les limites de la culture en volume: compétences culturelles et dispositions vertueuses

A càrrec de

Bernard Lahire, membre de l'Institut Universitaire de France i professor de Sociologia a la Université Lumière Lyon 2

Presenta

Ignasi Vila, director de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Girona

Taula de debat

Educació i món laboral

Moderador

Oriol Homs, director general de la Fundació CIREM i coordinador del Grup de Treball del Projecte Educatiu de Ciutat "Educació i treball en la societat de l'aprenentatge"

Ponents

Antoni Negre, president de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona

Daniel Resines, secretari del Consell de la Formació Professional i Ocupacional de l'Ajuntament de Barcelona

Maravillas Rojo, tinenta d'alcalde d'Ocupació i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona

Teresa Torns, professora de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona

Fòrum d'experiències

Participació de la infància en la vida ciutadana

Coordinadora

Empar Escayola, cap del Pla d'Educació per a la Participació Ciutadana de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Ponents

"Getafe en tu mochila. Foro de participación" (67). M^a del Carmen Martín Delgado, Esther Sainero Otero. Delegació d'Educació i Infància del Ayuntamiento de Getafe.

"Cremona dei Bambini" (163). Luciano Caon, vicealcalde del Comune di Cremona, i Silvia Toninelli, responsable del taller "Cremona dei Bambini". Comune di Cremona (Itàlia)

"Les politiques de participation de jeunesse et les Conseils de jeunes à Strasbourg" (202). Jean-Claude Richez, adjunt a alcalde. Communauté Urbaine Strasbourg (França)

"Petits, però ciutadans. Un projecte de ciutat" (164). Concepció Acedo Borrasca. Ajuntament de Granollers

Ciutat sostenible i qualitat de vida

Coordinadora

Teresa Franquesa, cap del Pla d'Educació Ambiental de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Ponents

"La plataforma ciutat global. Una eina d'educació ambiental i participació ciutadana" (22). Joana Díaz i Pont. Centre d'Estudis d'Informació Ambiental (CEIA). Institut Català de Tecnologia. Barcelona

"Un simbólico árbol, un centro escolar, una ciudad..." (123).

M Luisa López García. Institución Grupo Riansares Encina. Madrid

"Educació ambiental al barri de la Sagrada Família" (169).

Antonio Gómez, Àngels Nogué, Àngels Vivanco. Serveis Personals del Districte de l'Eixample. Barcelona

“Viure la ciutat amb bicicleta” (218). Institut d'Educació,
Direcció d'Esports i Districtes de l'Ajuntament de Barcelona

Èls mitjans de comunicació. Un instrument educatiu
Coordinadora

Marta Passola, revista Barcelona Educació

Ponents

“Una radio en la escuela” (31). Mª Antonia Trujillo Eguileta, Ana
Luisa López Muñoz. Escuela de educación infantil Las Doradas.
Consejería de Educación y Cultura. Comunidad de Madrid

“L'educació: un espectacle per a la indústria de l'espectacle”
(203). Mireia Gascón, Marta Selva, Anna Solà. Drac Màgic
Barcelona

“1, 2, 3 por mí... suplemento del periódico de educación”
(204). Martha Acevedo, directora del Suplemento para Niñas y
Niños. Periódico La Jornada. Ciutat de Mèxic DF

14.00 a 14.30 Lectura de posters

16.00 Taules de debat

Mitjans de comunicació i educació

Moderador

Josep M. Cuní, periodista

Ponents

Fabrizio Caivano, periodista especialitzat en ensenyament i
membre del Grup Espanyol per l'Educació de la Unesco

Francesc Escribano, cap d'Actualitat i Nous Formats de Televisió
de Catalunya

Maruja Torres, periodista i escriptora

Diversitat, cultura i identitat ciutadana

Moderadora

Sílvia Carrasco, professora d'Antropologia de la Universitat
Autònoma de Barcelona i coordinadora del Grup de Treball del
Projecte Educatiu de Ciutat “Educació i multiculturalitat”

Ponents

Andreu Claret, director de Continguts del Fòrum 2004

Bernard Lahire, membre de l'Institut Universitaire de France i
professor de Sociologia a la Universitè Lumière Lyon 2

Alicia Cabezuño, coordinadora de la Delegación Ciudades
Educadoras del Cono Sur. Oficina de Relaciones Internacionales.
Rosario, Argentina

Nora Muntanyola, investigadora d'Antropologia Social. Universitat
Santa Cruz de California

Educació, associacionisme i participació ciutadana

Moderador

Rafael Grasa, president de la Federació d'ONG pel
Desenvolupament i coordinador del Grup de Treball del Projecte
Educatiu de Ciutat “Educació per la pau, el desenvolupament i la
solidaritat”

Ponents

Manel Andreu i Tarragó, president de la Federació d'Associacions
de Veïns de Barcelona

Enrique Arnanz, membre d'Iniciativas Culturales i sociòleg de la
Universidad de Madrid i de la Universiteit van Leuven (Lovaina)

Imma Marín, assessora pedagògica especialitzada en jocs, jogui-
nes, lleure i ludoteques

Ramon Terrassa, cap d'Estudis de l'Institut de Formació de la
Fundació Pere Tarrés i coordinador del Grup de Treball del Projecte
Educatiu de Ciutat “Educació i temps lliure”

Fòrum d'experiències

Ciutat, identitat i diversitat

Coordïnadora

Miren Izarra, cap del Pla d'Acció Coeducativa de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Ponents

"Projecte Ciutat gitana" (52). Julio Vargas, Tania García, Ana Ayuste, Jesús Gómez, Rosa Valls. Associació Cultural Ujaranza. Barcelona

"Barcelona Identitats" (216). Xesca Grau. Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

"Abuelas sabias" (205). Mariela Orozco. Centro de Investigaciones en Cognición y Cultura. Universidad del Valle. Colòmbia.

"Política educativa de Porto Alegre" (206). Sofia Cavedon Nunes. Secretaria d'Educação Municipal de Porto Alegre. Brasil

La música com a agent educatiu

Coordïnadora

Assumpció Malagarriga, cap del Programa d'Educació Musical de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Ponents

"Brundibár. Òpera per a nens" (172). Assumpció Malagarriga, Xavier Pujol. Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona, Gran Teatre del Liceu, Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, Centre de Cultura Contemporània

"Chicago Music Learning Center" (211). Chicago Symphony Orchestra

"L'expérience du réseau européen des services éducatifs d'opéras" (212). Christian Leblé, coordinador de la Xarxa Europea dels Serveis Educatius d'Òpera. Bèlgica.

"Aulas abiertas de Música y de Danza. Proyecto de educación artística en territorios desfavorecidos" (213). Mercedes García Irigoyen. Direcció General de Centres Docents de la Consejería de Educación y Cultura de Madrid.

"Conciertos escolares" (214). Manuel Benítez. Fundación Orquesta Filarmónica de Gran Canarias.

17.30 Pausa cafè

18.00 Conferències

La societat de la informació i el coneixement. Els reptes de l'educació

A càrrec de

Juan Luis Cebrián, conseller delegat del Grup PRISA

Presenta

Eulàlia Vintró, segona tinenta d'alcalde, presidenta de la Comissió de Benestar Social i Educació de l'Ajuntament de Barcelona i presidenta del Consell Directiu del Projecte Educatiu de Ciutat

Educació i accés al món laboral

A càrrec de

Joan Majó i Cruzate, enginyer industrial, president de l'"Information Society Forum" de la Unió Europea i president del Pacte Industrial de la Regió Metropolitana de Barcelona

Presenta

Antoni Caparrós, rector de la Universitat de Barcelona

20.00 Visita nocturna al Museu Nacional d'Art de Catalunya

Visita lliure i gratuïta als congressistes a les sales d'Art Romànic i Gòtic del Museu i còctel a la Sala Oval, amb l'actuació de l'Orquestra Taller de Músics

Dissabte 10 d'abril

9.00-12.00 Itineraris educatius i de coneixement de la ciutat

La façana marítima. Visita a l'Aquàrium

El mar. Trajecte en golondrina i visita al Museu Marítim - Reials Drassanes

Espai històric: el Barri Gòtic

El carrer de Montcada I. De Santa Maria del Mar al Museu Picasso

El carrer de Montcada II. Santa Maria del Mar i els palaus medievals

Espai d'art medieval. El monestir de Pedralbes i la col·lecció Thyssen-Bornemisza

Espai modernista I. Del passeig de Gràcia al parc Güell

Espai modernista II. El Quadrat d'Or

Muntanya de Montjuïc I. Espai d'arquitectura

Muntanya de Montjuïc II. Espai d'art: Fundació Miró i Museu Nacional d'Art de Catalunya

Espais d'art del Museu Egipci al MACBA

Jardins de la ciutat: el parc del Laberint

El quadrat d'or amb bicicleta

Totes les persones que participen en el Congrés estan convidades a realitzar gratuïtament aquesta activitat. És necessària, no obstant això, una inscripció a un dels itineraris. Aquesta inscripció s'haurà de formalitzar el dia 8, entre les 8.30 i les 16.00 a la Secretaria del Congrés.

IMPORTANT:

Cal que tots els participants portin de manera visible la seva acreditació com a congressistes, per a facilitar l'accés als llocs de visita. Atès que cada itinerari té un nombre limitat de places, es respectarà rigorosament l'ordre d'inscripció.

Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona

12.30-13.30 Acte de cloenda

El compromís de Barcelona per l'educació

Conferència

Ciudad y educación

a càrrec

d'**Antanas Mokus**, professor de la Universidad Nacional de Bogotà i exalcalde de la ciutat de Bogotà (Colòmbia)

Cloenda del Congrés a càrrec de

Joan Clos i Matheu, alcalde de Barcelona

Comitè d'honor:

President:

Joan Clos, alcalde de Barcelona

Membres:

Mariano Rajoy, ministre d'Educació i Cultura de l'Estat espanyol
Xavier Hernández, conseller d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya

Manuel Royes, president de la Diputació de Barcelona

Andreu Banús Guerrero, diputat president de l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona

Eulàlia Vintró, segona tinenta d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona i presidenta de la Comissió de Benestar Social i Educació

Antoni Caparrós i Benedicto, rector de la Universitat de Barcelona

Jaume Pagès Fita, rector de la Universitat Politècnica de Catalunya

Carles Solà i Ferrando, rector de la Universitat Autònoma de Barcelona

Enric Argullol Murgadas, rector de la Universitat Pompeu Fabra

Miquel Gassiot i Matas, rector de la Universitat Ramon Llull

Gabriel Ferraté Pascual, rector de la Universitat Oberta de Catalunya

Ernest Maragall Mira, regidor d'Hisenda i Funció Pública de l'Ajuntament de Barcelona

Joaquim de Nadal Caparà, president delegat de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores i regidor de l'Ajuntament de Barcelona

Fèlix Martí, director del Centre Unesco de Catalunya

Rita Barberà, presidenta de la Federació Española de Municipios y Provincias (FEMP)

Manel Mas, president de la Federació Catalana de Municipis

Josep Grau, president de l'Associació Catalana de Municipis

José María Gil-Robles, president del Parlament Europeu

Daniel Tarschys, secretari general del Consell d'Europa

Federico Mayor Zaragoza, secretari general de la Unesco

Jacques Delors, president del Groupement d'Études et de Recherches "Notre Europe"

Comitè tècnic:

Presidenta:

Eulàlia Vintró Castells, segona tinenta d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona i regidora presidenta de la Comissió de Benestar Social i Educació

Membres:

Maravillas Rojo Torrecilla, tinenta d'alcalde de la Comissió d'Ocupació i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona i membre del Consell d'Administració de l'Institut d'Educació

Pilar Rahola Martínez, tinenta d'alcalde de la Comissió de Comerç, Consum i Turisme de l'Ajuntament de Barcelona i membre del Consell d'Administració de l'Institut d'Educació

Joaquim de Nadal Caparà, regidor de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona i president de la Comissió Interdepartamental Barcelona Ciutats Educadores

Ernest Maragall Mira, regidor d'Hisenda i Funció Pública de l'Ajuntament de Barcelona i membre del Consell d'Administració de l'Institut d'Educació

Daniel Fabregat Llorente, membre del Consell d'Administració de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Josep Ramon Tobia Galilea, membre del Consell d'Administració de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Andreu Banús Guerrero, diputat president de l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona
Miquel Martínez Martín, vicerector de Docència i Estudiants de la Universitat de Barcelona
Sara Blasi Gutiérrez, delegada territorial de Barcelona Ciutat del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya
Manel Blasco Legaz, gerent de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona
Carme Gómez-Granell, directora de Serveis Educatius de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona
Teresa Eulàlia Calzada Isern, secretària del Consell Escolar Municipal de Barcelona
Xavier Carbonell Roura, director del Servei de Formació de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona i membre del Consell de la Formació Professional i Ocupacional de l'Ajuntament de Barcelona
Manel Andreu Tarragó, president de la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona
Joan Carles Gallego Herrera, secretari general de la Federació d'Ensenyament de Catalunya de CCOO
Ignasi Garcia de la Barrera, director de l'Institut d'Educació Secundària Joan Boscà i membre del Consell Municipal de Barcelona
Jaume Graells Vegin, secretari general de la Federació d'Ensenyament de la UGT
Rafael Grasa Hernández, president de la Federació d'ONG pel Desenvolupament
Oriol Homs Ferret, director general de la Fundació CIREM
Isabel M. Muñoz Moreno, presidenta de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya
Carles Prieto Gómez, secretari general de l'Associació de Joves Estudiants de Catalunya (AJEC)
Francesc Riu Rovira de Villar, secretari general del Secretariat de l'Escola Cristiana de Catalunya
Salvador Rueda Palenzuela, ecòleg urbà
Francesc Santacana Martorell, coordinador general del Pla Estratègic Barcelona 2000
Xavier Tort Casals, president del Consell de la Joventut de Barcelona
Rafael Torrubia Beltri, president de la Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de Catalunya

Comitè organitzador:

Direcció:
Carme Gómez-Granell

Sandra Abella, Mònica Albertí, Jaume Badosa, Esteve Barandica, Empar Escayola, Xesca Grau, Núria González, Antònia Hernández, Miren Izarra, Núria Jené, Dolors León, Dolors Oliva, Marta Passola, Montserrat Pedemonte, Anna Petit, Camil Pujol, Montserrat Ribera, Carmen Sáez, Maria Sales i Pepi Soto.

Amb el suport de:

**Taller de Músics de Barcelona; Aquàrium de Barcelona;
Fundació Thyssen-Bornemisza; Fundació Miró; Las Golondrinas
al Rompeolas; Museu Picasso; Museu Egipci de Barcelona.
Fundació Clos; Museu d'Història de la Ciutat; Museu de la
Música; Fundació Tàpies; Museu d'Art Contemporani de
Barcelona; Museu Marítim; Museu Barbier-Mueller; Museu
Monestir de Pedralbes; Parcs i Jardins, Institut Municipal;
Teatre Mercat de les Flors i 3xtr3s Teatre.**

Amb el suport informatiu de:

ABC Catalunya
Avui
Catalunya Ràdio
Com Ràdio
El Mundo de Catalunya
El País
El Periódico de Catalunya
La Vanguardia
Onda Cero – Ràdio Catalunya
Ràdio Nacional de Espanya
Ser Ràdio Barcelona
Televisió Espanyola Sant Cugat
TV3 Televisió de Catalunya

Col·legi Oficial d'Educadors i Educadores Socials
Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats
Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya
Associació de Mestres Rosa Sensat

Aula de Innovación Educativa
Cuadernos de Pedagogía
Guix, Elements d'Acció Educativa
Infància
Perspectiva Escolar

Informació general

Seus del Congrés:

L'Auditori (acte inaugural)

Lepant, 150
08013 Barcelona
Tel.: (+34) 93 317 10 96
Fax: (+34) 93 317 54 39

Com arribar-hi:

Metro: línia 1, Marina, i línia 2, Monumental
Bus: 6, 7, 10, 40, 42, 56, 62, 141, B20, B21

Hotel Fira Palace

Av. Rius i Taulet, 1-3
08004 Barcelona
Tel.: (+34) 93 426 22 23
Fax: (+34) 93 425 50 47
Internet: <http://www.fira-palace.com>

Com arribar-hi:

Metro: línia 1, Espanya, i línia 3, Espanya
Bus: 9, 13, 38, 52, 53, 55, 56, 57, 61, 65 i 91

Ajuntament de Barcelona

Saló de Cent (recepció oficial i acte de cloenda)
Pl. de Sant Jaume
08002 Barcelona

Com arribar-hi:

Metro: línia 1, Jaume I, i línia 3, Liceu
Bus: 14, 17, 18, 38, 40, 45 i 59

Secretaria del Congrés:

Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona
Plaça d'Espanya, 5
08014 Barcelona
Tel.: (+34) 93 402 35 28 i (+34) 93 402 35 39
Fax: (+34) 93 402 35 31
E-mail: congrespec@mail.bcn.es

Fòrum virtual:

La pàgina web del PROJECTE EDUCATIU DE CIUTAT facilitarà informació actualitzada i completa del Congrés.
Internet: <http://www.bcn.es/IMEB/pec>

Idiomes del Congrés:

Els idiomes oficials del Congrés són el català, el castellà i l'anglès.

Organitza:

Ajuntament de Barcelona. Institut d'Educació

Hi col·labora:

Diputació de Barcelona

Información general

Sedes del Congreso:

L'Auditori (El Auditorio) (acto inaugural)

Lepant, 150
08013 Barcelona
Tel.: (+34) 93 317 10 96
Fax: (+34) 93 317 54 39

Cómo llegar:

Metro: línea 1 Marina, y línea 2 Monumental
Bus: 6, 7, 10, 40, 42, 56, 62, 141, B20, B21

Hotel Fira Palace

Av. Rius i Taulet, 1-3
08004 Barcelona
Tel.: (+34) 93 426 22 23
Fax: (+34) 93 425 50 47
Internet: <http://www.fira-palace.com>

Cómo llegar:

Metro: línea 1 Espanya, i línea 3 Espanya
Bus: 9, 13, 38, 52, 53, 55, 56, 57, 61, 65 y 91

Ayuntamiento de Barcelona

Saió de Cent (recepción oficial y acto de clausura)
Pl. de Sant Jaume
08002 Barcelona

Cómo llegar:

Metro: línea 1 Jaume I, y línea 3 Liceu
Bus: 14, 17, 18, 38, 40, 45 y 59

Secretaría del Congreso:

Instituto de Educación del Ayuntamiento de Barcelona
Plaça d'Espanya, 5
08014 Barcelona
Tel.: (+34) 93 402 35 28 y (+34) 93 402 35 39
Fax: (+34) 93 402 35 31
E-mail: congrespec@mail.bcn.es

Fórum virtual:

La página web del PROYECTO EDUCATIVO DE CIUDAD facilitará información actualizada y completa del Congreso. Internet: <http://www.bcn.es/IMEB/pec>

Idiomas del Congreso:

Los idiomas oficiales del Congreso son el catalán, el castellano y el inglés.

Organiza:

Ayuntamiento de Barcelona. Instituto de Educación

Colabora:

Diputación de Barcelona

Con el soporte de:

Taller de Músics de Barcelona; Aquarium de Barcelona;
Fundació Thyssen-Bornemisza; Fundació Miró; Las Golondrinas
del Rompeolas; Museu Picasso; Museu egipci de Barcelona.
Fundació Clos; Museu d'Història de la Ciutat; Museu de la
Música; Fundació Tàpies; Museu d'Art Contemporani de
Barcelona; Museu Marítim; Museu Barbier-Mueller; Monestir de
Pedralbes; Parcs i Jardins; Institut Municipal; Teatre Mercat de
les Flors y 3xtr3s Teatre.

Con el soporte informativo de:

ABC Catalana

Zen

Catalunya Radio

Com Radio

El Món de Catalunya

El País

El Periódico de Catalunya

La Vanguardia

Onda Com - Radio Catalana

Radio Nacional de España

Ser Radio Barcelona

Televisió Espanyola Sant Cugat

TV3 - Televisió de Catalunya

Colegio Oficial de Docentes y Enseñados

Colegio Oficial de Educadores y Educadoras Sociales

Colegio Oficial de Psicólogos de Catalunya

Assoniam de Masferrer i de Santar

Asociación de Innovación Educativa

Cuadernos de Pedagogía

Grup d'Elements d'Anàlisi i Formació

Infancia

Perspectiva i societat

Josep Ramon Tobia Galilea, miembro del Consejo de Administración del Instituto de Educación del Ayuntamiento de Barcelona

Andreu Banús Guerrero, diputado presidente del Área de Educación de la Diputación de Barcelona

Miquel Martínez Martín, vicerrector de Docencia y Estudiantes de la Universidad de Barcelona

Sara Blasi Gutiérrez, delegada territorial de Barcelona Ciudad del Departamento de Enseñanza de la Generalitat de Cataluña

Manel Blasco Legaz, gerente del Instituto de Educación del Ayuntamiento de Barcelona

Carme Gómez-Granell, directora de Servicios Educativos del Instituto de Educación del Ayuntamiento de Barcelona

Teresa Eulàlia Calzada Isern, secretaria del Consejo Escolar Municipal de Barcelona

Xavier Carbonell Roura, director del Servicio de Formación de la Cámara de Comercio, Industria y Navegación de Barcelona y miembro del Consejo de la Formación Profesional y Ocupacional del Ayuntamiento de Barcelona

Manel Andreu Tarragó, presidente de la Federación de Asociaciones de Vecinos de Barcelona

Joaquim Carles Gallego Herrera, secretario general de la Federación de Enseñanza de Cataluña de CCOO

Ignasi García de la Barrera, director del Instituto de Educación Secundaria Joan Boscà y miembro del Consejo Municipal de Barcelona

Jaume Graells Vegin, secretario general de la Federación de Enseñanza de la UGT

Rafael Grasa Hernández, presidente de la Federación de ONG para el Desarrollo

Oriol Homs Ferret, director general de la Fundación CIREM

Isabel M. Muñoz Moreno, presidenta de la Federación de Movimientos de Renovación Pedagógica de Cataluña

Carles Prieto Gómez, secretario general de la Asociación de Jóvenes Estudiantes de Cataluña (AJEC)

Francesc Riu Rovira de Villar, secretario general del Secretariado de la Escuela Cristiana de Cataluña

Salvador Rueda Palenzuela, ecólogo urbano

Francesc Santacana Martorell, coordinador general del Plan Estratégico Barcelona 2000

Xavier Tort Casals, presidente del Consejo de la Juventud de Barcelona

Rafael Torrubia Beltri, presidente de la Federación de Asociaciones de Padres de Alumnos de Cataluña

Comité organizador:

Dirección:

Carme Gómez-Granell

Sandra Abella, Mònica Albertí, Jaume Badosa, Esteve Barandica, Empar Escayola, Xesca Grau, Núria González, Antònia Hernández, Miren Izarra, Núria Jené, Dolors León, Dolors Oliva, Marta Passola, Montserrat Pedemonte, Anna Petit, Camil Pujol, Montserrat Ribera, Carmen Sáez, María Sales y Pepi Soto.

Comité de honor:

Presidente:

Joan Clos, alcalde de Barcelona

Miembros:

Mariano Rajoy, ministro de Política Social y Turismo del Estado
España

Xavier Hernández, consejero de Economía de la Generalitat de Catalunya

Manuel Royes, presidente de la Diputación de Barcelona

Andreu Banús Guerrero, diputado presidente del Área de Educación de la Diputación de Barcelona

Eulàlia Vintró, segunda teniente de alcalde del Ayuntamiento de Barcelona y presidenta de la Comisión de Bienestar Social y Educación

Antoni Caparrós Benedicto, rector de la Universidad de Barcelona

Jaume Pagès Fita, rector de la Universitat Politècnica de Catalunya

Carles Solà Ferrando, consejero de la Generalitat de Catalunya

Enric Arguñol Murgadas, rector de la Universidad Pompeu Fabra

Miquel Gassiot i Mañas, consejero de la Generalitat de Catalunya

Gabriel Ferratè Pascual, rector de la Universitat Oberta de Catalunya

Ernest Maragall Mira, concejal de Hacienda y Función Pública del Ayuntamiento de Barcelona

Joaquim de Nadal Caparà, presidente delegado de la Asociación Internacional de Ciudades Europeas y concejal del Ayuntamiento de Barcelona

Fèlix Martí, director de Entendimiento de Catalunya

Rita Barberà, presidenta de la Asociación Española de Municipios y Provincias (AEMP)

Manel Mas, presidente de la Asociación Española de Municipios

Josep Grau, presidente de la Asociación Catalana de Municipios

José María Gil-Robles, miembro del Parlamento Europeo

Daniel Tarschys, miembro del Consejo de Europa

Federico Mayor Zaragoza, miembro del Comité de la Unesco

Jacques Delors, presidente del Comité de Estudios y de Recherches "Notre Europe"

Comité técnico:

Presidenta:

Eulàlia Vintró Castells, segunda teniente de alcalde del Ayuntamiento de Barcelona y presidenta de la Comisión de Bienestar Social y Educación

Miembros:

Maravillas Rojo Torrecilla, presidenta de la Comisión de Cooperación y Promoción Económica del Ayuntamiento de Barcelona y miembro del Consejo de Administración del Instituto de Educación

Pilar Rahola Martínez, teniente de alcalde de la Comisión de Comercio, Consumo y Turismo del Ayuntamiento de Barcelona y miembro del Consejo de Administración del Instituto de Educación

Joaquim de Nadal Caparà, concejal de Cultura del Ayuntamiento de Barcelona y presidente de la Comisión Interdepartamental Barcelona Ciudades Europeas

Ernest Maragall Mira, concejal de Hacienda y Función Pública del Ayuntamiento de Barcelona y miembro del Consejo de Administración del Instituto de Educación

Daniel Fabregat Llorente, miembro del Consejo de Administración de Entidad Local de la Generalitat del Ayuntamiento de Barcelona

Presenta
Antoni Caparrós, rector de la Universidad de Barcelona

20.00 Visita nocturna al Museo Nacional de Arte de Cataluña

Visita libre y gratuita a los congresistas a las salas de Arte Románico y Gótico del Museo y cóctel en la Sala Oval, con la actuación de la Orquesta Taller de Músics

Sábado 10 de abril

9.00-12.00 Itinerarios educativos y de conocimiento de la ciudad

La fachada marítima. Visita al Aquàrium
El mar. Trayecto en golondrina y visita al Museo Marítimo-Reales Atarazanas
Espacio histórico: el Barrio Gótico
La calle Montcada I. De Santa Maria del Mar al Museo Picasso
La calle de Montcada II. Santa Maria del Mar y los Palacios Medievales
Espacio de arte medieval. El Monasterio de Pedralbes y la colección Thyssen-Bornemisza
Espacio modernista I. Del Paseo de Gracia al Parque Güell
Espacio modernista II. El "Quadrat d'Or" (El "Cuadrado de Oro")
Montaña de Montjuïc I. Espacio de arquitectura
Montaña de Montjuïc II. Espacio de Arte: Fundación Miró y Museo Nacional de Arte de Cataluña
Espacios de arte del Museo Egipcio al MACBA
Jardines de la ciudad: el parque del Laberinto
El quadrat d'or en bicicleta

Todas las personas que participan en el Congreso están invitadas a realizar gratuitamente esta actividad. No obstante, es necesario inscribirse a uno de los itinerarios. Esta inscripción se tendrá que realizar el día 8, entre las 8.30 h y las 16.00 h, en la Secretaría del Congreso.

IMPORTANTE:

Todos los participantes tienen que llevar de manera visible su acreditación para poder acceder a los lugares de visita. Dado que cada itinerario tiene un nombre limitado de plazas, se respetará rigurosamente el orden de inscripción.

Saló de Cent del Ayuntamiento de Barcelona

12.30-13.30 Acto de clausura El compromiso de Barcelona en la educación

Conferencia
Ciudad y Educación

A cargo de
Antanas Mokus, profesor de la Universidad Nacional de Bogotá y ex alcalde de la ciudad de Bogotá (Colombia)

Clausura del Congreso a cargo de
Joan Clos Matheu, alcalde de Barcelona

Imma Marín, asesora pedagógica especializada en juegos, ocio y ludotecas

Ramon Terrassa, responsable de Estudios del Instituto de Formación de la Fundación Pere Torras y coordinador del Grupo de Trabajo del Proyecto Educativo de Ciudad "Educación y Tiempo Libre"

Fórum de experiencias

Ciudad, identidad y diversidad

Coordinadora

Miren Izarra, responsable del Plan de Acción Coeducativa del Instituto de Educación del Ayuntamiento de Barcelona

Ponentes

Proyecto "Ciudad gitana" (57): Iñigo Vargas, Tania García, Ana Ayuste, Jesús Gómez, Rosa Vallés, Asociación Cultural Ujaranza, Barcelona

"Barcelona identitats" (116): Xèlia Grau, Instituto de Educación del Ayuntamiento de Barcelona

"Abuelas sabias" (205): Mariana Guzmán, Centro de Investigaciones en Cognición y Cultura, Universidad del Valle, Colombia

"Política educativa de Porto Alegre" (206): Sofia Cavedon Nunes, Secretaría de Educación Municipal de Porto Alegre, Brasil

La música como agente educativo

Coordinadora

Assumpció Malagarriga, responsable del Programa de Educación Musical del Instituto de Educación del Ayuntamiento de Barcelona

Ponentes

"Brundibár. Ópera para niños" (172): Assumpció Malagarriga, Xavier Pujol, Instituto de Educación del Ayuntamiento de Barcelona, Gran Teatre del Liceu, Instituto de Cultura del Ayuntamiento de Barcelona, Centro de Cultura Contemporánea, "Chicago Music Learning Center" (211): Chicago Symphony Orchestra

"L'expérience du réseau européen des services éducatifs d'opéras" (212): Christian Fabille, Coordinador de la Red Europea de Servicios Educativos de Ópera, Bélgica

"Aulas abiertas de Música y de Danza. Proyecto de educación artística en territorios desfavorecidos" (213): Mercedes García Ingoyen, Dirección General de Centros Docentes de la Consejería de Educación y Cultura de Madrid

"Conciertos escolares" (214): Manuel Benítez, Fundación Orquesta Sinfónica de Gran Canaria

17.30 Pausa-café

18.00 Conferencias

La sociedad de la información y el conocimiento.

Los retos de la educación

A cargo de

Juan Luis Cebrián, consejero delegado del Grupo PRISA

Presenta

Eulàlia Vintró, segunda teniente de alcalde, presidenta de la Comisión de Bienestar Social y Educación del Ayuntamiento de Barcelona y presidenta del Consejo Directivo del Proyecto Educativo de Ciudad

Educación y acceso al mundo laboral

A cargo de

Joan Majó i Cruzate, ingeniero industrial, presidente de la "Information Society Forum" de la Unión Europea y presidente del Pacte Industrial de la Región Metropolitana de Barcelona.

“Un simbólico árbol, un centro escolar, una ciudad...” (123).

Mª Luisa López García. Institución Grupo Riansares Encina.

Madrid

“Educación ambiental en el barrio de la Sagrada Familia”

(169). Antonio Gómez, Àngels Nogué, Àngels Vivanco. Servicios

Personales del distrito de l'Eixample. Barcelona

“Viure la ciutat amb bicicleta” (218). Instituto de Educación,
Dirección de Deportes y Distritos del Ayuntamiento de Barcelona.

Los medios de comunicación. Un instrumento educativo

Coordinadora

Marta Passola, revista Barcelona Educació

Ponentes

“Una radio en la escuela” (31). Ma. Antonia Trujillo Eguileta, Ana

Luisa López Muñoz. Escuela de educación infantil Las Doradas.

Consejería de Educación y Cultura. Comunidad de Madrid

“La educación: un espectáculo para la industria del

espectáculo” (203). Mireia Gascón, Marta Selva, Anna Solà. Drac
Màgic. Barcelona

“1,2,3 por mí... suplemento del periódico de educación” (204).

Martha Acevedo, directora del Suplemento para niñas y niños.

Periódico La Jornada. Ciudad de México DF

14.00 a 14.30 Lectura de pósters

16.00 Mesas de debate

Medios de comunicación y educación

Moderador

Josep M. Cuní, periodista

Ponentes

Fabrizio Caivano, periodista especializado en enseñanza y miembro del Grupo Español para la Educación de la Unesco

Francesc Escribano, responsable de Actualidad y Nuevos

Formatos de Televisión de Cataluña

Maruja Torres, periodista y escritora

Diversidad, cultura e identidad ciudadana

Moderadora

Silvia Carrasco, profesora de Antropología de la Universidad Autónoma de Barcelona y coordinadora del Grupo de Trabajo del Proyecto Educativo de Ciudad “Educación y multiculturalidad”

Ponentes

Andreu Claret, director de Contenidos del Fórum 2004

Bernard Lahire, miembro del Institut Universitaire de France y profesor de Sociología de la Université Lumière Lyon 2

Alicia Cabezudo, coordinadora de la Delegación Ciudades educadoras del Cono Sur. Oficina de Relaciones Internacionales.

Rosario. Argentina

Nora Muntanyola, investigadora de Antropología Social.

Universidad Santa Cruz de California

Educación, asociacionismo y participación ciudadana

Moderador

Rafael Grasa, presidente de la Federación de ONG para el Desarrollo y coordinador del Grupo de Trabajo del Proyecto Educativo de Ciudad “Educación para la paz, el desarrollo y la solidaridad”

Ponentes

Manel Andreu i Tarragó, presidente de la Federación de Asociaciones de Vecinos de Barcelona

Enrique Arnanz, miembro de Iniciativas Culturales y sociólogo de la Universidad de Madrid y de la Universidad van Leuven (Lovaina)

Ayuntamiento de Barcelona y ex presidente del Consejo de la Juventud de Barcelona

Toni Puig, Director General de la Agencia Municipal de Asociaciones de voluntarios de Barcelona

12.00 Pausa-café

12.30 Conferencia

Les limites de la culture en volume: compétences culturelles et dispositions vertueuses

A cargo de

Bernard Lahire, miembro del Institut Universitaire de France y profesor de Sociología a l'Université Lumière Lyon 2

Presenta

Ignasi Vila, director del Instituto de Ciencias de la Educación de la Universidad de Girona

Mesa de debate

Educación y mundo laboral

Moderador

Oriol Homs, director general de la Fundación CIRMI y coordinador del Grupo de Trabajo del Proyecto Educativo de Ciudad "Educación y Trabajo en la Sociedad del Aprendizaje"

Ponentes

Antoni Negre, presidente de la Cámara Marítima de Comercio, Industria y Navegación de Barcelona

Daniel Resines, secretario del Consejo de la Formación Profesional y Ocupacional del Ayuntamiento de Barcelona

Maravillas Rojo, teniente de alcalde de Ocupación y Promoción Económica del Ayuntamiento de Barcelona

Teresa Torns, profesora de Sociología de la Universidad Autónoma de Barcelona

Fórum de experiències

Participación de la infancia en la vida ciudadana

Coordinadora

Empar Escayola, responsable de Plan de Educación para la participación ciudadana del Instituto de Educación de Barcelona

Ponentes

"Getafe en tu mochila. Foro de participación" (67) Ma. del Carmen Martín Delgado, Esther Sánchez Otero, Delegación de Educación e Infancia del Ayuntamiento de Getafe

"Cremona dei Bambini" (163) Francesco Caen, vicealcalde del Ayuntamiento de Cremona y Silvia Bernelli, responsable del taller "Cremona dei Bambini" Ayuntamiento de Cremona (Italia)

"Les politiques de participation de jeunesse et les Conseils de jeunes à Strasbourg" (202) Jean-Clément Richez, adjunto a alcalde, Ayuntamiento de Strasbourg

"Pequeños, pero ciudadanos. Un proyecto de ciudad" (164). Concepció Acedo Borrassa, Ayuntamiento de Granclèrs

Ciudad sostenible y calidad de vida

Coordinadora

Teresa Franquesa, responsable del Plan de Educación Ambiental del Instituto de Educación del Ayuntamiento de Barcelona

Ponentes

"La plataforma ciudad global. Un instrumento de educación ambiental y participación ciudadana" (22), Joana Diaz i Pont, Centro de estudios de información ambiental (CEIA) Instituto Catalán de Tecnología, Barcelona

Nuevas formas de exclusión social. El papel de la educación

A cargo de

Juan Carlos Tedesco, director del Instituto Internacional de Planificación Educativa de la Unesco

Presenta

Manel Blasco, gerente del Instituto de Educación del Ayuntamiento de Barcelona y director ejecutivo del Proyecto Educativo de Ciudad.

10.30 Mesas de debate

La función educativa del espacio cívico

Moderador

Oriol Bohigas, arquitecto y urbanista

Ponentes

Josep A. Acebillo, director de Barcelona Regional

Bruno Gabrielli, profesor de Urbanismo de la Universidad de Génova y asesor urbanístico del Ayuntamiento de Génova

Rosa Ma. Dumenjó, presidenta de la Fundación Maria Aurèlia Capmany

Calidad de vida y educación

Moderador

Albert Batalla, profesor de Didáctica de la Expresión Musical de la Universidad de Barcelona y coordinador del Grupo de Trabajo del Proyecto Educativo de Ciudad "Educación física y deporte"

Ponentes

Ángel "Pichi" Alonso, seleccionador nacional de fútbol de Cataluña y periodista

Rosa Carrió, profesora de Biología de la Universidad Autónoma de Barcelona y coordinadora del Grupo de Trabajo del Proyecto Educativo de Ciudad "Educación y salud"

Elvira Méndez, directora de la Asociación Salud y Familia

Climent Giné, profesor de la Universidad Ramon Llull y coordinador del Grupo de Trabajo del Proyecto Educativo de Ciudad "Personas con disminución dentro del ámbito ciudadano"

Ciudad coeducativa

Moderadora

Bea Porqueres, historiadora y coordinadora del Grupo de Trabajo del Proyecto Educativo de Ciudad "Acción coeducativa"

Ponentes

Cristina Alberdi, técnica del Departamento de la Mujer del Donostia Udaletxea (Ayuntamiento de San Sebastián)

Cristina Brullet, profesora de Sociología de la Universidad Autónoma de Barcelona

Mariona Ribalta, responsable del Plan Municipal de la Mujer. Ayuntamiento de Barcelona

La red social: la sociedad civil organizada para educar en los valores

Moderadora

Immaculada Moraleda, regidora de Juventud y Mujer del Ayuntamiento de Barcelona

Ponentes

Eduard Vallory, presidente del Consejo Nacional de la Juventud de Cataluña y responsable de la Comisión de Relaciones Externas de Escoltas

Herlinda Suárez, doctora en Sociología, investigadora del Centro regional de investigaciones multidisciplinares. Universidad Autónoma de México

Francesc Freixa, Área de Relaciones Internacionales del

Educación y tecnologías de la información

Coordinador

Esteve Barandica, responsable del Plan de Educación Intercultural del Institut de Educació i Formació, Ajuntament de Barcelona

Penentes

"Una comunidad abierta al mundo" (161) Josep Maria Duarte Montoliu, Andreu Boixas i Ceballos, Área de Innovación de la Universitat Oberta de Catalunya

"Círculos virtuales" (162) Felip Domènec Pérez, Escuela de adultos Alarcón, Mataró

"Barcelona Net Activa. Una nueva dimensión para aprender a emprender en el contexto de la sociedad de la información" (164) Litz Manórt, directora ejecutiva de Barcelona Activa, Ajuntament de Barcelona

"Aula de formación abierta" (187) Emma Aemany, Instituto de Personas con Discapacidad, Ajuntament de Barcelona

17.30 Pausa-café

18.00 Conferencias

Ciudad y participación

A cargo de

Roger Hart, profesor de la CUNY Graduate School, New York

Presenta

Ferran Casas, director del Instituto de Sostenibilidad de Vida de la Universidad de Girona

Políticas de cooperación y solidaridad en Europa. El papel de la educación

A cargo de

José M. Mendiluce, diputado en el Parlamento Europeo

Presenta

Miquel Martínez, catedrático de Pedagogía y vicerrector de la Universidad de Barcelona

Viernes 9 de abril

Hotel Fira Palace

9.00 Conferencias

Ciudad, sostenibilidad y participación

A cargo de

Ramon Folch, consultor e investigador de la UNESCO

Presenta

Salvador Rueda, ecólogo y activista del Grupo de Trabajo del Proyecto Educativo de Ciudad "Estudiar y ciudad sostenible"

Cambios en los valores y modelos de familia

A cargo de

Marina Subirats, catedrática de Sociología de la Universidad Autónoma de Barcelona

Lluís Flaquer i Vilardebò, profesora de Sociología de la Universidad Autónoma de Barcelona

Presenta

Amparo Tomé, coordinadora del Programa Dona del Instituto de Ciencias de la Educación de la Universidad Autónoma de Barcelona

13.30 a 14.00 Lectura de pósters

16.00 Mesas de debate

Consumo cultural y educación

Moderador

Joaquim Prats, director del Departamento de Didáctica de las Ciencias Sociales de la Universidad de Barcelona y coordinador del Grupo de Trabajo del Proyecto Educativo de Ciudad "Educación para la valoración y conservación del patrimonio"

Ponentes

Jordi Batlló, profesor de Comunicación Audiovisual de la Universidad Pompeu Fabra

Anna Rosa Cisqueuella, TresxTr3s. Tricycle. Dagoll Dagom. Anxa

Carme Prats, directora de Patrimonio del Instituto de Cultura del Ayuntamiento de Barcelona

Josep Subirós, escritor

Educación y territorio

Moderador

Joan Subirats, catedrático de Ciencias Políticas de la Universidad Autónoma de Barcelona y coordinador del Grupo de Trabajo del Proyecto Educativo de Ciudad "Educación y territorio"

Ponentes

Cecilia Braslavsky, subsecretaria de Programación Educativa del Ministerio de Cultura y Educación de la República Argentina

Xerardo Estévez, ex alcalde de Santiago de Compostela y arquitecto

Josep M. Ginebreda, gerente de la Cooperativa de la Vall d'en Bas

Rafael Torrubia, presidente de la Federación de Asociaciones de Padres de Alumnos de Cataluña (FAPAC)

De la ciudad del conocimiento a la ciudad de los valores

Moderadora

Carme Gómez-Granell, directora de Servicios Educativos del Instituto de Educación del Ayuntamiento de Barcelona y coordinadora del Proyecto Educativo de Ciudad

Ponentes

Victòria Camps, catedrática de Ética de la Universidad Autónoma de Barcelona

Ferran Mascarell, director gerente del Instituto de Cultura del Ayuntamiento de Barcelona

Carles Solà, rector de la Universidad Autónoma de Barcelona

Joan Trullén, comisionado del Alcalde para la Ciudad del Conocimiento

Fórum de Experiencias

La educación: un proyecto de ciudad

Coordinador

Andreu Banús, diputado presidente del Área de Educación de la Diputación de Barcelona

Ponentes

"**Los proyectos educativos de ciudad como marco de actuación educativa en el municipio**" (208). Jaume Trilla, profesor de la Facultad de Pedagogía de la Universidad de Barcelona

"**Torino, ciudad educadora**" (192). Paula Pozzi. Comune di Torino

"**El proyecto educativo de ciudad de Viladecans**" (207). Maria Sansa, directora de Servicios Personales del Ayuntamiento de Viladecans

"**El proyecto educativo de Sabadell**" (209). Fermí Vallbé, regidor de Educación, Cultura y Cooperación del Ayuntamiento de Sabadell

Ponentes

Kiki Deliyianni-Kouimtzis, profesora de Psicología en la Aristotle University, Jersalónica.

Josep M. Lahosa, asesor técnico de la Dirección de Servicios de Prevención del Ayuntamiento de Barcelona

Jaume Funes, psicólogo

Autonomía de los centros educativos y calidad de la enseñanza

Moderadora

Sara Blasi, delegada territorial de Barcelona Ciudad del Departamento de Enseñanza de la Generalitat de Catalunya

Ponentes

Ignacio García de la Barrera, director del IES Joan Bosco

Isabel M. Muñoz, presidenta de la Federación de Movimientos de Renovación Pedagógica

Francesc Riu, secretario general de Secretariado de la Escuela Cristiana

Joan Subirats, catedrático de Ciencias Políticas de la Universidad Autónoma de Barcelona y coordinador del Grupo de Trabajo del Proyecto Educativo de Ciudad "Educación y territorio"

Fórum de Experiencias

Comunidad y Educación

Coordinadora

Teresa Eulàlia Calzada, secretaria del Consejo Escolar Municipal de Barcelona

Experiencias

"Las comunidades de aprendizaje. Propuesta educativa igualitaria en la sociedad de la información" (41). Carmen Iboj, Montse Eixas, Rosa Larrea y Bep Masden. Facultad de Ciencias de la Educación, Universidad de Barcelona. Juan Carlos Audikana. Escuela Ramon Bajo. Vitoria

"Intervención socioeducativa globalizada en zonas de riesgo social" (88). Comissió social. Zona Norte. Distrito de Nou Barris. Barcelona

"Garraf Talleres" (157). Consejo Consultivo de la Gente Mayor. Consejo Comarcal de Garraf. Área de Servicios Sociales y Sanidad

"Un modelo de atención a la primera infancia. Los Espacios familiares y el programa «Ja tenim un fill»" ("Ya tenemos un hijo") (197). Delors Cabrerá, jefa del servicio de Educación Infantil y Primaria

La ciudad como recurso educativo

Coordinadora

Antònia Hernández, responsable del programa de Conocimiento de la ciudad del Instituto de Educación del Ayuntamiento de Barcelona

Experiencias

"La palabra toma la ciudad. Maratón de los cuentos de Guadalajara" (26). Pep Bruno Galán. Seminario de Literatura infantil y juvenil de Guadalajara

"Asteroide B-612" (128). Xosé Manuel Rodríguez-Abella Gómez. Beatriz Varela Morales. Ayuntamiento de Santiago de Compostela

"El diálogo educativo entre la escuela y la ciudad: El Consejo de Coordinación Pedagógica" (133). Antonia Hernández responsable del programa de Conocimiento de la ciudad del Instituto de Educación del Ayuntamiento de Barcelona. Consejo de Coordinación Pedagógica

"Los clubes de lectura en las bibliotecas públicas de Barcelona" (152). Anna Gabo. Ayuntamiento y Diputación de Barcelona

Miércoles 7 de abril

L'Auditori

16.45 Entrega de credenciales para la sesión inaugural

17.00-19.30 Sesión inaugural

Presentación de las líneas estratégicas del Proyecto Educativo de Ciudad

Conferencia inaugural

Los retos de la educación en el siglo XXI

A cargo de

Roberto Carneiro, presidente del Fórum de Lisboa y consultor de la Unesco en el ámbito de política de planificación educativa

Saló de Cent del Ayuntamiento de Barcelona

20.00 Recepción oficial

Para los conferenciantes y ponentes del Congreso

Jueves 8 de abril

Hotel Fira Palace

8.30 Entrega de documentación y acreditaciones

10.00 Conferencia

La opción educativa de Barcelona

A cargo de

Eulàlia Vintró, segunda teniente de alcalde, presidenta de la Comisión de Bienestar Social y Educación de Barcelona y presidenta del Consejo Directivo del Proyecto Educativo de Ciudad

11.30 Pausa-café

12.00 Mesas de debate

Nuevas tecnologías. Educación y cohesión social

Moderador

Jordi Quintana, profesor de Didáctica y Organización Educativa de la Universidad de Barcelona y coordinador del Grupo de Trabajo del Proyecto Educativo de Ciudad "Educación y nuevas tecnologías"

Ponentes

Ernest Maragall, regidor de Hacienda y Función Pública del Ayuntamiento de Barcelona

Miquel Puig, comisionado de la Generalitat de Cataluña para la Sociedad de la Información

Artur Serra, coordinador del Centro de Aplicaciones de Internet de la Universidad Politécnica de Cataluña

Laura Tremosa, directora de la revista Automática e Instrumentación

Culturas juveniles. Educación y acción comunitaria

Moderador

Xavier Tort, presidente del Consejo de la Juventud de Barcelona

Presentación

El Ayuntamiento de Barcelona ha estado trabajando desde hace muchos años por su sensibilidad y preocupación por la educación. Fruto de esta larga y fructífera labor, se ha ido avanzando siempre un poco más, el Ayuntamiento de Barcelona, junto con las instituciones y entidades más relevantes de la ciudad, ha impulsado la elaboración del Proyecto Educativo de Ciudad siguiendo el modelo y la metodología de los planes estratégicos llevados a cabo en la ciudad de Barcelona de los años ochenta con unos importantes resultados.

El Proyecto Educativo de Ciudad nació con la ambición de transformar la educación en uno de los ejes estratégicos clave del desarrollo de la ciudad de Barcelona. El envejecimiento es un valor transversal que tenemos que incorporar en una visión estratégica a todos los ámbitos de la vida.

En la sociedad del mañana, en cualquier época, la formación y la educación constituirán dos ejes fundamentales con el convencimiento de que en la sociedad en la que estamos entrando, las ciudades tendrán una vez mayor importancia. Las ciudades deben ser lugares donde las personas puedan progresar, apreciar y respetar su patrimonio, mejorar su conocimiento y su cultura y convivir en paz y fraternidad. Y todas tenemos que lograr que Barcelona sea una ciudad que promueva el envejecimiento y la convivencia. Para avanzar de este modo, la educación debe ser un factor clave de desarrollo de la ciudad.

Joan Clos

Alcalde de Barcelona

La incorporación a la sociedad y al mundo del conocimiento y de la información plantea nuevos desafíos que deben ser abordados con imaginación y decisión. El progreso del desarrollo económico y tecnológico con el retroceso de los valores democráticos y la lucha contra la exclusión social exigen, por lo tanto, una acción educativa y formativa profunda.

Es así que se tendrá que ir avanzando en el mismo de educación, a menudo demasiado limitado, de la educación escolar, incorporando a los nuevos agentes educativos que hoy se unen a los ya tradicionales: la escuela y la familia, y reclamando el compromiso y la responsabilidad de toda la ciudadanía.

Desde hace dos años, más de mil profesionales de todos los ámbitos, así como las más de mil entidades más importantes de la ciudad, han trabajado conjuntamente en el Proyecto Educativo de Ciudad de Barcelona.

Eulàlia Vintró

Segunda teniente de alcalde y presidenta de la Comisión de Bienestar Social y Urbanismo

Objetivos

1. Dar a conocer la propuesta del Proyecto Educativo de la Ciudad y presentar el compromiso de Barcelona en la educación.
2. Profundizar en la reflexión y en los debates entre educación y ciudad.
3. Presentar y compartir el Proyecto Educativo de Ciudad con otras ciudades.

A quién va dirigido

Este Congreso, convocado por el Ayuntamiento de Barcelona y las instituciones educativas y sociales más relevantes de la ciudad, está abierto a personas y entidades de todos los ámbitos (movimientos sociales, sector asociativo, sector educativo, entidades, mundo laboral y empresarial, representantes de los medios de comunicación, etc.), de los ámbitos de administraciones y ciudades de diferentes ámbitos (nacional e internacional) interesadas en aportar experiencias y reflexiones sobre educación y ciudad.

Organiza:

Ajuntament de Barcelona

Colabora:

Diputació de Barcelona

Patrocina:

BTV

SONY

IBERIA

MNAC
MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA

Barcelona,
por el conocimiento y la convivencia

Programa

La educación es la clave

Congreso
7, 8, 9 y 10 de abril de 1999

Ajuntament de Barcelona

Projecte Educatiu de Ciutat

Barcelona

PROJECTE EDUCATIU DE CIUTAT

Diagnòstic, finalitats,
línies estratègiques i
estructura organitzativa

abril de 1999

PROJECTE EDUCATIU DE CIUTAT

ÍNDEX

PRESENTACIÓ. Joan Clos	5
L'EDUCACIÓ ÉS LA CLAU. Eulàlia Vintró	6
EL PROJECTE EDUCATIU DE CIUTAT, què és i com l'hem fet	8
DIAGNÒSTIC DE L'EDUCACIÓ A BARCELONA	
Presentació	16
El Projecte educatiu de la ciutat	17
Tendències	19
UNA OPCIÓ EDUCATIVA PER A BARCELONA	
Presentació	32
Bases per a l'actuació	32
Les finalitats educatives de l'opció de Barcelona	37
LÍNIES ESTRATÈGIQUES	
Línia 1. Dimensió social i comunitària de l'educació	50
Línia 2. Igualtat d'oportunitats enfront dels canvis	51
Línia 3. Formació professional i mercat laboral	52
Línia 4. Ciutadania activa i participativa	52
Línia 5. Sostenibilitat i qualitat de vida	53
Línia 6. Innovació i gestió del coneixement en l'àmbit de la cultura, la comunicació i les tecnologies	54
Línia 7. Gestió, planificació i qualificació del sistema educatiu	55
ESTRUCTURA ORGANITZATIVA I PARTICIPACIÓ CIUTADANA	58

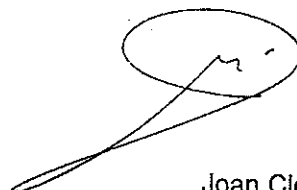
L'Ajuntament de Barcelona s'ha caracteritzat des de fa molts anys per la seva sensibilitat i la seva atenció envers l'educació. Malgrat que la legislació espanyola no concedeix als municipis competències directes en matèria de gestió del sistema educatiu, l'Ajuntament gestiona al voltant de 70 centres escolars que han sabut adaptar-se als canvis socials i a les noves demandes d'una societat en ràpida evolució.

Els serveis educatius ofereixen un conjunt de programes adreçats a millorar la qualitat de l'educació a la ciutat tant en el terreny de l'educació que tots coneixem com a tal, com en el terreny on l'educació es troba de manera implícita, però no està formalment reconeguda, fent un èmfasi especial en tots aquells aspectes relacionats amb el civisme i els valors d'una ciutadania democràtica. D'altra banda, la ciutat de Barcelona va promoure a la primera dels anys noranta la Carta de Ciutats Educadores i el moviment internacional de Ciutats Educadores que avui aplega un total de 128 ciutats de tot el món.

Fruit d'aquesta llarga i rica història, i amb el desig de continuar sempre anant una mica més enllà, l'Ajuntament de Barcelona, juntament amb les institucions i entitats més rellevants de la ciutat, ha impulsat l'elaboració del Projecte Educatiu de Ciutat bo i seguint el model i la metodologia dels plans estratègics que s'han dut a terme a la ciutat des de finals dels anys vuitanta amb uns resultats molt importants.

El Projecte Educatiu de Ciutat neix amb l'ambició de transformar l'educació en un dels elements estratègics clau del desenvolupament de la ciutat de Barcelona. El coneixement és un valor transversal que hem d'aplicar amb una visió estratègica a tots els àmbits de la vida.

En la societat del coneixement i la informació, la formació i l'educació constituïran dos elements fonamentals amb el convenciment que en la societat global en què estem entrant, les ciutats cobraran cada vegada més importància. Les ciutats han de ser llocs on les persones puguin progressar, estimar i respectar el seu entorn, incrementar el seu coneixement i la seva cultura i conèixer en pau. Per aconseguir tot això l'educació és una de les claus més importants. Entre tots i totes hem d'aconseguir que Barcelona sigui una autèntica ciutat del coneixement, i això ho podrem fer a través de l'educació. Un repte que val la pena.

Joan Clos
Alcalde de Barcelona

L'EDUCACIÓ ÉS LA CLAU

En les societats democràtiques l'educació constitueix un dret fonamental, un servei públic que l'Estat ha d'assegurar com a garantia d'igualtat d'oportunitats, independentment que la iniciativa privada pugui actuar-hi més o menys. Aquesta idea, que juntament amb la de la importància de la formació com a font de progrés va fer de l'educació una prioritat durant els anys cinquanta i seixanta, es va veure seriosament afectada per l'arribada dels governs neoliberals i la tendència a privatitzar i rebaixar la despesa pública.

Amb l'entrada en la societat del coneixement i la informació, el capital humà i la formació tornen a ser un factor essencial de desenvolupament; les capacitats de les persones, la creació, transmissió i aplicació dels coneixements constitueixen avui la matèria primera i el capital més preuat. D'un temps ençà podríem dir que "l'educació torna a estar de moda", torna a formar part de les prioritats i les agendes polítiques dels governs de la majoria dels països desenvolupats.

Però l'educació, entesa com a un procés social i no merament instruccional, es troba immersa en una greu crisi. Una crisi que es manifesta, entre d'altres coses, en la diversitat de demandes que recauen sobre el sistema educatiu reglat i que van des de l'exigència de més grans nivells de preparació i instrucció per fer front a una societat cada vegada més competitiva, fins a fer-lo responsable, gairebé en exclusiva, de l'educació en els valors d'una ciutadania democràtica.

Aquesta nova societat planteja reptes i desafiaments, exigeix canvis radicals i profunds que van més enllà dels sistemes educatius formals i de l'educació reglada. L'educació entesa com un procés al llarg de tota la vida, la responsabilització educativa dels diferents agents que formen part d'una comunitat i la no-delegació de responsabilitats en l'escola, la revaloració social i major qualificació dels i les professionals de l'educació, la reafirmació de l'educació com un instrument poderós de lluita contra les desigualtats i a favor de la cohesió social, la formació d'una ciutadania crítica i solidària, més creativa i capaç de seleccionar i transformar la informació en coneixement, són només alguns exemples dels reptes amb què s'ha d'enfrontar l'educació en el present i en el futur més immediat si volem construir la "societat educativa" que propugna la Unesco; una educació l'objectiu fonamental de la qual és "aprendre a ser" o, el que és el mateix, "aprendre a conèixer", "aprendre a fer" i "aprendre a viure".

Quan ja fa quasi tres anys l'Ajuntament de Barcelona es va proposar impulsar, per mitjà de l'Institut d'Educació, l'elaboració d'un Projecte Educatiu de Ciutat, pensàvem que Barcelona, promotora de la Carta de Ciutats Educadores l'any 1990, estava, per moltes raons, ben situada per impulsar un projecte ambiciós i rigorós per convertir l'educació en un dels eixos estratègics de desenvolupament de la ciutat. D'una banda, la ciutat és dipositària d'una gran tradició educativa que l'ha dut a ser reconeguda en molts moments de la història com un referent educatiu important en el marc nacional i internacional; i, de l'altra, Barcelona, en els últims anys, ha sabut construir un model equilibrat entre creixement econòmic, transformació urbanística i benestar, cohesió social i participació ciutadana. I això ha estat possible en part per la seva capacitat de projectar el futur a partir d'una anàlisi rigorosa de la realitat, impulsant i portant a la pràctica Plans Estratègics, com ara el Pla de Desenvolupament Econòmic i Social, el Pla Integral de Desenvolupament de Serveis Socials o, més recentment, el Pla Estratègic del Sector Cultural i el mateix Projecte Educatiu de Ciutat.

Per posar en marxa aquest procés complex i complicat, vam considerar que calia partir de dos principis essencials:

- En primer lloc, que fos un veritable procés d'innovació, reflexió i anàlisi, capaç d'enfocar els reptes que les ciutats tenen plantejats en la nova societat del coneixement i la informació, i quin ha de ser el paper de l'educació. No valien, doncs, les antigues fórmules, calia donar un pas més enllà en la concepció de la ciutat educadora. D'una banda, perquè, tot i que aquest no és el plantejament de la carta de Ciutats Educadores, moltes vegades la idea de ciutat educadora ha quedat reduïda a la de la ciutat com un recurs educatiu per a l'escola: itineraris, visites a museus, activitats diverses, etc. Hem de passar definitivament d'una pedagogia de la ciutat a la idea de "la ciutat com a pedagogia", en què cada agent —empreses, museus, mitjans de comunicació, famílies, associacions, urbanistes i planificadors— assumeixi la seva responsabilitat educativa, sigui capaç de fer el seu currículum educatiu. I, de l'altra, perquè cal superar l'estat actual en què hi ha un conjunt ric però molt dispers d'activitats i propostes educatives (des de les ONG a les associacions, les entitats culturals, els mitjans de comunicació, els moviments de renovació, els sindicats, etc.) a elaborar projectes. Projectes ben articulats que parteixin d'un bon diagnòstic rigorós i compartit de la realitat, que defineixin unes línies d'actuació i, sobretot, les prioritzin i les portin a terme.

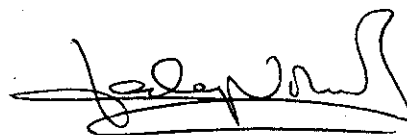
Sense un projecte articulat i ben definit que ens digui cap on hem d'anar en el futur, l'educació mai no podrà convertir-se en un element clau per garantir alhora el progrés i la convivència. I si això no passa, el mercat actuarà lliurement convertint, una vegada més, l'educació en un instrument de segregació social: les persones que tinguin més capital econòmic i cultural seran també les que invertiran més en l'educació dels seus fills o filles i en el seu propi consum cultural. El Projecte Educatiu de Ciutat va néixer, doncs, amb la vocació de ser un veritable projecte de futur, un veritable pla estratègic de la ciutat.

- En segon lloc, calia fer del Projecte Educatiu de Ciutat un projecte col·lectiu. El model de Barcelona, ja ho hem dit abans, és el d'una ciutat capaç de conjugar desenvolupament econòmic i urbanístic amb benestar i cohesió social. I això no és possible sense comptar amb la participació ciutadana. En els darrers anys Barcelona ha impulsat un model de descentralització i participació ciutadana amb la creació de nombrosos consells i plataformes, tant a escala de ciutat com de districte, que permeten apropar la gestió de la ciutat als interessos i necessitats de les persones; nombroses entitats, associacions i institucions configuren i intervien en la vida de la ciutat contribuint a incrementar el que A. Guiddens ha assenyalat com un dels factors més importants de canvi: la capacitat social de reflexió.

Amb aquests dos principis com a guia metodològica hem treballat durant més de dos anys; pel que fa al primer, la col·laboració de més de quatre-cents professionals de tots els àmbits ha aportat documents, estudis, treballs de grup, etc.; i pel que fa al segon, un gran procés de debat ciutadà mitjançant diferents instruments de participació (qüestionaris, guies de debat, reunions i entrevistes amb entitats i associacions i diversos col·lectius ciutadans) ens ha permès arribar a un consens sobre el model educatiu per a la ciutat en els propers anys.

El Projecte Educatiu de Ciutat, del qual aquí presentem els documents i estudis bàsics, no és doncs, l'obra de ningú, sinó l'obra de molts i moltes. No és un Projecte de l'Ajuntament, sinó el Projecte de tota la Ciutat, un pacte per fer de l'educació la clau del coneixement i la convivència.

En aquests moments la Carta Municipal recentment aprovada pel Parlament de Catalunya, és un pas positiu que permetrà posar en marxa un mecanisme de decisió concertada en matèria educativa, pel que fa a les administracions competents, Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Barcelona. El Projecte Educatiu de Ciutat i les seves propostes seran sens dubte un instrument privilegiat per desenvolupar aquest nou model de gestió compartida de l'educació de Barcelona.

Eulàlia Vintró i Castells
segona tinenta d'alcalde i presidenta
de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

EL PROJECTE EDUCATIU DE CIUTAT Què és i com l'hem fet

Presentació

El desembre de 1997, el Ple de l'Ajuntament de Barcelona aprova la proposta d'elaboració d'un Projecte Educatiu per a la ciutat.

Des de l'afirmació de la centralitat de l'educació per donar resposta als reptes d'aquest tombant de segle, es volia impulsar un projecte de futur. Des del convenciment de la necessitat de coresponsabilització i compromís entre tots els agents que intervenen en l'acció educativa, es volia construir un marc de referència compartit.

S'inicia en aquell moment un procés intens de contactes i diàleg amb més de quaranta institucions i entitats de la ciutat per donar-los a conèixer aquesta iniciativa i així construir les complicitats necessàries per elaborar un projecte que volíem que fos de ciutat.

S'engega també l'elaboració de diversos estudis per aprofundir en el coneixement de la situació educativa a la ciutat, així com la difusió d'instruments i marcs de participació per prendre el pols de les reflexions, les idees de futur, les preocupacions de totes les persones que, des de diferents àmbits, podien aportar perspectives i coneixements a aquest projecte. Una mirada nova per projectar l'horitzó de l'educació a la ciutat.

A partir del funcionament de quinze grups tècnics de treball, d'un ampli conjunt de documents encarregats a persones expertes, de l'elaboració de recerques universitàries i de les aportacions d'un ampli ventall d'institucions i entitats, es començava a construir la sòlida base d'anàlisi que fonamenta el Projecte Educatiu de Ciutat.

Però el Projecte Educatiu no és tan sols un esforç d'anàlisi i reflexió. És, sobretot, un procés adreçat a determinar les opcions que han d'orientar les actua-

cions en matèria educativa, i requereix, per tant, assolir acords.

Acords entorn del model que ha d'articular la relació entre l'educació i la societat i les finalitats de l'acció educativa que conjuntament ens proposem realitzar.

Acords per determinar els àmbits d'acció prioritàris per assolir aquest model i els criteris que hauran d'orientar la seva construcció. I això, desde coresponsabilitat i la participació de tots els agents amb capacitat d'incidència en l'educació .

La constitució formal del Consell Directiu, que assumeix el lideratge d'aquest projecte, i del Consell Assessor, amb funcions consultives, seran, al maig de 1998, les fites bàsiques d'aquella etapa inicial.

El setembre de 1998, s'inicia la sistematització de tota la informació elaborada en aquesta primera fase i els debats en el marc del Consell Directiu per tal d'assolir el consens entorn del Projecte.

El 25 de gener de 1999, el Consell Directiu dóna el vistiplau al document de diagnosi, i el 25 de febrer, a l'opció educativa de ciutat, les línies estratègiques i els criteris d'actuació.

De forma consecutiva a l'aprovació dels documents per part del Consell Directiu, s'obre un nou procés de participació entorn d'aquests documents bàsics.

S'organitzen sessions de treball específiques amb professionals dels centres i serveis educatius de la ciutat; amb les entitats i institucions, amb els consells de participació i amb les persones que han format part dels grups tècnics de treball amb la finalitat d'ampliar i enriquir aquest acord ciutadà que és el Projecte Educatiu.

En el document que presentem es recullen els elements metodològics i les principals fites assolides,

organitzades d'acord amb els objectius que ens plantejàvem a l'inici del procés:

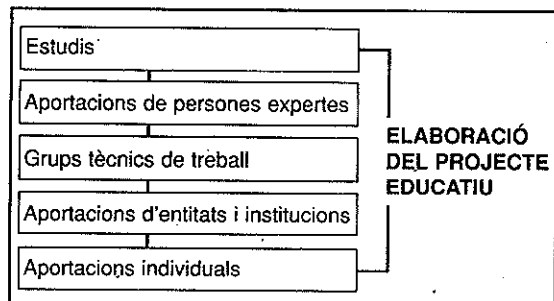
- Promoure un esforç d'anàlisi per identificar els reptes que té plantejats l'educació a la ciutat davant dels canvis socials, econòmics i tecnològics.
- Construir el consens entre totes les institucions i entitats amb incidència en l'acció educativa, entorn de l'opció de futur i els àmbits d'acció prioritàris per assolir-la.
- Crear un marc de reflexió i debat sobre el futur de l'educació a la ciutat.

UN ESFORÇ D'ANÀLISI PER IDENTIFICAR ELS REPTES DE FUTUR DE L'EDUCACIÓ A LA CIUTAT

L'elaboració del Projecte Educatiu es fonamenta en un procés d'anàlisi adreçat a identificar els reptes actuals de l'educació i els àmbits d'acció prioritàris a la ciutat.

Amb la voluntat d'aprofitar tot el potencial de recerca, coneixement i percepció, l'any 1997 s'engega l'elaboració de diferents recerques i estudis i es creen diversos marcs i instruments de reflexió i participació en aquest procés.

El treball dels quinze grups tècnics, les aportacions a la guia de debat, les entrevistes amb representants de diferents institucions i entitats, les recerques, les aportacions de persones expertes en una gran diversitat de disciplines, de professionals de l'ensenyament i entitats de la ciutat, dotarà a aquest projecte d'una base d'anàlisi rigorosa i plural.

1 Estudis i recerques

- **Ciutat i escola: interrelacions entre escola i territori**
Coordinació: Dr. Joan Subirats, de la UAB.
- **Bases per a un Projecte Educatiu de Ciutat: actors i percepcions**
Coordinació: Dr. Joan Subirats, de la UAB.
- **El temps dels nois i noies a la ciutat de Barcelona**
Coordinació: Dr. Ignasi Vila, de la Universitat de Girona.

- **L'associacionisme juvenil a Barcelona**
Coordinació: Sr. Joan Jiménez, de l'Institut d'Educació, Ajuntament de Barcelona.
- **L'absentisme escolar a la ciutat de Barcelona**
Coordinació: Dr. Joaquim Casal, de la UAB.
- **La situació de l'educació física i esportiva als centres docents de Barcelona**
Coordinació: Marta Carranza, de l'Institut d'Educació, Ajuntament de Barcelona.
- **Practicar o patir la violència, una aproximació educativa a les conductes destructives dels adolescents**
Coordinació: Sr. Jaume Funes
- **La vida a Barcelona en paraules dels infants i adolescents**
Coordinació: Sr. Carles Riba, de la UB.

2 Aportacions de persones expertes

- **La funció educativa dels espais urbans**
Oriol Bohigas Guardiola, MBM Arquitectes, S.A.
- **Els desafiaments del territori i els drets de la ciutadania**
Jordi Borja Sebastià, gerent d'Urban Technologies Consulting.
- **La ciutat: espai de mediació entre la macropolítica i la micropolítica**
Cecilia Braslavsky, directora general de Recerca i Desenvolupament Educatiu, Ministeri de Cultura i Educació.
- **Civisme y educació**
Victòria Camps Cervera, catedràtica d'Ètica, Departament de Filosofia de la UAB.
- **Infància i participació en el marc de la ciutat**
Ferran Casas Aznar, director de l'Institut de Recerca sobre Qualitat de Vida UdG.
- **L'educació mediada**
Arcadi Espada Eneriz, periodista.
- **Família i educació**
Lluís Flaquer Vilardebò, professor Titular de Sociologia. Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia UAB.
- **Educació, ciència i tecnologia**
Joan Majó, president del Grup de Treball Information Society Forum, Unió Europea.
- **Propostes sobre educació en valors per a l'elaboració d'un projecte educatiu d'escola en societats plurals i democràtiques**
Miquel Martínez Martín, catedràtic de Pedagogia i Vicerector de Docència i Estudiants, Universitat de Barcelona.
- **L'educació i la formació de persones adultes a la ciutat de Barcelona**
Àngel Marzo, especialista en Educació d'adults.
- **Identitat cultural i educació**
Ferran Mascarell Canalda, director gerent de l'Institut de Cultura de Barcelona.
- **Justícia y educació**
José Mª Mena Álvarez, fiscal Jefe Fiscalía Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.
- **Els reptes de l'educació del futur**
Josep M. Nadal, rector de la UdG.

- Algunes notes sobre teatre i formació.
Lluís Pasqual, comissionat de la Ciutat del Teatre, Fundació Teatre Lliure.
- Ciutat, comunicació i educació. Els nous espais del saber
José Manuel Pérez Tornero, Comunicacions de la UAB.
- Museus i consum cultural i educació
Carme Prats Joaniquet, directora de Patrimoni de l'Institut de Cultura de Barcelona.
- Les associacions, escoles de civisme, treballen amb l'escola per la Barcelona de la ciutadania
Toni Puig i Picart, director general de l'Agència Municipal d'Associacions de Voluntariat de Barcelona.
- Cinema i educació
Marta Selva Masoliver, presidenta de la Cooperativa Promotora de Mitjans Audiovisuals Drac Màgic.
- Lectura i consum cultural
Isabel Solé Gallart, professora Titular del Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació, Facultat de Psicologia UB.
- Identitat i comunitat. Els reptes de la política i l'educació
Joan Subirats Humet, Catedràtic de Ciència Política de la UAB.
- Pla Educatiu de la Ciutat. L'aprenentatge de la ciutadania en la igualtat.
Marina Subirats Martori, Catedràtica de Sociologia de la UAB.
- Els fenòmens de segregació i exclusió social del coneixement i de la informació
Juan Carlos Tedesco, director CIPE, Buenos Aires, UNESCO, Seu Internacional de Plantejament de l'Educació.
- Barcelona científica: estímuls a favor de la cultura científica a la ciutat
Jorge Wagensberg Lubinski, director del Museu de la Ciència.
- Educació i treball en la societat de la informació, del coneixement i de l'aprenentatge
Federació d'Ensenyament CCOO de Catalunya.
Unió Sindical de Treballadors de l'Ensenyament de Catalunya Sindicats de Treballadors de l'Ensenyament (USTEC-STEs).
FETE - UGT de Catalunya
- Imatge social del professorat
Federació d'Ensenyament CCOO de Catalunya.
Unió Sindical de Treballadors de l'Ensenyament de Catalunya Sindicats de Treballadors de l'Ensenyament (USTEC-STEs).
FETE - UGT de Catalunya
- L'educació al llarg de tota la vida
Associació de Mestres Rosa Sensat.
- Algunes reflexions a l'entorn de la imatge i valoració social del professorat
Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya.
- Educació, sistema educatiu i món dels aprenentatges en la societat actual. Escola i territori
Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya.

3 Grups tècnics de treball

Més de dues-centes persones, professionals i especialistes en diversos àmbits, integrades en quinze grups de treball, han aprofundit en l'anàlisi dels temes clau per a l'elaboració del Projecte Educatiu de Ciutat.

- Multiculturalitat i educació
Coordina: Sílvia Carrasco, Esteve Barandica i Pepi Soto.
- Valoració i conservació del patrimoni
Coordina: Joaquim Prats i Antònia Hernández.
- L'educació musical a la Ciutat de Barcelona
Coordina: Assumpta Valls i Assumpció Malagarriga.
- Educació física i esport
Coordina: Albert Batalla i Marta Carranza.
- Acció coeducativa
Coordina: Bea Porqueras, Miren Izarra.
- Educació i ciutat sostenible
Coordina: Salvador Rueda i Teresa Franquesa.
- Educació i treball en la societat de l'aprenentatge
Coordina: Oriol Homs i Daniel Resines.
- Educació per la pau, el desenvolupament i la solidaritat
Coordina: Rafael Grassa i Empar Escayola.
- Educació salut i prevenció del risc
Coordina: Rosa Carrió i Araceli Vilarasa.
- Educació, participació i coresponsabilitat
Coordina: Teresa Eulàlia Calzada.
- Educació i noves tecnologies
Coordina: Jordi Quintana i Nandí Cabezas.
- Educació i lleure
Coordina: Ramon Terrasa i Carme Segura.
- Les persones amb disminució en el marc de la ciutat
Coordina: Climent Giné.
- Educació i territori
Coordina: Joan Subirats i Núria González.

4 Entrevistes

Entre els mesos de setembre de 1998 i gener de 1999, es fan realitzen entrevistes amb persones que, com a representants de diferents institucions i entitats de la ciutat, aportaran les seves reflexions i perspectives en la definició d'aquest projecte.

- Ramon Álvarez
Diputació de Barcelona.
- Manel Andreu Tarragó
President de la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona.
- Carme Àngel Farré
Degana de la Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB.
- Carles Baeza Escobedo
President de la Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes d'Ensenyament Secundari de Catalunya (FAPAES).

- **Sara Blasi Gutiérrez**
Delegada territorial de Barcelona Ciutat del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.
- **Teresa Eulàlia Calzada**
Secretària del Consell Escolar Municipal.
- **Joan Campreciós**
Associació Pla Estratègic Barcelona 2000.
- **Jaume Carbonell**
Director de *Cuadernos de Pedagogía*.
- **Gabriel Ferraté i Pascual**
Rector de la Universitat Oberta de Catalunya.
- **Jordi Pericot**
Vicerector de la Universitat Pompeu Fabra.
- **Joan Carles Gallego**
Secretari General de la Federació d'Ensenyament de CCOO de Catalunya.
- **Jesús Garanto Alós**
Director de l'ICE, Departament de Mètodes.
- **Ignacio García de la Barrera**
Membre del Consell Escolar Municipal. Director de l'IES Joan Boscà.
- **Rafael Grasa**
President de la Federació d'ONG pel Desenvolupament.
- **Miquel Gassiot Matas**
Rector de la Universitat Ramon Llull.
- **Oriol Homs Feret**
Director general de la Fundació CIREM.
- **Francesc Invernón**
Director de la *Revista Guix*.
- **Miquel Martínez**
Vicerector de la Universitat de Barcelona.
- **Ernest Maragall Mira**
Regidor, ponent de Funció Pública i Qualitat de l'Ajuntament de Barcelona.
- **Isabel Muñoz Moreno**
Presidenta de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya.
- **Jaume Pagès Fita**
Rector de la Universitat Politècnica de Catalunya.
- **Carme Panchón**
Degana de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona.
- **Moisès Prat**
President de FAPAEM.
- **Tina Roig**
Presidenta de l'Associació de Mestres Rossa Sensat.
- **Joan Sabido**
Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes d'Ensenyament Secundari de Catalunya.
- **Francesc Santacana**
Coordinador General de l'Associació Pla Estratègic Barcelona 2000.
- **Carles Solà Fernando**
Rector de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- **Jaume Sodupe Roure**
Comissionat de l'Alcaldia per al Fòrum 2004.
- **Xavier Tort Casals**
President del Consell de la Joventut de Barcelona

5 Aportacions d'institucions i entitats

Al llarg d'aquest procés hi ha hagut moltes institucions, entitats i consells de participació de la ciutat que han volgut aportar les seves reflexions per a l'elaboració d'aquest projecte.

1. Cal destacar les sessions de treball amb els consells de ciutat:

- Consell de Benestar Social
- Consell de la Gent Gran
- Consell de les Dones
- Consell de la Joventut
- Consell de la Coordinació Pedagògica
- Permanent del Consell de la Formació Professional
- Consell Econòmic i Social

2. El procés de treball engegat amb els consells:

- consells Escolars de Districte
- consell Escolar Municipal

3. Les aportacions de 120 entitats i institucions de la ciutat.

6 Sessions de treball amb centres i serveis educatius

Al llarg del mes de febrer de 1999, s'organitzen a tots els districtes de la ciutat sessions de treball adreçades a professionals dels centres i serveis educatius de la ciutat, els quals aprofundiran la síntesi de la diagnosi elaborada i hi aportaran esmenes.

En aquestes sessions hi han participat 224 persones, professionals de 156 centres i serveis educatius de la ciutat:

- **Ciutat Vella.** 25 participants
- **Eixample.** 19 participants
- **Sants-Montjuïc.** 18 participants
- **Les Corts.** 12 participants
- **Sarrià-St. Gervasi.** 17 participants
- **Gràcia.** 18 participants
- **Horta-Guinardó.** 16 participants
- **Nou Barris.** 53 participants
- **Sant Andreu.** 13 participants
- **Sant Martí.** 33 participants

El 15 de març de 1999, s'organitza una sessió de presentació del document "Opció educativa i línies estratègiques", adreçada a tots els professionals que han participat en el procés.

LA CONSTRUCCIÓ DE CONSENS ENTORN DE L'OPCIÓ DE FUTUR I ELS ÀMBITS D'ACCIÓ PRIORITARIS

Més enllà de l'àmplia participació assolida en el procés d'anàlisi que fonamentarà l'elaboració del Projecte Educatiu de Ciutat, era necessari construir el consens entorn de les qüestions que són fonamentals per a qualsevol procés de planificació: on som i cap on anem (diagnosi), cap a on volem anar (opció educativa de ciutat) i què hem de fer per arribar-hi (línies estratègiques i criteris d'actuació).

Aquest procés de reflexió i decisió és liderat pel Consell Directiu i és sotmès a la consideració del Consell Assessor. Amb la voluntat d'ampliar el consens entorn del projecte, es crearan marcs específics de participació adreçats a professionals de centres i serveis educatius i a entitats de la ciutat, que contribuiran amb les seves reflexions a enriquir aquest procés.

On som i cap on anem?	Diagnosi
Cap on volem anar?	Opció educativa de ciutat
Què hem de fer per arribar-hi?	Línies estratègiques. Criteris i propostes d'acció

Inici del procés d'execució

CONSTITUCIÓ DELS ÒRGANS DEL PEC Maig-juliol de 1998

La implicació en l'elaboració del Projecte Educatiu dels actors clau en l'àmbit educatiu es formalitza amb la constitució del Consell Directiu del PEC.

Aquest constitueix el primer pas per avançar en la coresponsabilització dels diferents agents amb capacitat d'incidència en l'acció educativa de la ciutat i per tant, en el compromís per a l'execució del Projecte.

La constitució del Consell Assessor, integrat per 184 representants de tots els col·lectius implicats en el procés, és expressió de la voluntat que el Projecte Educatiu sigui veritablement un projecte compartit.

Algunes dates

- 27 de maig de 1998. Constitució del Consell Assessor del Projecte Educatiu de Ciutat.

- 15 de juliol de 1998. Constitució del Consell Directiu del Projecte Educatiu de Ciutat.

DIAGNOSI: Anàlisi de la situació actual i les tendències de futur

Novembre de 1998 - gener de 1999

El consens entorn de l'anàlisi de la situació actual a la ciutat i les tendències que condicionaran la seva evolució constitueixen les premisses bàsiques en l'elaboració d'un projecte de futur.

Amb aquesta finalitat s'elabora el document de diagnosi, que sistematitza des d'una perspectiva estratègica tota la informació elaborada i recollida al llarg del procés: les recerques, les aportacions de les persones expertes, dels grups tècnics de treball, etc.

Algunes dates

- 25 de gener de 1999. El Consell Directiu dona el vistiplau al document de diagnosi.

- 25 de gener de 1999. Presentació del document de diagnosi al Consell Assessor del Pla.

- 1 de febrer de 1999. S'obre un nou procés d'aportació d'esmenes al document. S'organitzen sessions de treball a tots els districtes de la ciutat adreçats a professionals de centres i serveis educatius.

L'OPCIÓ EDUCATIVA DE CIUTAT I LES LINIES ESTRATÈGIQUES

Febrer-març 1999

L'opció educativa ens descriu el model possible i desitjable d'educació a la ciutat: les bases conceptuals i organitzatives del model i les seves finalitats educatives.

Les línies estratègiques defineixen els àmbits d'actuació que, en funció de la situació actual, s'han considerat clau per assolir els objectius proposats.

Cada una de les línies estratègiques estableix els criteris d'actuació que hauran d'orientar les decisions en matèria educativa per construir aquest model. S'assenyala, així mateix, una primera proposta d'actuacions que caldrà concretar i prioritzar en el desenvolupament del Projecte.

Algunes dates

- 25 de febrer de 1999. El Consell Directiu dona el vistiplau al document d'"Opció educativa de ciutat i línies estratègiques".

- 15 de març de 1999. Presentació del document d'"Opció educativa de ciutat i de línies estratègiques".

ques" als professionals dels centres i serveis educatius de la ciutat

- 17 de març de 1999. Presentació del document d'"Opció educativa de ciutat i línies estratègiques" als membres dels grups tècnics de treball.
- 25 de març de 1999. Presentació del document d'"Opció educativa de ciutat i línies estratègiques" al Consell Assessor.

LA CREACIÓ D'UNA CULTURA I UNA VISIÓ COMPARTIDA SOBRE EL FUTUR DE L'ACCIÓ EDUCATIVA A LA CIUTAT.

El Projecte Educatiu vol constituir-se en un veritable projecte ciutadà, engrescador que posi en relleu la importància de l'educació com a element estratègic per avançar en la cohesió social i la competitivitat econòmica.

La creació de cultura sobre la importància de la coresponsabilització de tots els agents socials en l'acció educativa, i la comunicació dels elements més rellevants de la reflexió, han estat objectius bàsics d'aquest procés.

La celebració de jornades de debat i actes públics, la presentació d'aquesta iniciativa als mitjans de comunicació, i la posada en marxa de la web del Projecte Educatiu han estat alguns dels mitjans per aconseguir-ho.

El Congrés que se celebrarà el mes d'abril vol ser el moment privilegiat per aprofundir i estendre aquesta reflexió; per presentar i compartir el projecte de la ciutat de Barcelona amb ciutats d'arreu del món, i intercanviar reflexions i experiències que facilitin la concreció de l'opció educativa de ciutat.

• Publicacions i articles de premsa

Des dels inicis del Projecte, s'ha donat a conèixer aquesta iniciativa als ciutadans i especialment a la comunitat educativa mitjançant articles a la premsa i a revistes especialitzades (*Guix, L'Espai, Cuadernos de Pedagogía, Aula d'Innovació Educativa*, etc.)

• Conferències, taules rodones i fòrums de debat

S'han organitzat diversos actes públics (taules rodones, cicles de conferències, etc.) per tal de donar a conèixer i aprofundir les anàlisis elaborades.

• La web del PEC

La pàgina web del Projecte Educatiu (www.bcn.es/imeb/pec) s'ha consolidat com un instrument eficaç d'informació i consulta sobre el Projecte.

Actualment s'estan preparant diversos fòrums de debat per tal de donar continuïtat a l'intercanvi de reflexions sobre les relacions entre ciutat i educació iniciades amb aquest procés.

• Acte de promoció educativa

Una gran diversitat d'actes de promoció educativa (la Bicicletada, els concerts de Sant Jordi, la Mostra dels Programes Culturals de Secundària, el Congrés Escolar Barcelona Identitats, les activitats del Consell de Coordinació Pedagògica i dels Centres de recursos pedagògics de la ciutat, etc.) han estat organitzats sota el lema Projecte Educatiu de Ciutat.

**DIAGNÒSTIC
DE L'EDUCACIÓ
A BARCELONA**

INTRODUCCIÓ

La ciutat de Barcelona té una llarga tradició educativa. En el marc de la ciutat, durant el primer terç de segle es van gestar projectes de renovació i innovació pedagògica amb un clar impacte en la millora de l'ensenyament i en l'extensió de la seva universalitat. L'aixecament militar i la guerra civil van truncar aquelles experiències, però va ser també a la ciutat de Barcelona, durant el franquisme, on es va crear un important moviment de persones, professionals de l'educació, que van aixecar la veu en defensa d'una educació de qualitat que es va estendre per tot Espanya des de les escoles d'estiu organitzades pel moviment de renovació pedagògica Rosa Sensat i el Col·legi de Doctors i Llicenciats i que, al llarg dels anys, ha estat una de les puntes de llança de la innovació educativa. Aquest moviment no estava sol, sinó que, amb els professionals de l'educació, una part important de la societat vehiculada per les associacions de veïns, les associacions de mares i pares, etc., donaven suport a una educació pública i de qualitat a la ciutat de Barcelona. La recuperació de la Generalitat i el traspàs de les competències educatives va suposar també la possibilitat d'organitzar un sistema educatiu arrelat al medi que, independentment de la llengua familiar, promou en la infància el coneixement de la llengua catalana, sense oblidar la llengua castellana. A més, la incorporació a la xarxa d'ensenyament públic del moviment, fonamentalment cooperatiu, gestat durant el franquisme d'escoles del CEPEPC va suposar un nou esperó que, conjuntament amb l'esforç de l'Administració, ha fet de les escoles de la ciutat, públiques i privades, un referent educatiu de gran importància. Actualment, gràcies a l'esforç de totes les administracions, de la iniciativa privada i d'un ampli ventall de professionals de l'educació, Barcelona disposa d'una escola universal des dels 3 fins als 16 anys que generalment gaudeix de la confiança de la ciutadania i que s'esforça, des de la pràctica educativa, en la construcció de persones

capaces d'encarar el futur tant des del punt de vista dels seus coneixements i habilitats com dels valors i les actituds que els animen.

Però la ciutat de Barcelona no es caracteritza únicament per l'esforç fet en l'àmbit de l'educació formal. Així, la mateixa concepció de la ciutat com un "espai per educar", que va donar lloc, a finals dels vuitanta, al moviment de ciutats educadores, manifesta l'interès per garantir i promoure una educació de qualitat al conjunt de la ciutadania al llarg de tota la vida. La creació dels centres cívics, la posada a punt d'una oferta cultural, el desenvolupament de serveis comunitaris en els barris, la promoció de l'associacionisme, la creació del Consell Municipal de Benestar Social, el Consell Municipal de la Joventut, el Consell Municipal de la Gent Gran, el Consell de Coordinació Pedagògica i el desenvolupament de projectes amb una clara orientació coeducativa o l'interès per promoure un voluntariat animat per valors solidaris i col·lectius, junt amb una important oferta d'educació no formal amb projectes educatius, són exemples de la preocupació per fer de la ciutat de Barcelona un espai educatiu que promogui el coneixement i construeixi una ciutadania animada per actituds i valors igualitaris i solidaris, que sigui capaç, des de la participació i el diàleg, de conciliar els interessos individuals i els col·lectius.

Probablement, en aquests moments, la ciutat de Barcelona necessita avançar un pas més en aquesta perspectiva. Els diferents fòrums que s'han celebrat sobre l'educació emfatitzen els canvis socials i culturals que s'han produït en els últims anys i la seva transcendència en un futur no gaire llunyà. El terme de societat de la informació, encunyat per la sociologia, planteja nous reptes. Són nombrosos els aspectes positius que sorgeixen en la nova situació: abundància de la informació, accés a tot tipus d'informació independentment de la posició social, descentralització, etc. Però, a la vegada, els

estudis sobre la nova societat revelen que les actuals desigualtats econòmiques, socials i culturals es poden agreujar si es continua pensant en l'educació exclusivament des de paràmetres productius. Per contra, una concepció de l'educació que cultivi l'excel·lència en el que la UNESCO ha definit com aprendre a ser —és a dir, en la construcció d'una ciutadania creativa, capaç de transformar la informació en coneixements, que des de la diferència afirmi el respecte i la valoració d'"els altres" per projectar junts un futur comú de convivència, activa i participativa en la vida democràtica com a lloc privilegiat per consensuar objectius que compaginin els legítims interessos individuals amb els col·lectius— és un instrument molt important per combatre les desigualtats i possibilitar una societat més justa i equitativa.

El Projecte educatiu de la ciutat de Barcelona se situa en aquesta línia des del convenciment que la missió d'"aprendre a ser" no pot recaure exclusivament en l'escola. Actualment, la influència educativa s'exerceix des de nombrosos àmbits —família, feina, associacions, etc.— i a través de mitjans diversos —televisió, multimèdia, etc.— que, de vegades, entren en contradicció o s'oposen a les propostes educatives escolars. Cada vegada hi ha més veus que clamen contra la soledat de les professores i els professors i contra l'abandó social que suposa fer recaure únicament sobre la seva esquena l'educació en una ciutadania activa, participativa i solidària. Per això, la iniciativa d'elaborar un projecte educatiu per a la ciutat de Barcelona pretén, entre altres objectius, posar de manifest els valors i les actituds que cal construir per combatre les desigualtats, per aconseguir una ciutat sostenible i per fomentar la cohesió social des de la participació de la ciutadania. Per a això, cal que el conjunt de la societat faci un debat en profunditat sobre el lloc i els objectius de l'educació en un futur pròxim. En aquest sentit, es tracta de donar suport a la feina de les persones que treballen en l'educació i de reivindicar la seva figura com a agents socials fonamentals per a la construcció d'una societat més justa i equitativa i, a la vegada, promoure línies d'actuació que permetin establir les continuïtats necessàries entre els diferents àmbits (escola, família, mitjans de comunicació, etc.) que exerceixen una influència educativa sobre les persones.

EL PROJECTE EDUCATIU DE LA CIUTAT DE BARCELONA

El desenvolupament tecnològic, especialment el de les tecnologies de la informació, està produint canvis espectaculars en el món en què vivim.

Conceptes com globalització, treball immaterial, xarxa, etc., cada dia són més presents i presenten reptes de futur que se situen en el cor de l'existència mateixa de les societats tal com avui les coneixem. La progressiva substitució dels factors clàssics —mà d'obra, energia, materials, etc.— en l'àmbit de la producció mercantil per la informació comporta fenòmens econòmics, socials i culturals de nou encuny que necessiten ser abordats a través de noves idees i procediments. Fins i tot s'ha arribat a afirmar que el progrés tècnic avança més de pressa que la capacitat per trobar solucions que els nous problemes plantegen a les persones i a la societat.

Històricament, el coneixement ha estat un dels motors del desenvolupament econòmic. Així, la revolució industrial del final del segle passat o la que es va produir en els anys seixanta, coneguda com a revolució científicotècnica, que va donar pas a la generalització i l'extensió de la robòtica en l'àmbit de la producció, van estar precedides per descobriments científics importants. Però, alhora, el desenvolupament econòmic no sempre ha integrat el coneixement social que clamava contra les fonts d'injustícia i desigualtat que aquestes revolucions creaven. De fet, i això a desgrat de moltes reflexions crítiques, una de les funcions principals dels sistemes educatius ha consistit a preparar les noves generacions per als canvis econòmics que es produïen i poder-los garantir una millor inserció en el món professional i del treball. Però això ja no és possible, o almenys no ho és de la manera com tradicionalment s'ha considerat aquesta funció. Els canvis que es produeixen en l'actualitat suposen tanta quantitat d'informació disponible en temps real per a una persona que en fan absolutament impossibles l'acumulació i el processament. Per contra, del que es tracta és de capacitar les persones perquè busquin, seleccionin, classifiquin i ordenin la informació rellevant i la converteixin en coneixement. Probablement, en un futur no gaire llunyà, aquestes capacitats seran imprescindibles per poder viure satisfactòriament, en el sentit de poder-se incorporar al món del treball.

Però, igual com antigament, els canvis que s'originen en l'àmbit econòmic no impliquen en si mateixos l'assoliment d'una societat més justa i solidària. Al contrari, introdueixen noves formes de desigualtat i d'injustícia que poden augmentar la pobresa, la marginació i l'exclusió. A més, els canvis econòmics operen juntament amb canvis socials i culturals, que es fan servir com a justificació de les noves desigualtats. De fet, en molt pocs anys han crescut els fenòmens basats en la confrontació i en el rebuig de la diferència, en forma de guerra,

xenofòbia i violència, que mostren l'existència d'una important crisi ètica i moral.

Si l'educació sempre ha estat necessària i s'ha mostrat com una font de progrés, respecte i tolerància, avui en dia es fa encara més necessària. Davant les veus que afirmen la caducitat de l'escola en la societat del futur, des del Projecte educatiu de la ciutat de Barcelona en volem afirmar la vigència. Difícilment es pot encarar el futur si no som capaços de defensar uns centres educatius que possibilitin les capacitats necessàries per viure dignament i construeixin persones animades per valors i actituds que facin de la diversitat i l'heterogeneïtat un factor positiu de comprensió i entesa. Però és evident que, ateses les tendències actuals, l'escola no pot ser l'única responsable d'aquests objectius. Fa falta imbricar el conjunt del sistema educatiu amb el teixit social i institucional que constitueix la ciutat de Barcelona. Només d'aquesta manera les professores i els professors poden veure reconeguda i refermada la tasca ingent que fan en favor de la convivència i la cohesió social i, a la vegada, només també d'aquesta manera és possible establir un compromís i un consens social sobre els objectius de l'educació, de manera que cadascun dels agents socials sigui conscient de la seva quota de responsabilitat en la seva consecució. En definitiva, el Projecte educatiu de la ciutat de Barcelona és una aposta per entendre l'educació com un dels eixos que, davant els nous reptes econòmics, socials i culturals, pot ser i ha de ser capaç de convertir-los en una nova font de progrés per a la ciutat, caracteritzat, entre altres coses, per una ciutadania activa, participativa, conscient d'aquests reptes i capaç de conviure en harmonia sobre la base d'un projecte comú en el qual prevalguin les línies d'actuació que apuntin a l'eliminació de qualsevol mena de desigualtats.

Sembla clar que, a Barcelona, no hi ha fractures socials com les que, en altres indrets, han donat lloc a conflictes econòmics, interètnics o nacionals. Però també és cert que a la nostra ciutat hi ha importants fonts de desigualtat. En el pla econòmic, els "índexs de capacitat familiar" de la ciutat de Barcelona o, dit d'una altra manera, el poder adquisitiu de les famílies ha augmentat gairebé un 50% entre 1988 i 1996 i s'ha tendit a una homogeneïtzació més gran de la seva distribució. No obstant això, aquest índex varia enormement entre alguns barris, de manera que hi ha llocs on, tot i l'esforç urbanístic que s'hi ha fet, es concentra una part de la població amb menys recursos, amb els consegüents problemes relacionats amb la pobresa, la marginació i l'exclusió.

En la societat, malgrat l'esforç que ha fet el moviment feminista i de determinades iniciatives fetes des de l'Administració, hi continua havent una clara dicotomia entre la feina productiva i la feina reproductiva. Aquesta última, caracteritzada per la cura dels altres, no té el reconeixement social de la primera. De fet, tot i que és absolutament necessària per al bon funcionament social, apareix com a invisible socialment i, cosa encara pitjor, fa també invisibles les persones que l'exerceixen, dones en la seva gran majoria, amb els consegüents desajustaments i desigualtats que es generen tant des del punt de vista de l'accés a la vida pública, professional i laboral en igualtat de condicions que els homes i, en conseqüència, del ple exercici dels drets de la ciutadania, com des del punt de vista de la transmissió de valors i actituds a les criatures des de la família.

Però aquestes no són les úniques fonts de desigualtat. També n'hi ha d'altres relacionades amb les possibilitats d'accedir al coneixement, al desenvolupament d'habilitats i, en definitiva, al desenvolupament humà. Els reptes de la societat del futur imposen que aquestes desigualtats quedin mitigades si no volem que la segregació social i l'exclusió s'instal·lin de manera permanent en la nostra societat. Una altra mena de desigualtats tenen una fonamentació política, com ara, per exemple, la impossibilitat de la immigració d'accedir al ple exercici dels drets polítics reconeguts a la ciutadania. Certament, en un futur pròxim, almenys en l'àmbit municipal, la immigració provinent de la CEE gaudirà del dret al vot, però la immigració extracomunitària no té l'estatus polític reconegut a la ciutadania, amb les seqüeles negatives que això comporta respecte a la seva possibilitat de participació en la vida democràtica de la ciutat.

La joventut es troba davant una societat poc generosa, animada, en bastants casos, per actituds individualistes i mercantilistes, que l'allunya de les institucions democràtiques. A més, els nivells més alts de formació de la joventut, assolits en l'última dècada, no comporten més possibilitats d'accedir a un lloc de treball. L'atur laboral, tan important en el nostre país, creix amb més intensitat entre les persones joves que, atesa la seva precarietat econòmica i les dificultats per accedir a un habitatge, tenen seriosos problemes per poder desenvolupar formes de vida en peu d'igualtat amb la gent gran. De la mateixa manera, les persones grans, en molts casos, no troben en la societat que les envolta el suport i el reconeixement que els correspon i es generen processos de marginació i solitud. No hi ha dubte que la memòria col·lectiva, font d'identitat, no es manté només a través de les persones, però no és menys

cert que aquesta també existeix gràcies a elles i, en això, les persones grans tenen un paper central que la societat ha de saber aprofitar des d'una perspectiva educativa.

Finalment, el procés de transició d'una societat industrial a la societat de la informació provoca problemes en alguns col·lectius que tenen dificultats per adaptar-se al canvis, com ara les persones aturades de més de quaranta anys provinents de les reconversions industrials o dones que volen retornar al treball després d'un període llarg d'absència. En molts d'aquests casos l'atur té un risc important d'esdevenir estructural, amb les conseqüents seqüeles lligades a la marginació i l'exclusió.

Plantejar-se una societat més justa i igualitària equival també a reflexionar sobre els valors i les actituds que l'educació ha de transmetre per aconseguir una ciutat competitiva i, a la vegada, sostenible. L'educació, com a eina adreçada a incrementar la capacitat d'anticipació tant individual com col·lectiva, augmenta avui la seva importància davant les incertituds i disfuncions que l'acció humana projecta sobre el conjunt d'ecosistemes de la Terra.

Hi ha una opinió generalitzada que la direcció empresa per la cultura dominant en el planeta (dominant en el sentit que és la que genera unes transformacions més profundes) és insostenible. Podríem dir, en altres paraules, que la cultura (paquet d'informació especialment rellevant en l'espècie humana) que en un principi s'havia afegit en l'espècie humana al paquet d'informació genètic per assegurar el futur, actualment ja no ho fa amb garanties. Si més no, el nombre i la magnitud de les incertituds que avui planen sobre el nostre futur així ho indiquen.

És sabut també que els sistemes urbans, que són les realitzacions més complexes de la humanitat, són alhora les realitzacions que tenen un impacte més gran en el conjunt de sistemes del planeta. Dependrà, doncs, de com organitzem les nostres ciutats a partir d'ara, de quins siguin els nous projectes educatius per a la ciutadania, que podrem afrontar el futur sobre unes bases establertes o no en els principis de la sostenibilitat.

El repte que es proposa el Projecte educatiu de la ciutat de Barcelona és interrompre les desigualtats esmentades i d'altres a partir del desenvolupament d'una sèrie de línies prioritàries d'actuació en l'àmbit de l'educació, les quals han de permetre que Barcelona no solament sigui coneguda com una "societat del coneixement i de la informació", sinó

també com una "societat educativa" en què la formació bàsica i la formació permanent formin una unitat solidària, en la qual els centres escolars, dotats d'autèntica autonomia, estiguin en estreta interdependència amb el territori i en la qual tots els agents educatius i socials formin part d'un projecte comú i es corresponsabilitzin en l'"aprendre a ser", la trilogia del qual és "aprendre a conèixer", "aprendre a fer" i "aprendre a viure junts".

TENDÈNCIES

El concepte d'educació que aborda aquest escrit no es redueix a la noció d'instrucció. La influència educativa que s'exerceix avui en dia sobre les persones en general i sobre la infància en particular va més enllà de la que es fa des de pràctiques d'ensenyament i aprenentatge més o menys intencionals en què aquestes participen. És evident que aquestes últimes són molt importants, decisives en alguns casos, però també ho és el fet que l'entorn material i institucional en què participen les persones, així com la cultura que destil·la, resulta també decisiu tant des del punt de vista dels valors, les actituds i les normes que transmet com des del punt de vista del que fa possible que s'apregui i es construeixi. Avui ningú no dubta que la família exerceix una influència educativa important o que els mitjans de comunicació i les noves tecnologies també ho fan. Però pensem que també s'han d'afegir altres aspectes importants per tal de comprendre totes les influències educatives que reben les persones. Així, no és el mateix viure en un entorn urbà degradat, sense pràcticament voreres per poder passejar o espais públics on poder-se reunir, o en un entorn agradable, on l'asfalt i les zones verdes formen una unitat que, a la vegada, fa visible un patrimoni històric i cultural i promou les diferents accepcions de la creativitat artística de l'espècie humana. O, en el mateix sentit, no és igual participar d'una societat que promou l'ús racional dels recursos naturals per mitjà de programes mediambientals i campanyes de sensibilització al conjunt de la ciutadania que viure en una cultura que promou un ús unidireccional de l'entorn i no es preocupa per la seva pròpia sostenibilitat. I què podem dir d'altres qüestions, algunes controvertides, tan o més importants, com les següents: existència o no d'una llei de parelles de fet, reconeixement o no dels drets polítics a tota la ciutadania, afirmació o no de la solidaritat i la cooperació amb els països en via de desenvolupament, etc. La comprensió de l'educació des de la seva inserció en una matriu social i cultural fa difícil oblidar aquests i altres aspectes. Per això, el Projecte educatiu de la ciutat de Barcelona, així com les línies que el presideixen,

no pot obviar aquestes qüestions i d'altres, com ara la participació ciutadana, l'associacionisme, l'oferta cultural i el manteniment del patrimoni com a font de la identitat de Barcelona, l'ús del lleure i el temps lliure, etc.

Al llarg dels darrers anys s'han reunit quinze grups de treball, formats per 350 persones, que han abordat aquestes i altres qüestions i s'ha sol·licitat l'opinió, per mitjà d'un document, a un grup de trenta persones de la ciutat. A més, s'han fet diverses investigacions que aborden diferents qüestions, des de les relacions entre l'escola i l'entorn fins a la distribució del temps de la infància i l'adolescència, sense oblidar el pensament dels agents educatius de la ciutat. L'annex I mostra el resum d'aquest treball des del punt de vista del diagnòstic en relació amb els nou blocs de contingut proposats per la guia de debat. En aquest apartat mostrem les tendències generals que s'observen a la ciutat respecte a l'educació.

Amb relació al sistema educatiu formal

1. Es constata, en primer lloc, l'extensió universal de l'ensenyament a tota la infància i l'adolescència de 3 a 16 anys. A més, en els nivells no obligatoris —primer cicle de l'educació infantil, formació professional, batxillerat i universitat— s'observa un augment creixent tant des del punt de vista de l'oferta com del nombre de persones que hi accedeixen, de manera que, per exemple, una gran part de la joventut continua formant part del sistema educatiu. Aquesta tendència es relaciona amb una important percepció social sobre la importància de la formació per al futur professional de les persones.

2. Tot i aquesta tendència, s'observa també un nombre molt elevat —al voltant del 25%— de joves que no obté cap certificat en finalitzar l'ensenyament obligatori, una part dels quals acudeix al món del treball amb una baixa qualificació i una altra part s'incorpora als cursos de garantia social. A més, aquest nombre tan elevat incideix en tots els grups socials, de manera que, per exemple, actualment, en els cursos de garantia social que organitza l'Ajuntament de Barcelona al voltant d'un 20% de l'alumnat pertany a les classes mitjanes.

3. Si tenim en compte les dues tendències, fa la impressió que hi ha una dicotomia important entre els que continuen en el sistema educatiu i aquells que en queden fora, de manera que aquests últims tenen poques possibilitats de reincorporar-se al sistema educatiu formal per obtenir una titulació.

4. El nombre de persones entre 25 i 34 anys que tenen una titulació superior és inferior a altres

zones de l'Estat. En concret, a Catalunya, és d'un 16,4% de les dones (la mitjana de l'Estat és del 17,1%) i d'un 13,9% dels homes (la mitjana és del 14,4%).

5. La sol·licitud de places en el primer cicle de l'educació infantil creix any rere any, de manera que sobrepassa àmpliament l'oferta pública, que és molt limitada i, en la seva major part, depèn del municipi. La falta de places en el sector públic és compensada pel sector privat, especialment en la franja compresa entre els dos i els tres anys.

6. A la ciutat de Barcelona, la relació a l'ensenyament obligatori entre l'oferta pública i l'oferta privada es troba descompensada respecte a altres zones de Catalunya, de manera que l'oferta privada supera l'oferta pública. A més, si exceptuem la universitat, en els trams no obligatoris de l'ensenyament —per exemple, els cicles formatius superiors de formació professional o el primer cicle de l'educació infantil— la diferència continua existint i tendeix a incrementar-se.

7. En els últims anys ha anat creixent la diversitat cultural de la població infantil en alguns barris de la ciutat. Aquesta realitat implica, en alguns casos, la concentració d'escolars en risc de marginació. També es constata la manca de mediadors culturals que puguin facilitar l'establiment de ponts entre l'entorn i les famílies de diferents minories ètnico-culturals.

8. L'aplicació de la reforma educativa, especialment de l'ESO, comporta discussions importants, tant pel que fa a la titulació que cal atorgar com al sistema que regula el pas als cicles formatius de formació professional. Mentre que una part defensa el sistema actual, hi ha pressions importants per dualitzar i segregar l'alumnat en el segon cicle de l'ESO segons les seves expectatives educatives.

9. S'observa una tendència a la dualització de les escoles subvencionades amb fons públics respecte als recursos materials que les famílies aporten a través de les seves associacions per al funcionament escolar. En alguns casos, les associacions aporten tants diners com l'Administració, la qual cosa significa que aquelles escoles que escolaritzen nenes i nens de famílies amb pocs recursos econòmics es troben en inferioritat de condicions amb relació als seus recursos humans i materials.

10. En una part de les persones que exerceixen la funció docent s'observa, cada vegada més, una sensació de cansament i insatisfacció en l'exercici professional, fruit de les pressions socials a què es

veuen sotmeses i de la falta de reconeixement i suport de la feina que exerceixen. De fet, un 15% del professorat de Catalunya expressa una profunda desmoralització i un 15% més s'aproxima a aquesta sensació. Malgrat tot, la participació del professorat en activitats per renovar i millorar la seva pràctica educativa continua essent elevada.

11. La percepció i la valoració de la feina educativa del professorat és ambivalent. Una part de la societat tendeix a desconsiderar-la i exigeix resultats que excedeixen les possibilitats de l'educació formal. Tanmateix, en altres sectors —generalment els més preocupats per l'educació— creix la idea de la importància de la tasca educativa de les mestres i els mestres, amb les seves conseqüents implicacions, com ara, per exemple, la reivindicació de la llicenciatura en la seva formació inicial.

12. Es constata la pèrdua d'una part de la identitat professional de persones que imparteixen l'educació secundària obligatòria. En general, aquesta pèrdua s'associa amb una posició elitista sobre els coneixements acadèmics i la desvaloració de la funció d'educar. Tanmateix, sense negar que això sigui així en una part petita del professorat de secundària, també s'observa que manca una valoració social i institucional de la importància dels instituts en l'augment dels paràmetres culturals i intel·lectuals del conjunt de la població.

13. El nivell d'institucionalització de la participació —famílies, alumnat, professorat, personal no docent i Administració municipal— en els consells escolars és alt i excedeix, en bastants casos, els percentatges d'altres zones. Això es complementa amb una consciència creixent sobre la importància de les relacions de les escoles amb les famílies. Amb tot, a vegades, la implicació en la presa de decisions dels diferents actors és diferent perquè es constata una manca de suport i estímuls a la cultura participativa com a valor de l'acció educativa.

14. La immensa majoria dels projectes educatius dels centres escolars afirmen una perspectiva coeducativa i, en alguns d'ells, ja sigui individualment o en grup, es desenvolupa un treball d'investigació i reflexió sobre les seves implicacions en la pràctica educativa. Però, a la vegada, en molts centres escolars aquesta perspectiva és exclusivament formal i es continuen mantenint prejudicis i estereotips de gènere.

15. La major part del sistema educatiu formal està organitzat de manera que, independentment de la llengua familiar, l'alumnat pugui accedir a un bon coneixement de la llengua catalana i la llengua cas-

tellana. Aquesta organització fa del català la llengua vehicular de l'escola, la qual cosa ja és real en pràcticament el 100% de l'escola pública i el 80% de l'escola privada. De manera general, hi ha una àmplia acceptació social d'aquesta manera d'organitzar l'educació escolar, que es tradueix en els criteris lingüístics que les famílies adopten en el moment de matricular les seves criatures en el primer curs del segon cicle de l'educació infantil.

Pel que fa a les relacions entre els centres escolars i el territori

16. S'observa una tendència creixent dels centres escolars a estrènyer els vincles entre l'escola com a institució i l'escola com a comunitat. En general, això significa una preocupació creixent per millorar els nivells de confiança i de sintonia entre l'escola i la família.

17. A les zones on hi ha bosses de marginació, el factor de diferenciació social que ha format part de l'escolarització a les escoles privades concertades s'estén també a l'escola pública, de manera que la incorporació d'aquestes famílies a la comunitat escolar sol generar rebuig per part de les altres famílies.

18. Les escoles fan servir habitualment recursos de la ciutat per completar la seva oferta escolar i de formació. Així, és habitual l'assistència a museus, concerts, obres de teatre, etc., o el desenvolupament d'activitats esportives, creatives, etc., en horari extraescolar. Però hi ha molt poques activitats i iniciatives en el sentit contrari. És a dir, en l'oferta des de l'escola de serveis a la ciutadania del territori o en l'establiment de projectes comuns amb les associacions del territori. En aquest sentit, es constata una manca d'utilització per part de l'escola dels recursos que estan al seu abast en l'entorn més pròxim i, a la vegada, una manca d'implicació dels CRP en les activitats formatives que ofereixen les associacions.

19. Més enllà de l'autonomia dels centres escolars per a la concreció del currículum escolar, hi ha poques possibilitats per concretar aquesta autonomia en l'àmbit del territori. La idea d'una comunitat escolar, lligada al territori, amb capacitat decisiva per adequar-se a les seves necessitats, lliure de traves burocràtiques i integrada en una xarxa escolar que permeti el transvasament d'innovacions educatives, l'intercanvi de professorat, etc., té enormes dificultats, la qual cosa fa inviable en molts casos la possibilitat d'obrir-se al territori i desenvolupar programés educatius comuns amb altres institucions i agents socials.

Formació bàsica, formació permanent i incorporació al món del treball

20. En el món del treball s'observa una tendència creixent que el procés de producció necessiti cada vegada més tecnologia o coneixements i menys mà d'obra. Això no significa directament la substitució del treball per la tecnologia, ja que la tecnologia o els coneixements els aporten les persones. El que es constata és que es necessita cada vegada més treball qualificat per mantenir la competitivitat i, per tant, persones creatives, capaces de buscar, seleccionar i classificar la informació i transformar-la en coneixements.

21. El manteniment de la competitivitat requereix, cada vegada més, autèntiques "reeduacions" de les persones en la seva activitat professional, de manera que els coneixements útils en un moment determinat passen a ser caducs en un termini de temps molt curt, cosa que obliga a la formació permanent de les persones per mantenir-se en un lloc de treball i, cada vegada més també, a la seva mobilitat per ocupar la mateixa posició.

22. A la ciutat de Barcelona es destina un important volum de recursos a la formació ocupacional i la formació permanent. Per exemple, el programa FORCEM, al llarg de 1997, va desenvolupar 10.372 accions formatives amb 197.887 participants, la qual cosa implica una activitat notable. Malgrat aquest gran esforç, encara no existeixen mecanismes adequats per conèixer el conjunt de l'oferta formativa, especialment en els subsistemes de la formació ocupacional i la formació contínua.

23. Totes les universitats i altres institucions, públiques i privades, han incrementat també en els últims anys l'oferta de formació permanent. En concret, les universitats han creat centres específics, amb més o menys autonomia, per agilitar aquesta oferta i flexibilitzar-la i adequar-la a les necessitats reals de les persones. Tanmateix, ha millorat poc el seu finançament públic, en clar contrast amb les llicenciatures o les diplomatures.

24. La concepció de la formació permanent que ofereix la universitat respon a dues necessitats diferents. D'una banda, hi ha un tipus de formació que s'assembla a la formació inicial i que es relaciona amb la professionalització de les persones acabades de llicenciar. De l'altra, hi ha una formació permanent en el sentit estricte, que respon a l'actualització de coneixements, al reciclatge de persones perquè ocupin altres llocs de treball, etc.

25. En els últims anys s'han diversificat les titulacions universitàries tant a través de noves diplomatures com de llicenciatures de segon cicle. Però es

constata que, en alguns casos, els plans d'estudi fugen dels continguts bàsics que són necessaris per continuar aprenent posteriorment i se centren en l'especialització, que, en poc temps, passa a ser caduca.

26. S'observen avenços en la incorporació de les noves tecnologies de la informació en l'ensenyament universitari i, amb això, l'aprenentatge de tècniques que permetran posteriorment un aprenentatge continuat.

27. Es constata la poca presència d'una oferta universitària de formació al conjunt de la ciutadania basada en la divulgació de les humanitats, la ciència i el coneixement en general.

28. La relació entre titulació i exercici professional és cada vegada menys estreta. A més, aquest fenomen abraça tota mena de certificats. Per exemple, en la formació professional, no sempre s'acaba treballant en l'ofici o en el sector per al qual les persones s'havien format. Aquest fenomen és present, en diferents graus, en les titulacions universitàries, algunes de les quals, en els seus plans d'estudi, no preveuen de cap manera sortides professionals possibles com ara, per exemple, l'educació.

29. S'observa una tendència a l'augment de la precarietat laboral de la joventut. Així, en l'última dècada s'ha reduït del 64% al 32% les persones menors de 25 anys que són autosuficients econòmicament. I, en el tram d'edat de 25 a 29 anys, ha passat d'un 13% a un 24% les persones que són completament dependents econòmicament d'altres persones. Aquesta tendència es contraresta amb una presència més gran de la joventut en el sistema educatiu, ja sigui a la universitat, ja sigui en cursos de formació professional. Totes les dades apunten, però, al fet que podem ser davant la primera generació després de la postguerra que viu un procés de mobilitat social descendent. En concret, un dels fenòmens més acusats sobre l'ocupació laboral de la joventut té a veure amb la "sobreeducació", en el sentit que per ocupar la mateixa categoria socio-professional que els seus progenitors han de tenir una formació més elevada.

30. La taxa d'inserció laboral dels diversos cicles formatius de formació professional i dels programes de garantia social se situa al voltant del 56%, amb variacions importants. Així, els cicles formatius de grau superior tenen una taxa del 62% i els de grau mitjà, només del 41%, mentre que la taxa dels cursos de garantia social és del 53%. A més, les condicions laborals de la inserció són bastant precàries, tant des del punt de vista de la contractació com del tipus de feina. En concret, prop del 70%

obtenen llocs laborals amb una qualificació més baixa que la formació que han rebut.

31. La taxa d'activitat de les dones a la ciutat de Barcelona és del 56,4%, al costat del 76,1% dels homes. Aquesta taxa és variable segons el grup d'edat, i són les dones joves les que tenen una taxa d'ocupació més elevada. Les condicions de treball de les dones són més precàries que les dels homes (contractes laborals, absència de contracte, etc.). A més, un 24% de les que treballen ho fan a temps parcial per poder compatibilitzar la feina reproductiva a la llar. En el cas dels homes, mai no addueixen aquesta raó per accedir a un contracte a temps parcial. Finalment, hi ha activitats professionals clarament feminitzades, mentre que en d'altres (sobretot les relacionades amb nivells de direcció) la presència de la dona és molt baixa.

32. El percentatge de R+D sobre el PIB a Catalunya és de l'1% i se situa una mica per sobre de la mitjana estatal, que és del 0,9%. Tanmateix, en relació amb altres zones de l'Estat és molt baix (per exemple, un 2,2% a la comunitat autònoma de Madrid) i és sensiblement baix en relació amb Europa (3,3% a Suècia, 2,3% a Alemanya i 2,4% a França). A la vegada, s'observa un nivell molt baix de despesa pública en R+D a Catalunya. Per exemple, en milions d'ecus, 81, enfront dels 503 de Madrid.

Amb relació a l'oferta cultural i el seu ús educatiu

33. Es constata un ús elevat del patrimoni museístic i monumental per part dels centres escolars, però, juntament amb això, també s'observa que la intenció educativa d'aquests usos és bastant difusa, tant per part de les escoles com de la mateixa oferta cultural. També s'observa que, a diferència dels centres escolars en què els seus projectes educatius afirmen una perspectiva coeducativa, normalment aquesta perspectiva no es té en compte en les activitats educatives que ofereixen els departaments pedagògics dels museus.

34. En els últims anys ha augmentat la consciència sobre l'ús del patrimoni com a font d'identitat ciutadana i s'han establert estratègies per al seu manteniment i promoció, així com iniciatives per a la seva difusió. A més, a la ciutat de Barcelona, la política cultural no es limita a "rememorar" el passat històric, sinó que es complementa amb la difusió de la modernitat, l'art d'avantguarda, el suport a la creació artística i la seva incorporació a la vida ciutadana a través de la seva presència en places i llocs públics.

35. Els equipaments culturals públics i privats de la ciutat són nombrosos, així com l'oferta que ofereixen.

No solament hi ha equipaments per al conjunt de la ciutat, sinó que, en l'última dècada, també han augmentat els equipaments dels barris i s'ha donat suport a les activitats culturals que, d'una manera o d'una altra, han sorgit a través de l'associacionisme cívic.

36. En l'àmbit de la família, s'observa una progressiva dualització respecte al capital cultural segons les desigualtats econòmiques (prop d'un 30% de les famílies de Barcelona acumulen un 65,4% de la renda), de manera que les famílies amb més renda n'inverteixen una part important en activitats culturals i educatives que proporcionen a les seves criatures un capital que les diferencia progressivament d'aquelles famílies que no ho fan.

37. Ha augmentat la diversificació dels instruments que fan servir les persones, especialment la infància i l'adolescència, en la seva formació o realització cultural, de manera que, actualment, tant la lletra escrita com la imatge en formen part simultàniament, si bé la imatge —en les seves diverses formes— adquireix cada vegada més importància. Es constata també que hi ha una absència important de mediadors culturals entre la imatge —especialment, la televisiva— i la infància.

38. Els hàbits culturals relacionats amb la lectura han disminuït en els últims anys, especialment entre les persones adultes. A més, hi ha també una tendència que en l'adolescència la lectura quedi quasi exclusivament reduïda a l'àmbit escolar. Això va acompanyat amb un ús baix de les biblioteques públiques, que certament no són nombroses, però el nombre de les quals s'incrementarà en els anys vinents.

39. La reforma educativa ha permès la incorporació de l'educació musical en totes les etapes obligatòries i, a més, hi ha una important oferta d'iniciatives musicals dirigida a la infància i la joventut. Tanmateix, el consum musical d'aquesta part de la població està relativament esbiaixat i dirigit, en molts casos, per gustos i modes que imposa el mercat.

Amb relació a les funcions socialitzadores i educatives de les famílies

40. S'observa una tendència creixent a l'aparició d'estructures familiars molt diferents de la família tradicional, ja sigui extensa, ja sigui nuclear. Per exemple, a Catalunya, una mica més del 8% de les famílies són monoparentals i una mica més del 4% de les famílies nuclears són famílies reconstituïdes. Igualment, augmenta el nombre de persones que

viuen soles, especialment entre la gent gran, les quals representen un 13% de les llars.

41. Es constata un fort descens de la natalitat, tot i que se n'ha produït una lleu recuperació en els dos últims anys, i una tendència acusada a retardar el moment de tenir la primera criatura. L'edat mitjana de la primera fertilitat de les dones a Catalunya ha passat, en els últims cinc anys, de 29,3 a 30,5 anys.

42. S'observa un alentiment dels ritmes d'emancipació del jovent de la família, de manera que, al voltant d'un 81% de la joventut entre 18 i 29 anys de Barcelona i la seva àrea metropolitana, viu amb els seus progenitors. Aquesta tendència va acompanyada del fet que una part de la joventut entén l'"emancipació" en relació amb una elevada suma d'estalvis: habitatge de propietat, procreació, nivell de vida semblant al de la pròpia família, etc.

43. Hi ha una tendència creixent a l'afebliment ideològic del patriarcat en la família, que es tradueix en el debilitament en la imatge de les dones del paper de subordinació als homes i al marit i en la imatge de les criatures de sotmetiment a l'autoritat paterna. Tanmateix, aquesta tendència no implica directament una igualtat real d'accés als recursos entre homes i dones respecte a la possibilitat de desenvolupar vides autònomes i independents, ni tampoc una percepció de les criatures de l'autoritat moral dels seus progenitors.

44. S'observa una desorientació creixent en les famílies respecte a l'exercici de la seva funció socialitzadora i educativa. Les seves manifestacions són diverses: el reclam de més informació, de recerca de suports respecte als seus comportaments, ja sigui a les escoles, ja sigui a través de l'assistència a programes específics, de manca de criteris en l'elecció d'opcions educatives per a les seves criatures, de desconcert i vaivens que van de l'autoritarisme irracional a la permissivitat total respecte a les formes de vida que adopten les seves criatures, etc. A més, la reducció cada vegada més de les qüestions familiars a l'àmbit privat fa molt difícil que algunes famílies trobin suport social en l'àmbit de la comunitat per a la realització de les seves funcions.

45. Es constaten disfuncions importants entre els "horaris familiars" i els "horaris de les criatures", amb implicacions importants tant amb relació a la manca d'equitat entre el temps de la família i el temps de l'escola com a la possibilitat que les mares i els pares dediquin més temps a la cura de les criatures. A més, les qüestions relacionades amb el temps afecten de manera molt més impor-

tant les dones, les quals són les que carreguen amb la major part de la feina domèstica i la cura de les persones dependents —criatures i gent gran—, amb les consegüents dificultats per accedir en igualtat de condicions que els homes a la vida pública i professional, sense oblidar els prejudicis i estereotips de gènere que es transmeten en la família a la infància.

46. Tot i aquestes disfuncions, la funció socialitzadora i educativa de la família continua essent molt important. Així, es constata que la immensa majoria dels infants fins a 14 anys comparteixen la major part del seu temps entre l'escola i la família. En edats una mica superiors, el temps es reparteix entre l'escola, la família i les amistats, però, en tot cas, la família continua essent una institució d'enorme importància. També s'observa una tendència de la joventut a viure en la família, fins i tot en una part que té prou ingressos econòmics per emancipar-se. En aquests casos, la família té un valor fonamentalment instrumental.

47. S'observa que la participació de la infància, l'adolescència i la joventut en les tasques domèstiques és baixa. A més, es constata també que és significativament més alta entre les nenes i les dones joves que entre els seus coetanis del sexe masculí.

Amb relació a la influència educativa dels mitjans de comunicació i les noves tecnologies de la informació

48. Hi ha una tendència cada vegada més generalitzada que les ciutats siguin percebudes per l'exterior en termes d'imatge i comunicació. Això significa que les ciutats modernes són símbols de fortes ressonàncies el sentit de les quals ha de ser consensuat, directe, accessible i fàcil d'entendre, de manera que la seva simbologia i la seva iconologia expressi un missatge comprensible i fàcil de transmetre pels mitjans de comunicació i serveixi de senyes d'identitat a la ciutadania.

49. Els mitjans de comunicació —especialment la televisió— són presents en pràcticament totes les llars, de manera que, per exemple, l'activitat de "veure la televisió" la fa tota la infància, ja des dels primers anys. A més, la ràdio, els diaris i les revistes —en menor grau— tenen també una presència alta a les llars de la ciutat de Barcelona. En els últims anys, ha crescut espectacularment l'ús d'ordinadors individuals i l'accés a Internet per part de la ciutadania (en concret, a la ciutat de Barcelona, es calcula que hi ha unes 200.000 persones connectades), de manera que un bon nombre de nenes i nens té

accés a les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies de la informació. Tanmateix, hi ha diferències importants segons la capacitat econòmica de les famílies, de manera que aquesta capacitat produeix ja una segregació social important.

50. Una part important de l'adolescència i la joventut utilitza les noves tecnologies de la informació, encara que en molts casos l'ús es limita a ocupar el temps de lleure en jocs, música, etc. L'ús de la imatge i la informàtica com a aprenentatge, font d'informacions, etc., és bastant més limitat. Una de les raons que s'apunten és perquè la generalització de la seva presència i el seu ús en el context escolar és encara molt limitat i quasi anecdòtic.

51. Es constata l'augment de la consciència social sobre la importància del domini de les noves tecnologies de la informació. Aquesta consciència s'expressa sobretot de manera individual i no hi ha pressions excessives —excepte en alguns casos— sobre el sistema educatiu formal per tal que l'aprenentatge del seu ús —i el seu mateix ús— s'incorpori totalment més enllà de l'anècdota.

52. Tot i les possibilitats que ja ofereixen les noves tecnologies de la informació, la seva incorporació a les ofertes, iniciatives, etc., que es promouen des de l'Administració és encara molt baixa. De fet, la xarxa informàtica organitzativa de la ciutat encara és molt feble i, en conseqüència, des d'una perspectiva educativa no s'aprofiten els recursos que aquesta xarxa podria facilitar a la formació de la ciutadania en general i als centres escolars en particular.

53. Igualment, es constata que les possibilitats d'expressió i de comunicació de la joventut són limitades i que, a més, hi ha poques iniciatives per promoure-les des dels mitjans i instruments que els són més actuals i moderns, com ara, per exemple, Internet o la televisió.

54. S'observa una tendència dels mitjans de comunicació a ressaltar els conflictes del sistema educatiu formal, especialment del sistema públic, i d'oblidar-se de la seva resolució o d'afirmar-ne els aspectes positius. Els mitjans de comunicació no acostumen a ser plataformes que amplifiquin els objectius educatius que es proposen els centres escolars, sinó que, en moltes ocasions, apareixen com a antagonics i, per tant, aliats de valors i actituds que s'intenten combatre des de l'escola. Però també es constata que no sempre és així i que, per exemple, la sensibilitat ciutadana respecte a les carències del Sud o a les que hi ha en la nostra mateixa societat és deguda a les campanyes que es fan des dels mitjans de comunicació.

55. Als mitjans de comunicació es constata una construcció parcial i esbiaixada de les notícies que afecten col·lectius culturals minoritaris i socialment desfavorits.

56. Malgrat les campanyes que s'han fet, hi continua havent —especialment a la televisió— un ús estereotipat dels rols masculí i femení que transmet imatges contràries a la igualtat de gènere.

Amb relació a l'organització de la ciutat, l'ecosistema i la qualitat de vida de la ciutadania

57. Es constata que el desenvolupament urbanístic de la ciutat de Barcelona en les dues últimes dècades ha significat un protagonisme social eficaç de la ciutat. Així, d'una manera exemplar, s'han recuperat equipaments en desús per a usos públics i s'ha promogut la reorganització de determinats barris establint la seva continuïtat amb la resta de la ciutat i motivant la seva organització interna creant zones de trobada i de lleure. Aquest esforç urbanístic no ha suposat, d'altra banda, la impossibilitat de crear noves infraestructures: aquestes s'han dut a terme d'una manera ordenada i respectuosa, en la majoria dels casos, amb els canons de la ciutat compacta i mediterrània.

58. Es constata que la tendència actual de produir ciutat segueix, en certa manera, el model anglosaxó, on el vehicle privat i les infraestructures corresponents determinen bona part de les relacions en el si del sistema urbà i els habitatges unifamiliars es postulen com la tipologia edificatòria predominant. Aquesta tendència suposa un consum de sòl (en especial sòl planer i fèrtil), d'energia i de materials desconegut abans. Els sistemes de suport s'insularitzen, es degraden i se simplifiquen, amb una pèrdua creixent de la biodiversitat.

Paral·lelament, s'expulsa de la ciutat part de la població, (aquella amb menys recursos econòmics). La ciutat s'afebleix, en especial el centre, ocupat ara en part per immigrants sense recursos, amb els processos de marginació i inestabilitat social consegüents. En el cas de Barcelona, aquesta tendència s'ha pogut aturar, en bona mesura, gràcies a l'acció decidida de l'Ajuntament.

Una part de ciutadans amb recursos econòmics també abandona la ciutat per passar a viure en zones urbanitzades, cercant un cert model idíl·lic de ciutat jardí.

El principal problema és que tant els ciutadans amb recursos econòmics com els qui no en tenen aban

donen la ciutat pensant que la qualitat de vida va lligada a l'adquisició d'un habitatge unifamiliar. El sistema de valors que acompanya aquest imaginari és contrari als interessos de la sostenibilitat i, en conseqüència, als interessos derivats del manteniment d'una ciutat compacta i complexa.

59. El manteniment de bosses de guetització i marginació de manera estable comporta problemes importants des d'una perspectiva educativa. I ja no tan sols pel que fa a la mateixa marginació i exclusió, sinó també per la impossibilitat de la infància d'accedir a altres models de socialització. Les bosses de marginació porten, alhora, a la concentració de la infància marginada i, per tant, a la impossibilitat que aquesta accedeixi a la diversitat social de la ciutat i que s'acabi reproduint, doncs, l'exclusió des de l'educació. Es constata que, a la ciutat de Barcelona, algunes bosses han anat desapareixent, però que n'hi continuen havent d'altres. S'observa també l'aparició de noves bosses de pobresa en algunes zones de l'àrea metropolitana.

60. Es constata una preocupació creixent per part de la ciutadania per les qüestions mediambientals i per la impossibilitat de mantenir el creixement i la competitivitat sobre la base d'un ús unidireccional de la naturalesa i l'entorn. A més, es fa valer l'esforç que ha fet l'Administració en aquest sentit i el desenvolupament de plans basats en la sostenibilitat de la ciutat, com ara el pla per a la gestió dels residus de la ciutat metropolitana.

61. S'observa un augment en la percepció social de la ciutadania de l'existència de relacions positives entre l'activitat física i la pràctica de l'esport i la qualitat de vida de les persones. Aquesta percepció es tradueix en un augment de les activitats físiques i esportives en l'educació escolar, en un manteniment important durant la joventut i en la incorporació de persones grans a aquesta classe d'activitats. Això va acompanyat amb la promoció d'activitats físiques i esportives populars, que afavoreixen la cohesió social, i amb el desenvolupament d'equipaments adequats, així com d'espais per poder practicar alguna activitat física o esport. Tot i aquesta tendència, també es constata que el percentatge d'adults de les classes socioprofessionals altes que practiquen esport o fan una activitat física és més alt que el percentatge d'adults de famílies de categories socioprofessionals baixes.

62. L'augment de l'activitat física de la ciutadania es relaciona amb la tendència a la disminució de les malalties cardiovasculars, que han deixat de ser la causa de mortalitat més important entre els 45 i els 60 anys.

63. Es constata també que, juntament amb l'augment de l'activitat física i esportiva en general, també augmenta el nombre de dones que fa aquest tipus d'activitat. Això no obstant, la tendència consisteix a concentrar-se en algun tipus d'activitat física o esportiva i rebutjar-ne d'altres, especialment aquelles que impliquen esport d'equip o col·lectiu.

64. Amb relació a la infància, especialment les nenes i els nens menors de 6 anys, es constata la millora dels espais urbans des del punt de vista de preveure'n les necessitats i les capacitats. Així, s'han habilitat places, espais verds, etc., de manera que la infància trobi un entorn segur i motivador, però encara queda molt per fer, tant pel que fa a la classe de materials que es col·loquen als espais públics, com des del punt de vista de millorar la seva seguretat en l'entorn urbà.

65. Quant a l'adaptabilitat de la ciutat a les persones disminuïdes, es percep una tendència positiva en el sentit de la preocupació permanent per part de l'Administració d'aconseguir una ciutat més adaptada a les necessitats i les capacitats de les persones amb minusvalidesa. Aquesta preocupació es tradueix en la supressió de barreres arquitectòniques, a facilitar l'accés al transport públic, a promoure i donar suport a l'esport adaptat, etc.

66. S'observa un augment creixent d'imatges estereotipades sobre el cos humà, que tenen una gran influència en la joventut. En concret, prop d'un 45% de les adolescents se senten insatisfetes amb el seu cos. La difusió a través de la publicitat i altres mitjans d'unes suposades pautes i normes estètiques sobre el cos humà està provocant l'increment de malalties com l'anorèxia i la bulímia.

67. Es constata que la causa de mortalitat més important entre els homes de 45 a 60 anys és el càncer de pulmó i, entre les dones, el càncer de mama. El càncer de pulmó es relaciona, entre altres raons, amb les condicions mediambientals i el consum de tabac. En el cas de les dones, apareixen factors de risc relacionats amb les noves condicions de vida, com ara, per exemple, l'ajornament a tenir la primera criatura o el fet d'avançar-se a tenir la primera regla pel tipus d'alimentació o la falta d'activitat física.

68. S'observa un augment de l'esperança de vida del conjunt de la ciutadania que se situa al voltant dels 78 anys. A més, aquest augment és més important en el cas de les dones, però a la vegada també és cert que els trastorns crònics en les dones són més elevats que en els homes, de manera que la seva esperança de vida és més

gran, però també ho són els anys d'incapacitat, la qual cosa implica problemes específics relatius a la seva qualitat de vida.

69. L'augment de l'esperança de vida, el descens de la natalitat i altres fenòmens socials configuren una piràmide demogràfica segons la qual el percentatge de persones més grans de 65 anys en relació amb el conjunt de la població és cada vegada més gran a la ciutat de Barcelona i a l'àrea metropolitana. Moltes d'aquestes persones veuen deteriorada la seva qualitat de vida com a conseqüència d'haver d'afrontar problemes derivats del seu deteriorament psíquic i físic, de la pèrdua de protagonisme social, de la solitud per la manca de suports socials i comunitaris i de la pèrdua de poder adquisitiu, que fa que una part d'aquestes persones, especialment dones, se situïn en el límit de la pobresa.

70. S'observa una disminució de l'edat d'iniciació de l'adolescència a l'alcohol, que se situa entre els 13 i els 15 anys. Aquest consum es limita als caps de setmana —i, en general, a un sol dia—, si bé en alguns casos comporta un abús de consum més o menys sistemàtic al llarg de la setmana. Tots els nivells socials s'hi veuen afectats, però en els nivells més baixos hi ha una tendència més acusada cap al consum d'alcohol. La tendència a consumir més alcohol entre la joventut té com a contrapartida una disminució en el consum d'altres drogues il·legals, com l'heroïna, encara que el consum de drogues de disseny ha augmentat en els últims anys, amb els efectes contraproduents per a la salut de les persones que comporten les amfetamines; un altre perill afegit és que la seva composició està fora de control.

71. Es constata una disminució en l'edat de la iniciació de les relacions sexuals entre la joventut de Barcelona, que se situa entre els 15 i els 18 anys. A més, als 22 anys, al voltant del 80% de la joventut ha tingut relacions sexuals completes. Aquesta tendència implica, a la vegada, un augment del risc d'embarassos no desitjats, de malalties de transmissió sexual i de la infecció per l'HIV, encara que es veu contrastada amb actituds positives d'una part de la joventut en l'ús de preservatius.

72. La infecció per l'HIV continua essent un problema de gran importància. Fins al 1998, ha estat la primera causa de mort entre la joventut i, recentment, gràcies als nous medicaments s'ha aturat l'aparició de la malaltia en les persones afectades i s'ha perllongat l'esperança de vida de les persones malaltes. Malgrat tot, això no significa que els casos d'infecció per l'HIV hagin disminuït; al contrari, totes les dades apunten a un augment.

73. S'observa una tendència a la fragmentació de l'oferta d'activitats de lleure, la qual, de vegades, apareix de manera descoordinada als ulls de la ciutadania. Igualment, el seu vessant educatiu és poc valorat socialment, igual que els professionals que monitoritzen el lleure i el temps lliure. Aquesta desvaloració implica, cada vegada més, que una part de les persones que desenvolupen professionalment aquestes activitats tendeixin a escolaritzar-les i a fer-les semblants a les que es fan en el context escolar. Finalment, també es constata que, igual com passa en altres ofertes educatives, la coeducació encara té poca presència en les activitats de lleure i temps lliure.

Cooperació i desenvolupament

74. S'observa un augment creixent de les desigualtats entre el Nord i el Sud. La política econòmica seguida pels països més rics —incloent-hi la Comunitat Econòmica Europea— i el Banc Mundial en els últims anys fa augmentar aquestes desigualtats, i això provoca fenòmens cada vegada més freqüents de pobresa, exclusió i mort, si no guerres o polítiques d'extermini per part dels governs febles dels països en via de desenvolupament. A més, les desigualtats també es produeixen en el Nord, de manera que han donat lloc a nous fenòmens d'exclusió, marginació i pobresa que es concentren a les grans ciutats i el seu entorn metropolità.

75. Les condicions de vida social als països del Sud, creixentment separats en indicadors econòmics del Nord, provoquen migracions cap als països del Nord, per tal de sobreviure i fer feines laborals que ningú no vol fer a les societats desenvolupades. Aquestes migracions s'afegeixen a les tradicionals lligades a l'exili per raons polítiques. Concretament, a Barcelona s'acosten al 3% de la població i una gran part de les edats compreses entre els 0 i els 40 anys corresponen a estrangers provinents de països en via de desenvolupament. Aquesta immigració presenta característiques molt diferents de la immigració que hi va haver a Catalunya durant els anys seixanta i setanta. De fet, el sistema de creences, valors, normes i actituds —sense ser homogeni— és molt diferent del que opera a les societats occidentals. Igualment, les seves condicions de vida són molt precàries, allunyades en molts casos del que requereix la condició humana, on les dones i la infància són les que en pateixen la pitjor part.

76. S'observa que els fenòmens d'exclusió, marginació i pobresa en el Nord tendeixen a afectar el conjunt de la població. Per exemple, a la ciutat de

Barcelona, un 22% de les persones responsables d'una família que són en el límit de la pobresa tenen el BUP o l'FP i prop d'un 8% tenen una titulació superior. A pesar d'aquesta tendència, no hi ha dubte que les persones amb menys formació i procedents de famílies amb un capital cultural més baix són les que més pateixen els fenòmens d'exclusió i marginació.

77. L'exclusió social, la marginació i la pobresa generen, a vegades, un altre tipus de situacions conflictives, com ara l'explotació infantil i la delinqüència. Una part de la infància i la joventut que viu aquestes situacions desenvolupa actituds relacionades amb la violència com a forma de resolució dels conflictes i s'incorpora activament a formes de vida relacionades amb la delinqüència.

78. La precarietat social augmenta amb l'edat de les persones de Barcelona. Així, en el moment de la jubilació o de la viduïtat s'agreugen els problemes relacionats amb els ingressos econòmics, la solitud, la marginació, la malaltia o les dificultats de relació.

79. Es constata que en els últims anys ha augmentat notablement la sensibilitat de la ciutadania pel que fa a donar suport a les iniciatives de cooperació amb els països en via de desenvolupament i d'ajuda i solidaritat a les persones que viuen en la pobresa a la nostra societat. Aquesta sensibilitat té àmplies traduccions, com ara l'augment del voluntariat, l'aparició de nombroses ONG, l'existència de moltes iniciatives d'educació per a la cooperació i el desenvolupament relacionades amb l'educació formal i informal, així com la participació de sectors cada vegada més diversos en la seva realització.

80. Malgrat aquesta tendència clarament positiva, s'observa també una descoordinació important en moltes d'aquestes activitats i, sobretot, el desconeixement mutu dels actors que les promouen, amb la qual cosa es produeixen solapaments, no es rendibilitzen adequadament els recursos, etc. A més, a vegades, les iniciatives són puntuals, disperses i poc sistematitzades, cosa que redunda en una eficàcia baixa.

81. Els brots de racisme i xenofòbia són infreqüents i són àmpliament repudiats per la majoria de la població. Això no obstant, s'observa l'augment de formes encobertes com ara, per exemple, el rebuig a anar a escoles que escolaritzen nenes i nens de minories ètniques en risc de marginació o de famílies que viuen en la pobresa.

82. S'observa un descens dels índexs de victimització a la ciutat de Barcelona. Malgrat això, es mante-

nen diferències en el sentit que en els districtes i els barris més rics els índexs són més alts, encara que el grau de perillositat i violència és més baix que en altres parts de la ciutat. A més, aquests índexs es relacionen amb sectors marginats i exclosos de la població, com ara les persones drogoaddictes, les persones d'ètnia gitana, les persones magribines o negres, sense oblidar els captaires i rodamons.

83. Augment de la consciència entre les persones que animen la cooperació i la solidaritat que la consecució dels seus objectius —pau, drets humans, etc.— remet a un llarg procés en el qual la participació de les futures generacions és decisiu.

Pel que fa a la participació i la corresponsabilitat ciutadana

84. A la ciutat de Barcelona hi ha un elevat nombre d'associacions que tendeix a augmentar. Això es fa palès entre la joventut, ja que el nombre d'associacions integrada per gent jove és cada vegada més alt. A més, del conjunt d'associacions, les que desperten més interès són les humanitàries i d'ajuda mútua, que, d'altra banda, tenen una presència més considerable de dones que d'homes. Les característiques de l'associacionisme juvenil s'acosten més a aspectes informals que formals.

85. El nombre d'associacions que duen a terme activitats d'educació no formal és molt elevat (al voltant de 300), la majoria de les quals duu a terme activitats educatives per a la infància i l'adolescència —uns 30.000 infants i 3.500 adolescents—. Aquestes activitats tenen una gran importància amb relació a la construcció de valors solidaris i igualitaris i al voltant de la participació, de manera que una gran part de la joventut i de les persones adultes de la ciutat que participen activament en la seva millora van participar en aquestes activitats.

86. Malgrat la dinàmica associativa de la ciutat, la relació entre les associacions i el món escolar és quasi inexistent. Així, es constata un desconeixement mutu i la manca de projectes comuns, fins i tot en llocs en els quals les seves activitats són molt pròximes.

87. La diversitat i la tipologia de les associacions és molt àmplia, cosa que dificulta la coordinació entre elles i d'aquestes amb l'Administració. A més, hi ha poca disponibilitat d'espais perquè les associacions puguin desenvolupar les seves activitats i una excessiva burocratització des de l'Administració que dificulta el suport d'aquesta.

88. El nombre de joves interessats en l'associacionisme és més elevat que el nombre de joves que

pertanyen a alguna associació. S'observa que una part de la joventut no s'associa per manca de temps i que el nombre d'associats augmenta amb l'edat.

89. Es constata també que en les experiències educatives de la infància i l'adolescència hi ha un dèficit d'experiències participatives que no se supleix des de l'àmbit ciutadà. Aquest dèficit té també altres expressions, com ara la falta de convivència entre la gent jove i la gent gran o la manca de projectes i iniciatives en els quals la infància i l'adolescència puguin participar activament i assumir responsabilitats.

90. S'observa també un desinterès creixent entre la joventut per l'associacionisme polític o sindical i un allunyament de les institucions democràtiques. Aquest desinterès contrasta amb fortes simpaties cap al moviment okupa, que és considerat un moviment social que evidencia les dificultats de la joventut en el món actual.

Les persones amb disminució en el marc de la ciutat

91. Es constata un interès creixent per part dels poders públics i les administracions a assumir i incorporar a les seves línies d'actuació la integració plena de les persones discapacitades. Així, la desaparició de barreres arquitectòniques, comunicatives i socials té concrecions legislatives que signifiquen un pas important en el reconeixement de moltes de les reivindicacions d'aquesta part de la ciutadania. Tanmateix, també s'observa que en algunes ocasions aquesta legislació no s'aplica, o bé es fa tímidament.

92. S'observen greus disfuncions en la informació a les famílies que tenen una criatura disminuïda amb relació al seu diagnòstic, tractament i possibilitats futures. En molts casos, això implica "pelegrinatges" i itineraris de servei en servei fins que aconseguen la informació adequada. A més, també s'observa una falta de coordinació entre els serveis que atenen una criatura, i entre aquests i la família.

93. Tot i els esforços que han fet algunes institucions i serveis, la incorporació de les noves tecnologies de la informació com a manera de millorar la qualitat de vida de les persones discapacitades i possibilitar el seu desenvolupament personal, professional i social és a les beceroles i, de fet, són poques les persones que en poden gaudir.

94. La incorporació de les persones discapacitades al món professional i laboral presenta encara nom-

brotes traves relacionades tant amb actituds socials i empresarials com amb la manca de polítiques d'incentius econòmics i fiscals, basades en la discriminació positiva. A més, malgrat la bona voluntat de les administracions, de vegades es donen actuacions per promoure la inserció laboral d'aquest col·lectiu contradictòries o descoordinades, la qual cosa dificulta l'assoliment dels objectius inicials.

95. Es constata la falta d'orientacions i de serveis dirigits a satisfer les necessitats educatives, socialitzadores i personals de les famílies amb persones discapacitades. Els efectes d'aquestes mancances són més grans en les famílies amb poc capital cultural i un poder adquisitiu baix.

**UNA OPCIÓ EDUCATIVA
PER A BARCELONA**

PRESENTACIÓ: El document d'opció educativa en el procés d'elaboració del PEC

El document sobre l'opció educativa per a Barcelona s'ha elaborat després del debat en la Comissió Directiva del P.E.C. sobre el diagnòstic i pronòstic de la ciutat en matèria d'educació. En la diagnosi s'identificaven les principals tendències de canvi a la ciutat i s'assenyalaven els principals punts forts i febles de la ciutat respecte aquestes tendències i en relació a nou temes que prèviament havíem definit com a claus. És a dir, la diagnosi ens permetia identificar com estàvem i cap a on anàvem.

L'opció educativa ens descriu cap a on decidim anar i perfila el model d'educació que volem per a la ciutat de la informació i del coneixement. A partir d'ambdós documents, es definiran els principals camins o línies estratègiques que cal seguir avui de manera prioritària per arribar a l'esmentat model.

L'opció educativa és un document dividit en dues parts. En la primera es descriuen les bases d'actuació del model educatiu i en la segona s'exposen les principals finalitats educatives que es contemplen en l'opció educativa de ciutat.

El destí del document es obrir un nou espai de diàleg social entre professionals i principals actors de la ciutat que té com a pretensió arribar a un ampli acord social sobre cap a on volem i ens comprometem a dirigir els processos educatius de la ciutat.

I. UNA OPCió EDUCATIVA PER A BARCELONA: BASES PER A L'ACTUACIó

A la ciutat de Barcelona hi ha un gran capital educatiu que adopta formes diverses i que, de fa temps, es preocupa per promoure una educació de qualitat tant en els àmbits formals com en els infor-

mals. De fet, la reflexió sobre les relacions entre l'educació i la ciutat no és un fet nou i, des de fa temps, està present de forma més o menys intensa en les preocupacions de les persones més interessades i compromeses amb l'educació en camps tan diversos com la millora del sistema educatiu, el suport a la innovació pedagògica, el desenvolupament de recursos educatius des de la ciutat per a ser utilitzats des de les escoles, el foment d'itineraris educatius que permetin la inserció laboral de la joventut, l'activitat educativa de multitud de moviments, associacions i entitats o l'endegament de programes educatius per al conjunt de la ciutadania. El Projecte educatiu ha de recolzar en aquesta sensibilitat per tal d'aconseguir una relació entre l'educació i la ciutat que permeti als diferents agents socials d'abordar conjuntament l'adopció de solucions a les seves necessitats educatives, tot partint de la base que l'educació no pot ser una tasca atribuïda en exclusiva al sistema educatiu reglat.

En aquest camí, les opcions organitzatives i conceptuals, a partir de les quals ens proposem actuar són:

Una societat educativa capaç de garantir el dret a l'educació dels seus ciutadans i ciutadanes

El reconeixement que l'educació va més enllà de l'escola implica un projecte global per al conjunt de la ciutat que depassa l'àmbit de decisió de les administracions i busca articular i donar coherència al conjunt d'activitats educatives, tant les que són competència de les administracions com les que no ho són d'una manera directa. Té, doncs, una dimensió àmplia, que implica la ciutat en conjunt, la configura com un àmbit de decisió concertada tant pel que fa als objectius, com a la gestió dels recursos existents, a la planificació de les inversions, a la definició de les prioritats i constitueix una

referència per al conjunt d'agents socials implicats en l'educació, començant per les administracions.

Actualment, molts dels agents que eduquen tant si ho fan en l'àmbit de tota ciutat com si ho fan en un espai concret, determinat i local, tant si ho fan amb una intenció precisa com si a més persegueixen d'altres finalitats, actuen d'una manera fragmentada, amb poca connexió mútua i amb objectius no coincidents, si més no. El Projecte Educatiu de Ciutat, ha de replantejar les relacions entre l'educació i el territori i resituar els diferents nivells de decisió i de control en relació a l'educació.

En el cas de les administracions, de l'Ajuntament i la Generalitat, la Carta Municipal recentment aprovada pel Parlament de Catalunya, és un pas positiu que permetrà un mecanisme de decisió concertada en matèria educativa pel que fa a les administracions competents. D'acord amb el principi de subsidiarietat, pel qual els drets ciutadans estan més ben garantits, amb polítiques més ajustades i de més qualitat, com més propers a les ciutadanes i als ciutadans són els òrgans administratius que les apliquen, el PEC s'hauria de definir en el sentit d'aprofundir aquest procés. Això comporta no solament conferir competències educatives pròpies a la ciutat, sinó la descentralització d'aquestes competències dins del territori de la ciutat.

L'establiment de marcs de decisió locals per acostar les decisions educatives a la ciutadania

Les relacions entre educació i societat enteses com a bidireccionals, tenen diferents nivells territorials de concreció. Una cosa és la determinació de les finalitats de l'educació a la ciutat de Barcelona i una altra de diferent, la determinació d'objectius específics i de polítiques concretes per fer-los realitat en l'àmbit més local. D'aquesta manera es poden acostar les decisions i la gestió de l'educació a la ciutadania, i donar continguts concrets a la participació ciutadana.

En tant que projecte per a tota la ciutat, el PEC concerneix a la multiplicitat d'agents - associacions cívi-ques i professionals, ONG, moviments, entitats, agrupacions, i també les diverses xarxes educatives i l'administració- que, amb una intencionalitat educativa diversa, teixeixen la trama que dona identitat a la ciutat. Tanmateix, el projecte en les seves concrecions ha de respondre també a les comunitats reals i locals -districtes i barris- que constitueixen la ciutat ja que els problemes a què l'educació ha de donar resposta són diferents i diversos en funció del territori. Això suposa una transferència,

no solament de responsabilitats educatives, sinó també de la possibilitat de trobar solucions, gestionar-les, avaluar-les i modificar-les en funció de la seva capacitat de resoldre problemes. Així, a l'hora de reconèixer els agents i d'establir els objectius, cal contemplar i donar entrada a aquelles entitats - començant pels centres educatius-, serveis, associacions, moviments o organitzacions que, des d'un àmbit més localitzat l'articulen com a comunitat.

El Projecte educatiu ha d'avançar en el reconeixement d'aquests agents, i en la delimitació dels instruments, models d'organització, canals i institucions que poden fer possible des del diàleg concertar, potenciar i donar rellevància a la seva activitat, i trobar solucions concretes a les seves necessitats educatives.

Una major autonomia en la determinació i la gestió de polítiques concretes no significa acceptar l'aïllament, o una adaptació passiva al medi, que usualment acaba traslladant les fortes diferències territorials tant a l'interior del sistema escolar, com al conjunt de les activitats educatives i que acaba traduint-se en desigualtats insalvables. Es tracta de conferir als diferents agents locals la possibilitat de desenvolupar coordinadament polítiques actives en el seu propi àmbit, però també de participar en la determinació de polítiques globals que assegurin la cohesió dels objectius i de les finalitats educatives. Ambdues coses no solament no estan renyides, sinó que es necessiten mútuament.

En aquest sentit, els Consells escolars, de centre, districte i ciutat, constitueixen ja un element de participació ciutadana en la gestió del sistema educatiu reglat, que, ben potenciat ha d'augmentar el control de la qualitat educativa del conjunt de centres finançats amb fons públics i vetllar pel compliment de la seva funció pública.

Juntament amb les actuacions concertades de caire més local, cal una actuació més global que permeti de prendre consciència de les repercussions educatives de les decisions adoptades en àmbits tan diferents com l'urbanisme, l'habitatge, l'associacionisme, la sanitat, el transport, etc. La coherència amb els valors que molt sovint s'invoquen, la promoció en la pràctica de determinades actituds, té una funció educativa virtualment intensa.

L'educació entesa com una responsabilitat dels ciutadans i ciutadanes que va més enllà de l'àmbit escolar

L'elaboració del projecte educatiu és fruit, abans que res, d'una reflexió sobre les relacions entre

l'educació i la ciutat. Generalment s'ha entès que aquestes relacions atorgaven a la ciutat el paper de desenvolupar recursos educatius al servei del sistema educatiu formal. A la vegada, el terme educació estava associat principalment a les pràctiques educatives escolars en les seves diverses formes, des de l'escola infantil fins a la formació d'adults. Això no obstant, la pròpia decisió d'elaborar un projecte educatiu per a la ciutat modifica ambdós aspectes perquè s'assumeix una concepció d'educació que no es limita a l'àmbit escolar.

Barcelona, de fet, compta amb un conjunt d'activitats que tenen, en alguns casos, una tradició més que centenària arrelada en diversos corrents i sensibilitats i que s'ha desenvolupat paral·lelament a la gestació del sistema d'educació reglada. Una gran diversitat d'escoles de formació musical i artística; els grups esportius; l'excursionisme, l'escoltisme o els grups d'esplai; les activitats extraescolars de les Associacions de Mares i pares es dirigeixen específicament a la infància i a la joventut. És innegable que aquesta oferta, tot i ser sovint diversa en alguna de les seves finalitats, en conjunt, ha enriquit la vida de generacions de nois i noies, ha eixamplat la seva educació més enllà de l'àmbit escolar i ha aportat valuosos referents innovadors per a l'educació reglada.

És usual inserir les activitats orientades a la infància i la joventut dins de l'àmbit de l'educació no formal. Amb aquest nom s'identifica tot un conjunt de pràctiques educatives intencionals que no formen part de l'ensenyament reglat, però que responen a projectes educatius amb finalitats relacionades amb la construcció de valors i normes inserides en el foment de la participació, la igualtat i la solidaritat o amb l'aprenentatge d'habilitats i la construcció de coneixements que, a vegades, és difícil d'aconseguir des de l'escola.

La reflexió realitzada des de l'escola sobre la funció i els continguts de l'educació també ha revaloritzat les pràctiques educatives diferents a les escolars. L'actual Reforma educativa ha qüestionat la identificació entre contingut i coneixement acadèmic i ha palesat la importància dels continguts procedimentals i actitudinals que, indubtablement, no s'incorporen únicament des de l'escola.

En els darrers anys, a més, s'ha palesat la importància educativa d'altres pràctiques que si bé no sempre es plantegen des d'una perspectiva educativa, comporten també aprenentatges diversos. A la família, a través dels mitjans de comunicació, en els grups d'iguals o en les xarxes d'amistat, també es construeixen valors i actituds o s'arriba a domi-

nar habilitats determinades, independentment del major o menor grau d'intencionalitat educativa dels agents socials implicats. Així, cada vegada augmenta més l'interès per perfilar la dimensió educativa d'algunes d'aquestes activitats i, consegüentment, per desenvolupar propostes que influeixin en la seva millora.

L'educació entesa com una necessitat de tots els ciutadans i ciutadanes al llarg de tota la vida

Com ja s'ha dit, Barcelona té un important gruix d'activitats d'educació no formal dirigides a la infància i l'adolescència que involucra un gran nombre de persones. Hi ha, a més, les persones que tenen cura de l'activitat física i esportiva, les persones que condueixen activitats diverses en els Centres Cívics o les que, des d'organitzacions i associacions amb finalitats específiques, desenvolupen programes i materials educatius.

Tot aquest capital humà ha de ser reconegut i ha de poder comptar amb programes específics de formació que qualifiquin la seva tasca educativa. El Projecte Educatiu ha d'establir mecanismes perquè les persones implicades en tasques relacionades amb activitats d'oci o de temps lliure no siguin percebudes socialment com a simples animadores. Sense oblidar allò que els és específic -engrescar i fer disfrutar la infància, la joventut o la gent gran-, convé que es palesi la vessant educadora d'aquestes tasques.

En un sentit semblant, la formació de les persones al llarg de la vida esdevé cada vegada més una necessitat, i augmenten les iniciatives amb aquesta orientació. És cert que una part d'aquesta formació es relaciona amb l'obtenció de títols reglats, però també ho és que una part important i en constant creixement d'aquestes no té relació amb el sistema reglat i que s'imparteix des de modalitats i institucions diverses.

Aquesta formació, a més a més, no es relaciona únicament amb el desenvolupament de capacitats per mantenir-se en un lloc de treball o per incorporar-s'hi, sinó també amb la capacitat intel·lectual de la ciutadania en qüestions humanístiques, socials, científiques o artístiques. En aquest aspecte, la ciutat té també una tradició ampla i consistent: corals i grups teatrals; ateneus, centres parroquials; societats literàries, científiques i artístiques diverses. Una tradició que en l'actualitat s'ha vist enriquida per l'activitat dels moviments socials; sindicats i grups polítics; associacions veïnals; grups esportius; o també per agrupacions en funció de les

afinitats i les afeccions més diverses; o grups que vehiculen la contestació social i cultural.

El desenvolupament de programes intencionalment educatius en aquest terreny ha de recolzar forçosament en la realitat que conformen aquestes pràctiques que, nascudes amb la ciutat moderna, han proporcionat marcs de socialització a la població i han contribuït d'una forma rellevant a la cohesió ciutadana i a la formació de la ciutat.

El suport per a l'adequació i la millora de les pràctiques educatives familiars

Les investigacions sociològiques mostren que actualment hi ha una desorientació creixent en un bon nombre de famílies en relació a l'exercici de la seva funció socialitzadora i educativa. Les diverses formes d'aquest desconcert remeten a un afebliment dels criteris, a l'oscil·lació en el seu ús, a la manca de límits i normes, etc.

Des d'un punt de vista educatiu aquest és un problema important. Els nens i les nenes estableixen amb la família les seves primeres vinculacions i relacions d'afecte, cosa que té una gran importància per incorporar-se a les característiques i l'univers que constitueix el sistema familiar. A la vegada, participen en nombroses pràctiques que han d'entendre's com a pràctiques educatives ja que permeten als nens i les nenes de construir els seus primers coneixements, aprendre habilitats com el llenguatge i, evidentment, socialitzar-se i iniciar la jerarquització d'un sistema de valors, normes i actituds.

Les famílies demanen, en aquest sentit, una informació que no acostumen a trobar; busquen conciliar el seu temps amb el dels seus fills o filles, cosa difícil en alguns casos; mostren les seves incerteses i dubtes sense trobar interlocutors. Per això, el Projecte educatiu ha de possibilitar noves formes que donin resposta als interrogants que es plantegen en les famílies i, sobretot, a desenvolupar formes de suport social que incideixin en la millora de les seves pràctiques educatives.

Un debat obert sobre el paper de l'educació reglada per arribar a un criteri comú de qualitat educativa i millorar el sistema educatiu sostingut amb fons públics.

El Projecte Educatiu de Ciutat posa les bases perquè es puguin afrontar amb realisme els reptes que es plantegen a l'actual sistema educatiu. Al voltant d'aquests reptes s'ha suscitat un debat d'ample abast social en relació a aspectes com ara l'orientació i les funcions dels centres de titularitat pública

o privada, les formes de control social sobre el conjunt del sistema o el caràcter i els límits de la comprensivitat. El PEC possibilita els instruments que permetran aprofundir en aquest debat, ordenar-lo i clarificar-lo. El PEC ha d'avançar en la definició de criteris i solucions compartides pels agents implicats que permetin assolir un acord social més ample a favor de la millora del sistema educatiu de la ciutat.

Aquesta millora de l'oferta educativa qualifica la ciutat i és decisiva en la seva projecció futura. El Projecte Educatiu de Ciutat ha de definir dinàmicament un concepte i un model de qualitat educativa basat en la col·laboració, la cooperació, i els objectius compartits del conjunt d'agents que participen —cadascú amb les seves finalitats— en l'educació. La definició de la qualitat de l'ensenyament no pot quedar en mans de l'oferta i la demanda, més i quan la major part d'aquesta oferta està sostinguda amb fons públics. Això obliga a un acord sobre aquesta qüestió i al desenvolupament de mecanismes de control social perquè l'educació compleixi les finalitats d'oferir igualtat d'oportunitats i que cap criatura quedi discriminada en funció del bagatge cultural i econòmic de la seva família.

- Aquest concepte de qualitat ha de fer possible que les generacions futures puguin gestionar i orientar el desenvolupament d'una societat en què, previsiblement, el coneixement i l'ús de la informació tindran un pes encara més gran. I ha de recollir la preocupació perquè aquesta dinàmica no augmenti les desigualtats socials.

- La qualitat de l'esforç educatiu s'ha de mesurar, en aquest sentit, en relació a la seva capacitat d'augmentar la formació i les capacitats bàsiques de la població i de propiciar una igualtat d'oportunitats efectiva enfront de les desigualtats culturals, però també enfront de les desigualtats entre homes i dones o d'extracció social.

- Un concepte de qualitat associat a l'esforç per establir un model territorialment integrat —en tota la ciutat— d'atenció a la diversitat, tant pel que fa a l'assignació de recursos com pel que fa a evitar la consolidació de guetos. Això és quelcom que no es pot deixar exclusivament a mercè de la tria de les famílies: l'orientació d'aquesta tria i la prevenció requereixen la cooperació de tots els agents implicats.

- Un concepte de qualitat plasmat en una preocupació constant de les institucions per l'educació, en la inversió en recursos materials i en el suport a la investigació, reflexió i innovació pedagògiques. En la participació de la comunitat en la gestió de l'edu-

ció i en la participació de l'educació en la identitat de la ciutat.

Cal potenciar l'actual xarxa d'ensenyament i capacitar-la per satisfer les diferents demandes que es dirigeixen a l'educació atenent a aquest concepte de qualitat. Avui és palès que no és suficient mantenir formalment la titulació única al final de l'ESO: aquesta ha de respondre a una real capacitat bàsica general, allunyada de l'encotillament acadèmicista.

El PEC aposta per aprofitar tots els recursos que la LOGSE permet en aquest sentit. Aquesta llei ofereix un quadre legal prou flexible en el qual són possibles moltes formes d'organització curricular i escolar, una gran diversitat de pràctiques educatives orientades a augmentar la comprensivitat del sistema sense fragmentar-lo o acrixer les diferències socials escampades en el territori.

La qualitat de l'oferta educativa requereix un esforç real d'aportació de mitjans, d'organització de recursos i de relació amb la societat per part de la xarxa escolar. En aquest esforç, l'Administració hi té un paper bàsic pel que fa a la planificació, organització i distribució de recursos humans i materials. També l'hi té en la vigilància i correcció dels desequilibris que es produeixen en el conjunt dels centres finançats amb fons públics. La seva responsabilitat és igualment molt important pel que fa a estimular la participació d'altres agents educatius, una participació que pot ser molt important per corregir aquests desequilibris.

En aquest sentit, és urgent establir un model clar i compartit de centre educatiu, inspirat en aquests criteris de qualitat educativa i considerar la pertinència dels instruments d'avaluació de centres avui funcionament, i la coherència de les diverses solucions que en forma de recursos educatius especials s'estan assajant ja com els Centres d'Atenció Educativa Preferent, les Zones d'Atenció Educativa Preferent, les Unitats d'Adaptació Curricular, les Unitats d'Escolarització Externa, etc.

Centres educatius com a institucions autònomes plenament inserides en el territori

Un dels objectius d'aquest Projecte educatiu consisteix a aglutinar en l'àmbit del territori els diferents agents socials i els diferents tipus d'educació en funció del seu major o menor grau d'intencionalitat, de manera que sigui possible que tots ells explicitin els seus objectius i finalitats, busquin de compartir-los i de generar un discurs educatiu comú. En aquest

complex procés sembla clar que els centres educatius finançats amb diners públics hi tenen un paper dinamitzador decisiu. Una reconsideració de les seves tasques educatives, de la seva relació amb l'alumnat escolaritzat, ha de portar forçosament a situar aquesta relació en una dimensió més social, més comunitària, a cercar un model més integrat de relació entre el centre escolar i el territori.

La integració d'altres agents educatius pot compensar l'èmfasi exclusivament posat en el caràcter instructiu de l'educació reglada i permet establir, des dels objectius i les finalitats de l'educació, una major continuïtat entre les diferents situacions educatives en què participen les persones, amb la possibilitat consegüent que totes elles es vegin amplificades i desenvolupades. Tot indica, per exemple, la major implicació de les famílies, però també dels serveis i entitats que articulen l'entorn, enriqueix la tasca educativa, n'augmenta l'exigència i, virtualment la satisfacció i proporciona el marc de referència que va més enllà de la simple relació escolar entre alumnat i professorat. D'una orientació d'aquesta mena, caldria esperar-ne raonablement tant la millora de les condicions en què es desenvolupa el procés educatiu —en augmentar l'aprofitament dels recursos humans i materials— com una millora de la qualitat i dels resultats del procés en el seu conjunt.

Sembla clar, d'altra banda, que amb aquesta orientació, els centres educatius s'han d'intensificar el seu paper com a institucions realment significatives en relació amb el seu entorn, capaces d'intervenir en la vida social, en la vida cultural i intel·lectual del seu àmbit, d'impulsar-la o de crear-la en la mesura de les seves capacitats i de superar la reducció al paper de meres agències o sucursals del sistema educatiu.

Un professorat proper a la comunitat, socialment responsable i intel·lectualment ambiciós

Cal pensar que en un marc d'aquesta mena, seria possible d'abordar un dels problemes més aguts de l'educació en la nostra societat: la desvalorització i la manca de reconeixement social del treball educatiu que realitza el professorat. Aquest és un dels problemes més importants i, des del projecte educatiu, s'han d'articular procediments per tal de modificar aquesta situació. En aquest terreny, el suport de les administracions a la tasca ingent del professorat d'escoles i instituts és un requisit material i simbòlic imprescindible.

El professorat és el capital humà més important que té una societat en relació a la formulació d'in-

tencions educatives i, per això, tots els esforços que es facin per al seu reconeixement, seran pocs. Però és molt important que l'autonomia atorgada a la tasca educativa permeti emergir un perfil professional més distanciat de la imatge del servidor o representant d'un sistema educatiu extern o llunyà. I, alhora, estructuri un quadre deontològic de l'exercici docent més proper a la comunitat. Sense això, és molt difícil que els centres educatius esdevinguin les institucions estructuradores de ciutadania, els centres culturalment i socialment rellevants que aquesta orientació implica.

La revalorització de la imatge social de l'ensenyant té una relació molt directa amb una revalorització del seu paper com a factor actiu de creació de cultura. L'educació moral, estètica i científica de la infància i la joventut requereix que professors i professores esdevinguin professionals amb més ambició intel·lectual i socialment i políticament més prominents, amb capacitat d'exercir col·lectivament un cert lideratge cultural. Molt sovint, malauradament, el ròssec del corporativisme i les dificultats de l'activitat docent inhibeixen, o esmussen, la curiositat, l'esperit d'investigació o la voluntat d'innovació...

Cal començar, doncs, per un canvi en l'autopercepció dels ensenyants. És innegable, tanmateix, que la configuració d'equips docents més homogenis quant al projecte i l'entorn dels centres seria un factor que hi contribuiria destacadament. Hi contribuiria igualment una concepció de la formació permanent que alimenti el contacte i intercanvi d'experiències entre centres.

D'altra banda, caldria promoure institucionalment la inserció dels i les professionals de l'ensenyament en àmbits de treball diferents dels estrictament docents: equips multidisciplinars amb objectes diversos (investigació social, històrica, científica, estètica, lúdica...), tant a nivell local com en l'àmbit de tota la ciutat. En concret, la relació amb la Universitat hauria de permetre aquest treball en els camps més diversos. En relació a la formació universitària, a més de fer del magisteri una llicenciatura, caldria augmentar la coherència entre l'educació universitària i la de la resta de trams educatius, especialment la secundària.

Aitrament, la formació de la majoria de carreres universitàries hauria de contemplar l'educació no com una sortida professional alternativa de segon ordre sinó com quelcom inherent al caràcter i orientació dels estudis realitzats i al paper del professional, amb independència de la seva ulterior especialització en la docència.

II. LES FINALITATS EDUCATIVES DE L'OPCIÓ DE BARCELONA

La ciutat, en les seves arrels i referents històrics clàssics i medievals, però també com a matriu de les societats urbanitzades d'aquest final de segle, és un àmbit de drets i deures per als seus habitants, l'àmbit d'allò que anomenem ciutadania. La ciutadania és el resultat inestable de conflictes socials i de canvis polítics, d'una vida ciutadana sovint convulsa, presonera d'interessos particulars i sotmesa a mutacions accelerades que s'han escapat del control polític de la ciutat. Barcelona, tanmateix, ha estat capdavantera en la definició, consolidació i ampliació dels drets dels ciutadans i ciutadanes, en l'establiment d'un model de convivència i en la creació d'un concepte democràtic, obert i integrador de ciutadania. Alhora, Barcelona ha creat una poderosa identitat ciutadana, un orgull ciutadà palesat en multitud de manifestacions d'identificació i responsabilitat cívica, per part dels seus ciutadans i ciutadanes de totes les classes i condicions socials.

L'educació és un dels drets ciutadans que, d'una banda, defineix obligacions i deures envers la ciutadania per part dels diferents agents, començant per les administracions. Però, alhora, l'educació és un element fonamental en la formació, consolidació i transmissió d'una cultura democràtica que ha de ser la principal força i garantia dels drets ciutadans. Educar per a la ciutadania és una antiga aspiració; afavorir la formació de ciutadans i ciutadanes conscients dels seus drets i de les seves responsabilitats, com a fonament no solament de la vida en societat, sinó d'una societat basada en les llibertats ciutadanes.

Una característica dels nostres dies és l'aspiració a estendre aquestes llibertats, a establir-les com a drets capaços d'emparar els sectors més exclosos de la societat, capaços de promoure la igualtat entre homes i dones i d'emparar les diferents formes d'identitat cultural; l'aspiració a fer efectius com a drets ciutadans l'accés de tots i totes al treball, al coneixement i a la cultura; i, igualment, l'aspiració a fer compatibles aquests drets amb un desenvolupament sostenible dels recursos. Aquests són alguns dels nous continguts que, en el món actual, volem donar al concepte de ciutadania.

Aquest és el concepte de ciutadania que actualment constitueix un repte no solament a la nostra ciutat, sinó també a Catalunya i en l'àmbit europeu. Una ciutadania orgullosa de la seva ciutat ha de ser capaç d'exercir i d'estendre un concepte generós de ciutadania, com a amor tant a la ciutat -o a una

o altra de les idees de ciutat que hi coexisteixen-, com a les persones que l'habiten. Aquesta és la finalitat principal, el sentit cívic, de l'educació a la nostra ciutat.

Una ciutadania participativa, animada per actituds solidàries que promou la cohesió i la justícia social

Des del segle XIX, i al llarg del present segle, el procés de modernització de la nostra societat ha comportat, en relació a societats anteriors, una importantíssima homogeneïtzació social (fruit de la urbanització i de l'aculturació). Aquest procés homogeneïtzador dels costums, actituds i valors ha acompanyat l'extensió del reconeixement de la igualtat de drets ciutadans a sectors cada cop més extensos de la població i l'extensió de polítiques destinades a evitar el creixement de les desigualtats i a promoure la cohesió social. Més enllà de les diverses tradicions quant al tractament de les diferències socials (de gènere, ètniques, lingüístiques o religioses), aquesta inevitable homogeneïtzació ha estat percebuda en les societats occidentals com un valor positiu, que tant les actuacions polítiques, com les dinàmiques socials i l'educació havien d'afavorir.

Tanmateix, en les darreres dècades, no solament ha augmentat l'heterogeneïtat d'algunes societats occidentals, sinó que aquesta s'ha fet més visible, sobretot quan s'ha associat a la desigualtat, a la pobresa i a l'exclusió. L'homogeneïtzació cultural, religiosa o nacional i els aspectes polítics que s'hi relacionen, abans percebudes com a positives, han aparegut com a fenòmens considerablement més conflictius. Així, la capacitat de creació de potents identitats compartides pròpia de la nostra societat, ha esdevingut alhora un motiu de conflicte i de negociació, de reconsideració permanent de compromisos i equilibris.

El creixement dels desequilibris entre el Nord i el Sud ha donat especial rellevància a aquesta evolució. Tal com d'altres societats occidentals, la nostra serà receptora en el futur proper d'un important contingent de persones que hauran d'emigrar de les seves societats d'origen a la recerca d'un futur millor. Per més que no es pot saber si aquesta immigració assolirà les proporcions demogràfiques de les esdevingudes anteriorment, en aquest cas el xoc cultural i lingüístic serà superior i introduirà nivells d'heterogeneïtat inèdits fins ara en la nostra societat. Tot apunta, doncs al fet que en el futur aquesta tendència es mantindrà i que conviuran grups i persones amb identitats inevitablement dinàmiques però relativament més heterogènies.

En d'altres paraules, certes formes de diversitat i de diferència adquiriran una major rellevància i la reivindicació de viure satisfactòriament des de la diferència esdevindrà més legítima.

L'homogeneïtzació, en aquest context, no pot seguir considerant-se, doncs, com un procés estrictament positiu. Això no obstant, tampoc no és realista considerar que les persones i els grups socials tenen marcs de referència fixos i estables, identitats culturals úniques enteses com quelcom ahistòric, impermeable i harmònic en si mateix. En realitat, l'augment de la diversitat dels marcs referencials en la nostra societat comporta que, enfront d'una "identitat simple", o d'una sola dimensió identitària en les persones, s'obri camí la percepció d'una "identitat múltiple i modular", la diversitat i encreuament de diverses dimensions identitàries. Cada cop més ens reconeixem i ens diferenciem a través de dimensions tan variades com el sexe, la llengua, l'edat, el territori o l'adscripció política. De la mateixa manera cada grup també adopta formes múltiples, de tal manera que els estereotips i els prejudicis amb què se sol encasellar-los en dificulten la comprensió i esdevenen factors molt negatius pel que fa al manteniment dels marcs de convivència.

Malauradament, l'augment relatiu de l'heterogeneïtat s'encavalca sovint amb un fenomen característic de les darreres dècades com és el fet que la pobresa adquireix l'aspecte d'exclusió o de marginació social. L'afebliment de certes vies d'integració i d'ascens social, especialment aquelles vinculades al treball manual, ha atorgat a certes formes de pobresa l'aspecte d'una condemna social inevitable. Les famílies i les persones afectades per l'exclusió no es troben tant en situacions de pobresa radical extrema com en la impossibilitat de posar en joc recursos per evitar l'empitjorament de la seva situació a mitjà i curt termini. La distància entre les importants minories excloses i la resta de la societat, més dinàmica i més satisfeta, pot augmentar previsiblement en els propers anys. En aquesta situació, -com ja apunten certes tendències- hi ha el perill que la nova immigració s'identifiqui fonamentalment amb la legió de les persones marginades i socialment excloses i que la defensa de l'homogeneïtat assoleixi expressions més monstruoses en forma de xenofòbia i racisme. D'ací la gran importància de mantenir oberts i de reforçar tots els ponts que permeten un trànsit cap a la integració social, cap a la igualtat de drets -entre els quals hi ha el dret de prosperar. L'educació és un d'aquests ponts, en la mesura que permet promoure la igualtat d'oportunitats i la inserció laboral de la ciutadania. Una oferta educativa àmplia, amb una base

comuna per a tota la ciutadania, prou elàstica per atendre les grans diferències existents quant a accés al coneixement, i prou integrada per no esdevenir una forma més de marginació. En d'altres termes, la promoció d'una xarxa escolar, inserida en el territori, que reculli l'heterogeneïtat social existent i que, al mateix temps, impedeixi concentracions o desequilibris en relació al grau d'heterogeneïtat social existent en les seves àrees o zones d'influència.

L'acceptació de la multiplicitat d'identitats i, per tant, de l'existència de marcs de referència individuals, compartits ara amb unes persones, adés amb d'altres, ha donat una especial rellevància als valors que es postulen com a comuns. Aquests valors, han de permetre a les persones, més enllà dels seus trets identitaris específics, d'establir reciprocitats socials que comportin solidaritat en termes ètics i que facilitin la construcció d'un futur comú de convivència. L'educació té un lloc central en aquesta possibilitat. La construcció d'una identitat ciutadana comuna només es pot fer des del reconeixement de les diferències i des de l'afirmació, al mateix temps, d'uns valors comuns que han d'impregnar el teixit social i les accions col·lectives. L'educació es vincula, doncs, a l'oportunitat d'un nou humanisme que fonamenti la seva dimensió moral en el reconeixement del destí comú de les persones com a gènere humà. La Ciutat ha de promoure, d'una banda, un conjunt de valors i actituds que permetin a la població, des de la participació crítica i activa, conformar un model de societat per al futur i una manera de viure junts. De l'altra, ha de promoure mecanismes i instruments que facin possible el reconeixement d'altri. Mecanismes que han de servir per combatre prejudicis i estereotips i, per tant, per promoure llaços solidaris entre la ciutadania que serveixin per a la mútua cooperació en la construcció de la cohesió social. Aprendre a conviure i, en conseqüència, a conciliar interessos individuals i col·lectius des del diàleg i la participació serà fonamental en una societat en què l'heterogeneïtat serà segurament cada cop més visible.

Barcelona compta amb un capital important per aconseguir aquests objectius. D'una banda, un elevat nombre d'ONG i d'associacions, moltes d'elles integrades per persones joves que desenvolupen activitats solidàries i de cooperació tant pel que fa als països en vies de desenvolupament com en relació a la pròpia ciutat. D'altra banda, un ampli voluntariat que participa en programes dissenyats des de la iniciativa privada o en programes impulsats des de les administracions. A més, les actituds solidàries tant individuals com col·lectives són cada cop més nombroses i tenen concrecions diverses

en l'àmbit comunitari que constitueix la ciutat. Molt sovint, la participació i la solidaritat revesteix un caràcter informal i no s'adapta als canals institucionals establerts, però això no ha d'ésser un obstacle per donar suport i animar aquestes manifestacions que, en darrer terme, són les que adopta la pròpia ciutadania com a forma de fer-se present en la vida de la ciutat.

Ensenyar i aprendre a conviure requereix el desenvolupament de programes específics en l'eix rector dels quals sigui la realització de pràctiques participatives i de coneixement d'altri. Certament, això implica diversos aspectes. Un d'ells, l'impuls de pràctiques participatives en l'àmbit de la ciutat pensades per a la infància i la joventut. No es tracta solament que els nens i nenes i la gent jove opinin sobre la ciutat; sinó també que assumeixin responsabilitats ciutadanes en relació a àmbits que, d'una manera o altra, els pertanyen i que, per tant, han d'aprendre a gestionar i a millorar. Un altre, potenciar des de programes específics l'encontre de persones i col·lectius, de grups d'edat diferents, de tipus de població diferents, etc. L'heterogeneïtat existent a la ciutat és molt gran i, per tant, un dels objectius de l'educació ha de ser utilitzar-la des d'una perspectiva positiva per, des del coneixement, eliminar estereotips i, alhora, reconèixer necessitats col·lectives que acostumen a estar molt lluny de les individuals.

Juntament amb aquesta mena d'actuacions, cal promoure també una cultura compartida en favor de la solidaritat internacional, la pau i el desenvolupament. És positiu que aquesta cultura es manifesti puntualment quan les tragèdies arrassen els països més pobres o els col·lectius exclosos socialment, però, alhora, cal un treball permanent en pro d'aquests objectius, de manera que cada cop hi hagi una relació més estreta i de col·laboració entre el món escolar, les associacions de cooperació i d'ajuda mútua, les organitzacions no governamentals i l'Administració. D'altra banda, cal començar a pensar en la introducció de la mediació cultural com un recurs que ajuda a l'apropament, el coneixement i el diàleg entre persones i col·lectius diferents, i que, a més, permet l'ensenyament i l'aprenentatge de recursos comunitaris i de la ciutat a persones que tenen dificultats serioses per accedir-hi i disfrutar-ne.

Una ciutadania que contribueix a la sostenibilitat de la ciutat

Educar per a la sostenibilitat és un dels reptes de futur més importants. El 20% de la població mundial, la major part de la qual viu en ciutats dels paï-

sos rics, consumeix el 80% dels recursos naturals. En termes ètics, això confereix a aquesta part de la població, i, en concret, a les ciutats, la principal responsabilitat en relació a la generalització d'un model de desenvolupament sostenible.

En nombroses conferències i fòrums internacionals s'ha palesat que en poc menys de dos segles, la humanitat ha modificat radicalment el medi ambient, de forma que els sistemes que mantenen la vida al planeta han patit pressions enormes derivades d'un ús unidireccional dels recursos naturals que ha repercutit negativament en el conjunt del medi natural -pèrdua de biodiversitat, forat en la capa d'ozó; etc. La utilització unidireccional dels recursos ha comportat un model de desenvolupament del medi urbà que el degrada permanentment -contaminació, uniformització del paisatge urbà, concentració territorial de la pobresa i segregació social, etc.- i que suposa seriosos problemes per a la salut i la qualitat de vida de la ciutadania.

Altrament, i a desgrat de la creixent sensibilitat existent i dels seriosos advertiments en aquests sentit, sembla difícil assolir formes de decisió i de gestió que, si més no, limitin aquesta dinàmica i prenguin en consideració les seves conseqüències per a la vida de les generacions futures.

La ciutat de Barcelona i la seva Àrea Metropolitana no és exempta d'aquesta pressió insostenible sobre la naturalesa. La contaminació, el predomini del transport privat, l'augment de les urbanitzacions de baixa densitat, l'existència de guetos urbans, el malbaratament de recursos energètics, les dificultats per reciclar els residus, la proliferació de les grans superfícies en detriment de la vida comercial i social dels centres urbans en són algunes de les manifestacions més importants.

Les seves repercussions augmenten les desigualtats i incideixen negativament en la vida de les dones, de les persones grans i en general dels grups socials amb menys poder. Repensar la ciutat des de la sostenibilitat significa promoure un model de desenvolupament que doni satisfacció a les actuals necessitats de tota la ciutadania, sense comprometre per això la capacitat de les generacions futures de satisfer les seves.

Educar, en aquest sentit, implica dos aspectes diferents: d'una banda, fer possible un canvi de mentalitat a partir d'una presa de consciència ciutadana dels problemes que comporta l'actual model de desenvolupament i, en segon lloc, permetre l'aprenentatge d'una nova manera d'utilitzar els recursos que estan a l'abast de les persones. Des d'una

perspectiva educativa, ambdós aspectes estan relacionats. Díficilment pot realitzar-se un canvi de mentalitat si, al mateix temps no s'ensenya -i s'aprèn- a utilitzar els recursos existents d'una forma diferent de l'actual. A la vegada, des de les administracions competents ha de produir-se també un canvi de mentalitat, de manera que les seves actuacions urbanístiques, d'habitatge, de planificació territorial, etc. augmentin la complexitat del teixit urbà, en promoguin l'heterogeneïtat social i facin possible la satisfacció de les necessitats de la ciutadania en el mateix territori sense haver de recórrer a mitjans mecànics com ara el transport privat.

Els programes mediambientals, entesos com a programes educatius han d'ocupar un lloc important en la pràctica educativa. Un gran nombre de coneixements científics poden ser abordats des de la seva pertinència per assegurar la sostenibilitat i, per tant, l'educació relativa al consum, la salut, l'alimentació, el transport, etc. han de ser components essencials del projecte educatiu. No es tracta de deixar aquesta educació en mans de l'escola i de demanar-li responsabilitats quant al seu èxit o fracàs. Es tracta d'impregnar el teixit social d'aquestes intencions educatives, de manera que s'entengui que alguns dels problemes actuals -tant col·lectius com individuals- es relacionen amb una mentalitat poc crítica amb les imatges publicitàries i amb els modes de vida uniformitzadors que pretesament asseguruen una vida qualitat.

Una ciutat sostenible és també una ciutat pensada de manera que el paisatge urbà -les seves places, els seus carrers, els seus llocs d'oci, el seu transport, etc.- tingui en compte les necessitats de les diferents edats, dels diferents grups socials, de les persones disminuïdes, etc. i, en conseqüència, suprimeixi barreres -físiques i psicològiques- i fomenti la participació i la presència de tota l'heterogeneïtat que constitueix el teixit social. Els grups socials o d'edat amb menys influència o poder social són els més necessitats d'aquest tipus de pensament en l'organització de la vida urbana i ciutadana. En moltes ocasions, aquests grups no es tenen en compte i la ciutat acaba essent pensada en favor de la minoria que necessita traslladar-se ràpidament d'un lloc a l'altre o a partir de criteris estètics que no tenen en compte qui ha d'utilitzar aquests espais.

Una ciutadania de dones i homes que comparteixen deures i responsabilitats en els àmbits públic i privat

La coeducació té com a finalitat contribuir a eliminar les desigualtats entre homes i dones. És, per això un enfocament educatiu prioritari; de fet, en una

societat que es vulgui justa, educar és coeducar. En aquest sentit el Projecte Educatiu de la ciutat de Barcelona es defineix com a coeducatiu.

Un dels canvis socials més rellevants entre els produïts en els darrers anys ha estat la incorporació generalitzada de les dones a l'educació formal i no només als nivells obligatoris sinó també als estudis universitaris. Aquest accés a la instrucció, pel qual havien maldat els moviments i les pensadores feministes, conscients que era una condició necessària per transformar la situació de les dones, no ha estat suficient. Tampoc ho han estat les transformacions econòmiques ni els canvis en els marcs legals. Així, es constata que, a desgrat dels canvis produïts, les desigualtats entre homes i dones a la nostra societat no són una simple romanalla en extinció de les que existien en èpoques anteriors: algunes han nascut i s'han consolidat precisament com a fruit dels canvis derivats de la Revolució industrial. D'aquesta manera es pot afirmar que l'atribució a les dones de bona part del treball necessari per al funcionament, manteniment i supervivència de la societat és consubstancial a l'estructura social nascuda de la modernitat.

A la societat occidental actual es distingeixen, separen i jerarquitzen, segurament en major mesura que en cap altra societat històricament coneguda, dues esferes de treball. La primera es relaciona amb el treball remunerat, mentre que la segona té relació amb la realització de les tasques domèstiques i la cura física i emocional de les persones, sobretot de les dependents -infància, gent gran i persones discapacitades. Els dos tipus de treball no tenen el mateix reconeixement social -l'absència de salari només n'és una plasmació. Històricament, la ideologia i el discurs social, estretament relacionat amb el manteniment del patriarcat, han atribuït el treball remunerat als homes, de manera que el salari ha arribat a ser entès com un salari familiar que "permetia" a les dones restar a la llar, tot entrant i sortint del mercat laboral en funció de la demanda empresarial i de l'exigència femenina de treball remunerat.

La consecució de drets tan importants com el del sufragi o la igualtat davant de la llei han suposat un cop molt fort a la ideologia associada al patriarcat però la incorporació paritària de les dones al mercat laboral i a la vida pública en general són molt lluny d'aconseguir-se. En bona mesura, això és així perquè el treball anomenat reproductiu roman principalment en les seves mans per més que no se'n parli o se'n parli poc. En efecte, si atenem a la distribució del temps, a l'ús que en fan, ens adonarem de les dificultats que per a la majoria de les

dones presenta conciliar la seva dedicació a la família amb el treball remunerat (vinculat aquest a ritmes, pautes i exigències difícilment compatibles amb una altra dedicació). Altrament, això s'esdevé independentment de la qualificació educativa d'homes i dones: donada la mateixa qualificació, els homes tenen moltes més possibilitats professionals que les dones.

Les conseqüències d'aquesta doble atribució, peremptòriament necessària per al funcionament de la societat, no solament es fan paleses en relació a la limitació -o simple exclusió- de les possibilitats i horitzons de realització de les dones en l'àmbit públic. Aquestes conseqüències es manifesten també en l'esfera dels valors; prescrits els rols d'unes i altres de forma estereotipada i jerarquitzada, se sostenen per diverses vies (mitjans de comunicació, sovint la pròpia escola, els costums imperants).

La coeducació entesa com a la pràctica de la igualtat en l'escola mixta no ha estat suficient; cal una reflexió en profunditat sobre què significa coeducar i això requereix donar suport i formació al professorat per tal de dotar-lo d'eines específiques per abordar la qüestió. Però, fins i tot l'ampliació i aprofundiment de la coeducació en el marc escolar serà sempre insuficient si no existeix un referent extern clar, si no és un discurs que impregni la societat, que inspiri les actuacions que es realitzen en el conjunt de la ciutat. En aquest sentit hi ha molt a fer. D'una part, s'ha de repensar el conjunt de les activitats relacionades amb l'oci i el temps lliure o els programes que es desenvolupen a Barcelona amb finalitats educatives com, per exemple, els esportius o els aplicats als museus. De l'altra, cal mostrar la importància social del treball no remunerat de les dones i la necessitat i possibilitat que sigui responsabilitat compartida d'homes i dones, font d'autonomia i de gratificació per als uns i les altres.

La família, entesa com el primer lloc d'afecte i de relació de les criatures, és un lloc decisiu en el qual les nenes i els nens aprenen els rols, juntament amb els valors i les actituds que s'atribueixen als homes i les dones. D'ací que l'ampliació del debat sobre la coeducació a les famílies, a la ciutadania en general, sigui un dels reptes més importants del Projecte educatiu.

Amarar el PEC d'intencionalitat coeducativa implica molts camps d'actuació: per descomptat l'escola, però també les polítiques laborals i de formació per al treball, les iniciatives culturals i d'oci; el compromís per part de les administracions, mitjans de comunicació i institucions educatives d'utilitzar i promoure un model de llengua i de comunicació visual

no existeix ni androcèntric. Certament aquest no és un camí fàcil, però si no s'enceta de forma decidida és difícil que s'avanci en un Projecte d'igualtat.

Una ciutadania capaç de donar una resposta qualificada a les necessitats del mercat de treball.

Els canvis, iniciats ja en els anys 60 i 70, que es produeixen en el mercat laboral, tenen un enorme impacte social. La pèrdua de mà d'obra en l'àmbit de la indústria i el desplaçament dels llocs de treball al sector serveis té, des d'una perspectiva educativa, importants conseqüències. Sembla clar que una de les finalitats de l'educació és fer possible el desenvolupament de les capacitats necessàries perquè les persones puguin incorporar-se de forma satisfactòria al món del treball. De fet, tradicionalment, aquesta ha estat una de les seves funcions principals i, d'una o altra manera, els sistemes educatius s'han anat adequant a la diversitat social per tal de poder complir, entre d'altres, amb aquesta funció. En el nostre cas, des de la LGE fins a la LOGSE s'han fet esforços notables en aquesta direcció.

La LOGSE pot ser una base de partida sòlida en l'educació actual per encarar amb èxit la relació entre formació i inserció laboral. Igualment, a la Universitat s'han fet esforços importants -més o menys reeixits- per adequar l'oferta formativa inicial i permanent al món del treball. Tanmateix, els canvis que s'esdevenen són tan profunds i tan accelerats que resulta impossible adequar permanentment el sistema educatiu a la diversitat social i laboral.

En general, cal constatar les tendències més negatives i combatre-les amb els mateixos recursos que la legislació actual ofereix, tot intentant aprofundir en aquelles mesures que apunten cap a l'assoliment de la igualtat d'oportunitats des de l'educació.

En aquest sentit, la relació entre formació i inserció laboral no pot contemplar-se exclusivament des de la perspectiva de la formació inicial. A desgrat del fet que aquesta és molt important, la formació al llarg de la vida resulta cada cop més necessària. I, per això, també ha de ser possible repensar la formació inicial i imbricar-la amb la formació permanent. Si la formació al llarg de la vida serà vital en el futur, no es pot pensar en una formació inicial i obligatòria en la qual s'ensenyin i s'apreguin totes les coses. Al contrari, s'ha de pensar en una formació inicial que capaci per a aprendre al llarg de la vida i que, per tant, se centri en el desenvolupament de les capacitats bàsiques implicades en el procés d'ensenyar i d'aprendre, juntament amb

d'altres capacitats relatives a la inserció social, la relació social, etc.

Des d'aquest punt de vista, el desenvolupament de les capacitats implicades en saber transformar la informació en coneixements -que, d'altra banda sempre han estat necessàries- ha de seguir vertebrant la pràctica educativa i, a això, cal sumar-hi capacitats noves relatives a la "lectura de la imatge" que, juntament amb la lletra escrita, és una de les fonts d'informació més importants del món actual. Igualment, l'aprenentatge de l'ús de les noves tecnologies té una gran importància per garantir el futur de les persones que puguin emprar-les com a mitjà de tractament i comunicació de la informació i també com a font d'ensenyament i aprenentatge i, per tant, de formació permanent.

Això dit, és indubtable que cal fer un esforç important per garantir itineraris educatius que permetin la inserció laboral. De fet el plantejament comprensiu de l'educació i la seva generalització fins als 16 anys no és una garantia suficient, a desgrat de l'enorme avenç que significa. A la vegada, és important de reforçar la formació professional, tot vinculant-la més estretament al món del treball i fomentar una gestió compartida de les seves diverses variants. Això implica una flexibilització del sistema educatiu reglat, de manera que els transvasaments al sistema reglat i viceversa es puguin fer amb relativa facilitat.

Les diverses formes i ofertes de formació no regulades encaminades a la qualificació professional i a la inserció o reinserció laboral de la població (Formació Ocupacional, Programes de Garantia Social) no poden ser reduïts a formes d'assistència social si realment es vol aprofitar tot el seu potencial. En aquest sentit, s'han d'inserir en aquests itineraris, coordinar la seva oferta amb el sistema reglat i definir un model clar d'acreditacions, i potenciar l'aprofitament dels continguts educatius que indubtablement té la seva tasca.

Quant a la Universitat, s'ha de constatar que la relació entre la titulació i l'exercici professional es va reduint amb el pas del temps i que, a desgrat de l'esforç realitzat pel que fa a la introducció de llicenciatures de segon cicle, aquesta tendència seguirà existint. Per això, resulta absurd vincular de forma directa la formació inicial i l'exercici professional. Probablement, en algunes professions això seguirà essent cert, però ja no ho és en la majoria. De fet, cal una formació més general, més multidisciplinària i relacionada amb àmbits de treball més o menys globals que permeti accedir a una formació permanent -aquesta sí vinculada al món del treball. En aquest sentit, l'establiment d'un sistema de

beques especialment concebut per a les persones recent llicenciades ha de ser un objectiu important per tal de poder garantir la igualtat d'oportunitats.

La formació permanent de la ciutadania ha de ser un objectiu bàsic del projecte educatiu. Els Centres Cívics, les escoles dirigides a les persones adultes, etc. han de reforçar els seus programes i les seves propostes educatives, de manera que l'accés al coneixement i a la cultura sigui una realitat per a totes les persones. Barcelona té una llarga tradició en aquest tipus de treball educatiu amb concrecions molt diverses que van des de propostes relacionades amb l'oci i el temps lliure de les persones fins a activitats més intencionals educativament com ara el foment de la lectura, l'establiment d'hàbits alimentaris sans, etc. De fet, des del projecte educatiu s'ha de reforçar i generalitzar aquest tipus d'activitats, ajudar a la seva gestió, proporcionar recursos i inserir-la en llocs de fàcil accessibilitat.

Barcelona, pot donar a aquest conjunt d'orientacions una projecció singular, relacionada amb les potencialitats específiques que la ciutat té quant al desenvolupament del sector de serveis, especialment en aquelles activitats que es relacionen amb la gestió i desenvolupament de sistemes d'informació al servei de l'empresa i amb l'explotació dels recursos que la ciutat ofereix quant a l'oci i la cultura. En aquests camps, amb un alt nivell d'innovació tecnològica i empresarial, amb un important mercat tant domèstic com internacional, que requereixen un ús intensiu de coneixements però inversions de capital relativament moderades s'enregistra una important activitat a la ciutat. Un signe del pes creixent d'aquestes activitats és l'augment de l'oferta formativa que s'hi relaciona.

El PEC hauria de promoure, en primer lloc, un diagnòstic en profunditat amb tots els agents socials capaç d'avaluar les necessitats formatives i les possibilitats i modalitats d'ocupació que es generen en aquests sectors d'activitats. Les actuacions que se'n derivin haurien de concernir tant l'oferta d'ensenyaments secundaris reglat (els cicles formatius), com algunes de les activitats de formació dirigides a la inserció laboral, i, obviament, la Universitat i l'empresa privada.

En qualsevol cas, i per ser eficaç, l'Administració hauria d'estimular en aquest sector l'oferta d'una formació d'alta qualitat, capaç de singularitzar una part de l'activitat formativa de la ciutat, i d'atreure noves activitats i recursos. La iniciativa pública, en aquest aspecte sembla especialment necessària, atès que cap altre agent té la seva capacitat i els recursos per orientar i potenciar aquesta acció. L'administració hauria d'assegurar-ne la qualitat

educativa, almenys, en un doble sentit: convertint-les en un element de generació i difusió de noves cultures empresarials basades en valors com la innovació i la creativitat, el compromís social i la solidaritat. En segon lloc caldria vetllar per evitar que aquestes iniciatives restin presonerades tant d'exigències de rendibilitat immediata, com de la fossilització i el corporativisme associats als plantejaments excessivament academicistes, i per fornir un model dinàmic de plantejament educatiu i formatiu.

Iniciatives d'aquesta mena haurien d'inserir-se en actuacions més àmplies orientades a facilitar tant els contactes amb empreses, la creació de noves empreses i l'autocupació, que caracteritzen l'activitat d'aquests sectors. L'Administració hauria de ser molt curosa a l'hora de garantir la igualtat d'oportunitats en l'accés als recursos que es posin en joc, començant per vincular-los als plans de regeneració urbana de determinats barris de la ciutat, tant pel que fa a la localització dels nous recursos com pel que fa a l'orientació dels ja existents

Una ciutadania culturalment activa que utilitza i gaudeix els recursos culturals de la ciutat.

A Barcelona es genera una activitat ingent en els diversos aspectes d'allò que anomenem cultura. El perfil i la qualitat cultural de la societat moderna sempre s'han posat en relació amb els de la seva educació. No és estrany, doncs, que en els últims temps sigui perceptible una forta inquietud pel que fa a les mancances que, des d'un punt vista cultural, afectarien la ciutadania, l'arrel de les quals es trobaria en l'educació.

Altrament, hi ha la percepció que les fortes inversions realitzades, sobretot pel que fa a infraestructures, no han suscitat tota la participació i interès que es podia esperar per part de la ciutadania. La preocupació pels baixos índexs de lectura, per l'ús de les infraestructures culturals, per la qualitat dels mitjans de comunicació, per la qualitat de la producció artística, literària o musical, i, en general, per la participació de la joventut en activitats culturals, fan girar els ulls envers l'educació. Aquest aspecte, com en tants d'altres, no es pot abordar des d'una concepció unidireccional de les relacions entre el món de l'educació i la cultura. No solament l'educació és un factor actiu en la creació de públics, en l'articulació de sensibilitats estètiques, sinó que la creació cultural —més en una època caracteritzada per la potència de les indústries culturals— és un factor poderosíssim i a gran escala de creació de valors, de generació de models d'educació estètica i cultural. De fet, la nostra època es caracteritza per la pèrdua signifi-

cativa d'importància de l'acadèmia i pel pes creixent dels mitjans de comunicació i de les indústries culturals en la configuració de la vida cultural.

Moltes d'aquestes preocupacions, altrament, són fruit de les profundes desigualtats que es produeixen quant a l'accés al capital cultural. Aquestes diferències es produeixen en un doble sentit: d'una banda pel fet que allò que anomenem alta cultura –i que concentra una part important de l'esforç públic en aquest terreny– presenta encara perfils força elitistes que exclouen bona part de la població. En aquest aspecte, cal un esforç pedagògic, educatiu, que permeti la majoria de barcelonins i barcelonines de fruit-ne. Un esforç que concerneix no solament el sistema educatiu sinó també les institucions culturals implicades.

Hi ha, tanmateix, un segon aspecte, tan important com aquest, pel que fa al reconeixement, suport i projecció de les manifestacions culturals que, bé per estar inspirats en corrents que no gaudeixen de plena legitimació o que impugnen l'actual ordre social, bé per estar vinculades a realitats culturals minoritàries, bé per tenir com a àmbit els barris, i sobretot determinats barris, no veuen reconeguda la seva vàlua quan no són directament silenciades.

Barcelona, com a comunitat interessada a desenvolupar la seva oferta cultural, i a potenciar la igualtat de ciutadans i ciutadanes, ha d'establir els sistemes per potenciar un accés igual als recursos culturals, tant aquells que es caracteritzen per un major grau d'elaboració com aquells més massius, i ha de permetre una potenciació no sectària de les diferents manifestacions culturals. En aquest, com en d'altres aspectes, cal procurar una distribució territorialment més equilibrada dels recursos. Disseminar-los per tot el territori, sense afeblir-ne la potència, augmentarà la riquesa de referents, sobretot en els barris més nous i més despullats d'infraestructures. Paral·lelament, caldria fomentar la participació de les entitats més o menys locals existents (des d'ateneus a corals, des de clubs esportius a grups teatrals o associacions) en la vida de la ciutat i assajar noves formes de suport a la seva existència.

Certament, i com s'esdevé també amb un concepte generós d'educació, la creació cultural reclama un estatut de llibertat, de no interferència, que s'avé malament amb cap mena d'orientació. Això no obstant, avui la creació cultural obté els seus suports bàsics entre les polítiques culturals de les administracions i les empreses privades que participen en el mercat. Hi ha prou evidències per creure que cap d'aquestes dependències no afavoreixen suficientment ni la llibertat creativa ni la igualtat d'oportunitats en relació a l'accés a la cultura.

En aquest sentit, el Projecte Educatiu de Ciutat ha de potenciar l'educació com a factor actiu de llibertat cultural, com un major acord en relació a les implicacions i responsabilitats educatives de la producció cultural. Aquest acord ha de comportar, no solament el respecte i la preservació de la pluralitat cultural existent, sinó la potenciació i l'obertura envers les noves sensibilitats i propostes que emergeixen en l'àmbit de la ciutat i fora d'ella.

La dinàmica encetada pel Projecte Educatiu de Ciutat ha de situar el sistema educatiu com un factor actiu i un element culturalment significatiu per a la ciutat. En aquest sentit, cal assolir un model més obert d'inserció dels centres educatius en els camps d'activitat científica, artística i cultural de la ciutat, començant per aquells que els són territorialment més propers: el barri i el districte.

Els centres educatius han d'esdevenir institucions significatives en el terreny cultural i punts de referència per al seu entorn, no solament per al seu alumnat sinó per a la comunitat en el seu conjunt. Un centre escolar ha d'anar més enllà de la seva qualitat d'usuari de les infraestructures culturals de la ciutat en el marc de les activitats complementàries i extraescolars i ha d'intentar tenir un paper cultural actiu en relació amb el seu entorn. Cal animar els centres escolars a esdevenir àmbits de difusió cultural (exposicions, conferències, lectures, representacions teatrals, concerts) orientats no solament a la comunitat escolar sinó al conjunt de la ciutadania.

Els centres escolars han d'inserir-se en les iniciatives culturals locals: festes de barri, programes culturals, etc. de manera que el centre escolar formi part d'una manera natural del conjunt d'entitats implicades en les activitats culturals i de lleure de la comunitat (al mateix nivell que les associacions amb finalitats culturals, els centres esportius etc.).

El Projecte Educatiu ha d'arribar a formular una concepció compartida pel conjunt d'entitats (museus, biblioteques, sales de concerts, exposicions, tec) que gestionen el patrimoni cultural, històric i artístic de la ciutat en relació a les seves responsabilitats com a mediadors pedagògics.

Això implicarà segurament noves propostes en relació als programes ja existents i reconsideració i aprofundiment de les seves intencions i orientacions pedagògiques. Cal que impliqui, igualment, la reformulació del seu discurs (a qui es dirigeix, amb quina finalitat) – massa sovint només es tenen en compte les diferències d'edat, però no les que hi ha entre homes i dones, formació o tradició culturals.

En aquest sentit, el Projecte ha de reconèixer la importància com a educadors i educadores de l'ampoli ventall de professionals que treballen en aquestes entitats. Aquest reconeixement ha de comportar una adequació del seu perfil professional quant a la formació prèvia, permanent i integració en equips de treball multidisciplinars que els posin en contacte amb d'altres professionals, que han de comportar una dignificació de la seva tasca professional.

Altrament, el patrimoni sobretot el monumental i històric de la ciutat confereix un alt grau d'identificació simbòlica a la Ciutat. Educativament parlant, cal potenciar una identificació positiva entre la ciutadania i aquest patrimoni. Ara bé, aquesta identificació no pot ser fruit d'una actitud passiva, reverencial, allunyada del debat constant i de la pluralitat de valoracions que genera la configuració de la ciutat. Ben al contrari, cal contemplar el grau de complexitat d'aquesta identificació, tot acceptant el caràcter polisèmic d'aquests símbols i la pluralitat i el caràcter contradictori de les aproximacions que generen. Barcelona ha de distingir-se no solament per la capacitat de la ciutadania d'identificar-se amb el seu patrimoni històric i monumental, de fer-se'n responsable, i de cuidar-lo sinó, sobretot, pel fet de donar a aquesta identificació un caràcter obert a la pluralitat, sotmès a debat i respectuós amb la diversitat de sensibilitats i tradicions que conformen la ciutadania.

El Projecte Educatiu de Ciutat hauria de comportar un plantejament conscient des de l'educació, però també des de la gestió de la cultura orientat a la formació d'un públic —o de públics, si es prefereix— crític i participatiu, d'un públic capaç de gaudir de l'oferta cultural però, alhora, capaç de condicionar-la i orientar-la. Promoure, més que "un" gust, el gust pel gust com a tret de la ciutadania, la curiositat i la receptivitat com a antídots per a la vulgaritat i el papanatisme.

Com s'ha esdevingut en part en el món de l'escena teatral, la projecció d'una tradició amb molt de gruix —des del teatre parroquial, les companyies de barri, l'anomenat teatre independent, fins al teatre comercial—, s'ha afegit a un important esforç de promoció escolar, a la trajectòria d'institucions com l'Institut del Teatre, la creació de campanyes com el Grec o a la creació de teatres públics. Tots aquests factors, influint-se mútuament, han conformat una oferta i un públic, una realitat complexa, que és ara com ara, un dels trets distintius de la vida cultural de la ciutat.

En aquest sentit, cal fomentar la sensibilitat artística i musical a la ciutat. En primer lloc, potenciant l'educació de l'expressió musical i plàstica dins de l'en-

senyament obligatori. D'altra banda, donant suport als centres d'educació musical i artística que existeixen a la ciutat, procurant, alhora, afavorir-ne una distribució descentralitzada en tot el territori de la ciutat. En bona mesura, es tracta d'escurçar les distàncies que hi ha entre la creació artística i l'educació, i entre la ciutadania i la creació artística. En l'àmbit ciutadà, s'han d'abonar i multiplicar les iniciatives existents destinades a posar en contacte infants i joves amb les institucions musicals i artístiques de la ciutat tot donant suport als programes que aquestes ja desenvolupen amb aquesta orientació.

D'altra banda, cal promoure l'interès ciutadà per la creació artística. A les campanyes, exposicions i certàmens ja existents, caldria afegir-hi un major suport públic a les activitats i iniciatives de tota mena que s'esdevenen als barris, i a aquelles formes d'expressió valuoses però poc conegudes, per la seva relació amb d'altres cultures o a causa del seu caràcter minoritari, poc comercial o no acadèmic.

L'impuls i el foment de la lectura, a través de programes específics, ha de fomentar la lectura en general, però sobretot, la lectura com pràctica cultural que permet alhora l'accés a la informació i al lleure, l'apropiació de la nostra riquíssima tradició literària i l'aproximació al coneixement. Ha de fomentar, doncs, que els sectors que usualment n'han estat exclosos, puguin fruit de la literatura, tant del patrimoni clàssic en ambdues llengües com de l'actual. Això concerneix, indubtablement l'àmbit escolar, però té relació també amb la capacitat, rigor i solidesa de la indústria editorial —un sector de gran tradició a la ciutat, amb les seves formes de promoció, amb els suports que rep, etc. Per últim, cal comptar de manera important amb la xarxa de biblioteques públiques que es promou des de l'Ajuntament i que es consolidarà en el següent quinquenni.

Una ciutadania amb criteri popi front els mitjans de comunicació

La tradició democràtica reposa en un patró de ciutadania que no transfereixi a ens extern la pròpia capacitat de veure el món i d'interpretar-lo. La llibertat de premsa s'ha considerat usualment com la pedra de toc d'aquesta llibertat ciutadana en la formació de corrents d'opinió, en la conformació de l'anomenada "opinió pública".

En l'actualitat, els moderns mitjans de comunicació audiovisual, sobretot la televisió, han demostrat una capacitat abassegadora de crear estats d'opinió i d'emmotllar l'opinió pública. Aquesta capacitat ha generat prevenció, per l'amenaça a la llibertat

que suposa, atès el caràcter cada cop més concentrat i monopolista de la seva gestió a nivell mundial del flux ininterromput d'informació política i de referències culturals que canalitzen. El creixent paper que juguen aquests mitjans en la delimitació d'allò que és rellevant socialment, els atorga una funció decisiva també en la configuració de la ciutat com a lloc de trobada i de conflicte, de debat i de construcció en comú.

La recerca d'elevades audiències ha empès molts d'aquests mitjans a reduir la imatge que proporcionen de la vida social i ciutadana a la categoria d'espectacle rendible. Això no obstant, són perceptibles, en els darrers temps, canvis significatius en aquest terreny: d'una banda l'evolució dels públics audiovisuals ha possibilitat una certa especialització de l'oferta audiovisual que ha donat entrada a productes més plurals, d'una major qualitat i exigència intel·lectuals.

Fins i tot, en l'àmbit de les televisions generalistes, obligades a adaptar-se als gustos mitjos de la població, es pot observar una evolució incipient però significativa pel que fa a contemplar el propi mitjà, els seus codis i propostes amb una major distància crítica. Aquesta evolució té relació amb la incorporació de noves generacions més familiaritzades amb la cultura de la imatge i amb una sensibilitat major pel que fa a la mistificació de certes informacions i amb l'exigència d'una certa coherència amb valors col·lectius rellevants.

D'altra banda, l'extensió de formes de comunicació alternatives, caracteritzades per un grau molt alt d'interconnectivitat i de participació, amb una alternació constant dels papers d'emissor i receptor, tal com s'esdevé a la xarxa internet, proporciona noves referències i empeny constantment al canvi dels formats dels mitjans audiovisuals més massius.

Res no justifica, doncs, els prejudicis imperants en força ensenyants que menen a ignorar el fet que els grans mitjans de comunicació són un element de socialització d'una gran potència que ha de ser integrat en els continguts de l'educació reglada, com de fet ja és preceptiu.

Cal aprendre tot convivint amb els mitjans de comunicació, sobretot aquells basats en la imatge: *constitueixen referents culturals i, per tant educatius, de primera magnitud.* Desenvolupar una actitud crítica, defensar el dret a jutjar i interpretar per si mateixos, de conformar els propis punts de vista és una exigència general dels processos educatius que, en relació als mitjans audiovisuals, no es pot fer efectiva si se'ls ignora. Cal integrar-los a les escoles, no

solament com a mers elements de suport, sinó com a referents en els processos educatius; cal aprofundir en el significat de la cultura de la imatge —distinció entre realitat i virtualitat, entre temps real i episòdic— per *combatre l'analfabetisme mediàtic*, també, i molt principalment des del sistema escolar.

Pel que fa als propis mitjans, tot i que és obvi que no són només agents educatius intencionals ni poden ser-ho, les tendències que s'apuntaven anteriorment demostren que és possible la seva evolució en el sentit d'assumir més responsabilitats educatives, no solament com a fornidors de materials elaborats per a consum infantil o de l'educació reglada sinó en tant que referents culturals per a tota la població. La subsistència de certs prejudicis ideològics, una visió molt reductiva i utilitària de la seva deontologia i la falta d'una reflexió professional seriosa han obstaculitzat l'evolució innovadora en aquests aspectes. El PEC ha d'afavorir les iniciatives encaminades a establir ponts entre els professionals de la informació i de l'ensenyament, a reduir els recels i prejudicis mutus i a eixamplar les preocupacions compartides.

Més enllà del sistema escolar, la ciutat pot promoure una actitud menys passiva en relació a la cultura de la imatge, als mitjans audiovisuals. Una d'elles és impulsar, amb els mitjans que disposa, un model alternatiu de comunicació audiovisual a partir de les ràdios i televisions vinculades al municipi o als districtes.

Un model que pugui tenir una implicació més activa en el sistema escolar, tot donant suport a les experiències actives d'educació en la "lectura de la imatge" avui en curs, i que, alhora, sigui capaç de recollir i integrar les diverses iniciatives que en el terreny de la comunicació audiovisual existeixen en el territori, i donar possibilitats d'expressió a grups, entitats i associacions culturals que no tenen altres possibilitats de projecció pública.

Cal, alhora, i en estreta connexió amb això, donar suport, fins on sigui possible al desenvolupament d'una indústria audiovisual amb base a la ciutat, capaç de propostes pròpies i de donar sortida a l'important capital professional de què avui disposa la ciutat. És imprescindible, igualment, augmentar l'alt nombre de persones usuàries d'internet.

Una ciutadania qualificada, oberta i preparada per als canvis socials, tecnològics i científics

Cal desenvolupar plans per seguir estimulant la inversió, tant pública com privada, en la recerca

bàsica i en l'aplicada. Una recerca més rellevant i qualificada ha de permetre establir un flux d'intercanvi de persones: tant la sortida de personal investigador del país cap a l'estranger com l'arribada de personal forani per inserir-se en els plans de recerca propis. La recerca ha d'orientar-se a servir les necessitats de l'entorn, almenys en un doble sentit. D'una banda pel que fa a aquells programes aplicats a la producció i a la gestió empresarial que permetin augmentar la seva eficiència econòmica. D'altra banda, afrontar necessitats de la població que avui romanen desatenses per manca d'inversió, tot obrint pas a nous camps d'activitat o innovant els ja existents.

La nostra societat es troba inserida en un món sotmès a un constant canvi pel que fa a la gestió de la informació a al desenvolupament del coneixement. El que es coneix com a "societat del coneixement" vol expressar la creixent incidència d'aquests canvis en l'organització social i en la vida de les persones. L'educació ha de qualificar els ciutadans i ciutadanes per viure en aquest món, ha de combatre l'analfabetisme científic i promoure l'interès per les noves orientacions científiques, les darreres línies d'aplicació tecnològica i els darrers canvis esdevinguts en el camp del coneixement social.

En aquest sentit, caldria promoure una visió crítica, allunyada de la sacralització i dels punts de vista estretament utilitaris amb què se sol identificar el desenvolupament científic i tecnològic. Una de les característiques culturals del nostre segle ha estat, precisament, la percepció creixent dels límits de la ciència tant en els aspectes pròpiament cognoscitius, com en els de la seva repercussió social, cosa que ha posat molt en primer terme la dimensió ètica de la pràctica científica. En concret, una consciència social identificada amb la idea d'una ciutat sostenible és incompatible amb una visió ingènua del desenvolupament científic, de la seva aplicació tecnològica i de les seves implicacions econòmiques i socials. De la mateixa manera, la vigència dels drets ciutadans, es relaciona amb l'aproximació crítica dels ciutadans i ciutadanes al coneixement social, a les idees econòmiques, sociològiques i a les arrels històriques de la nostra societat.

La ciutat ha de ser l'àmbit de contacte, de debat i d'accés al coneixement per a tots els ciutadans i ciutadanes. Cal tenir molt present, en aquest sentit, que l'exclusió social és, en bona mesura exclusió de la capacitat per a l'ús de les noves tecnologies, sobretot aquelles que es refereixen a l'ús de la informació. La introducció de les noves tecnologies en el sistema educatiu reglat és bàsica en

aquest aspecte. Com ho és l'adaptació de l'enfocament dels seus continguts i de la seva organització, atès el pes que aquestes tenen ja actualment en l'organització econòmica i social i en la circulació del coneixement.

Altrament, aquest esforç si es vol realment igualador, no pot centrar-se exclusivament en els nois i noies en edat escolar, ha d'arribar també a aquelles persones que, en trobar-se fora del sistema educatiu reglat, necessiten aquesta formació per a la seva vida social i per a la seva inserció laboral.

LES LÍNIES ESTRATÈGIQUES

Criteris d'actuació i propostes

LÍNIA 1

Aprofundir en la dimensió social i comunitària de l'educació promovent un compromís estable dels agents socials en districtes i barris

La dimensió social i comunitària de l'educació constitueix un dels eixos vertebradors de la política educativa, tant des del punt de vista de considerar l'educació com un instrument de la comunitat com d'entendre-la com un element articulador de la pròpia comunitat. En aquest sentit, es tracta de conjugar i articular en un projecte comú els diferents tipus d'educació i els diferents agents socials que exerceixen una influència educativa amb l'objectiu de trobar solucions i formes noves d'abordar els problemes reals de la comunitat.

Criteris

- Reconèixer els agents educatius que existeixen en el territori, establir les seves funcions i delimitar les seves responsabilitats.
- Donar suport al capital humà implicat en tasques educatives i promoure un discurs social que revalorï la importància de l'educació i dels seus agents socials.
- Donar suport a la funció educativa i socialitzadora de les associacions facilitant-los formació i recursos per a la millora de les seves pràctiques educatives
- Potenciar unes relacions bidireccionals entre l'escola i el seu entorn per aconseguir un millor aprofitament dels recursos i una major continuïtat entre els diferents tipus d'educació del territori.
- Afrontar comunitàriament l'atenció envers els

nens i les nenes amb risc de marginació, els maltractaments infantils i l'absentisme escolar i la prevenció de la violència juvenil.

- Donar suport a la funció educativa i socialitzadora de les famílies facilitant-los informació rellevant per millorar les seves pràctiques educatives.

Propostes

- a) Creació a nivell de districtes i de barris de mecanismes que incorporin les diferents formes d'educació i els diferents agents socials i que generin projectes amb la finalitat de donar resposta a les seves necessitats educatives.
- b) Reforçament i homologació dels consells escolars de tots els centres i establiment de relacions amb les entitats del districte, tot considerant la possibilitat d'incorporar-hi formes de participació d'aquestes entitats.
- c) Potenciació del paper del Consell Escolar Municipal, desenvolupant i actualitzant les seves competències, les dels Consells Escolars de Districte, les del centre i les funcions dels representants municipals per tal de constituir una xarxa participativa en l'àmbit de ciutat.
- d) Reforçament i suport de les pràctiques associatives que articulen la comunitat escolar (associacions de mares i pares, d'estudiants i organitzacions del professorat).
- e) Coordinació dels centres educatius amb els serveis i institucions existents en el territori.
- f) Foment de la innovació i la investigació per part del professorat en relació amb les necessitats del centre i de l'entorn més proper.

g) Definició del perfil professional i potenciació dels plans de formació per a les persones que treballen en l'àmbit de l'educació no formal.

h) Reconeixement i foment de les propostes educatives innovadores i les solucions imaginatives que aporta el món associatiu a les diferents problemàtiques i situacions canviants de la societat.

i) Potenciació de les relacions família-escola i família-associacions amb l'objectiu d'incidir en la millora de les pràctiques educatives familiars i de la revaloració social del paper del professorat, del voluntariat i de les persones professionals de l'educació no formal.

j) Desenvolupament de programes comunitaris amb intencionalitat educativa que donin resposta a les necessitats de les famílies, en general, i de les famílies amb persones dependents, en particular.

k) Articulació d'una major relació entre el món de l'educació i les associacions i entitats de la ciutat per treballar i vehicular, en l'àmbit del territori, actituds i valors en favor de la solidaritat, la igualtat i la sostenibilitat.

LÍNIA 2

Desenvolupar les accions adequades per millorar la igualtat d'oportunitats enfront dels canvis tecnològics, econòmics, socials, culturals i institucionals

La consecució de la igualtat d'oportunitats des de l'educació continua essent un dels seus objectius bàsics. Els canvis que es produeixen en el món actual presenten oportunitats per apropar-nos a aquest objectiu, però, a la vegada, aquests mateixos canvis poden ocasionar noves desigualtats i noves formes d'exclusió i marginació. Per això, és important delimitar una línia estratègica que operi amb els criteris següents:

Criteris

- Prioritzar en les diverses actuacions el principi de corresponsabilització d'homes i dones en les tasques productives i familiars. Pel que fa a l'educació això es tradueix en l'adopció de les pràctiques coeducatives
- Preveure mesures de discriminació positiva en favor de les dones pel que fa a l'accés a llocs de treball d'especial rellevància social.
- Fer realitat la incorporació a tots els àmbits de la vida social de les persones disminuïdes i eliminar les barreres físiques, comunicatives i socials existents.

- Evitar que els costos de l'educació en el tram de l'educació obligatòria discriminin l'alumnat en funció de la capacitat econòmica de les famílies.

- Millorar el sistema educatiu per reduir el fracàs escolar.

- Augmentar la competència en l'àmbit de la formació bàsica entre la població adulta.

- Desenvolupar programes de formació per assegurar la incorporació de totes les persones i en qualsevol edat laboral al món del treball.

- Garantir i universalitzar l'accés de la ciutadania al coneixement i la cultura.

Propostes

a) Utilització no sexista ni androcèntrica de la llengua en les diferents actuacions que es porten a terme en l'àmbit de la ciutat.

b) Desenvolupament de programes i materials innovadors per assegurar una perspectiva coeducativa a l'escola i establiment d'orientacions en totes les etapes del sistema educatiu per incentivar la incorporació de les dones a tots els àmbits laborals i professionals.

c) Impuls d'accions destinades a promoure la corresponsabilització entre homes i dones pel que fa al treball productiu i familiar, tot afavorint l'adequació dels horaris escolars, comercials i laborals per fer-los compatibles amb les finalitats de l'educació.

d) Desenvolupament de línies d'investigació, en l'àmbit de les noves tecnologies, referides a la resolució de problemes per incorporar-se a la vida social i laboral de les persones amb disminucions.

e) Creació d'un centre de recursos específic de noves tecnologies que atengui les necessitats de les persones disminuïdes.

f) Desenvolupament de formes de suport a l'escolarització en l'Educació Secundària Obligatòria i valoració i, eventualment, reconsideració de les existents (unitats d'adaptació curricular, unitats d'escolarització externa, zones i centres d'especial atenció educativa...).

g) Impuls de les mesures encaminades a fer possible l'accés al graduat de secundària amb una oferta presencial específica per a persones adultes.

h) Impuls de la participació ciutadana en activitats de creació artística i cultural, tot potenciant el paper dels centres educatius i d'altres entitats i associacions com a agents culturals.

LÍNIA 3

Adequar les diverses formes de formació professional a les necessitats de l'entorn productiu de la regió metropolitana

Els canvis en el món del treball comporten el replantejament de les relacions entre formació, educació i incorporació al món del treball. Inserció social i inserció laboral són dos aspectes relacionats i, de fet, la incorporació al món del treball resulta decisiva per viure satisfactòriament. Malauradament, la situació actual no resol adequadament aquestes relacions i limita les oportunitats d'inserció a la gent jove.

Criteris

- Coordinar l'oferta de formació professionalitzadora de la ciutat i de la regió metropolitana
- Flexibilitzar el sistema educatiu per acostar-lo a les necessitats del mercat laboral
- Augmentar les relacions entre els centres educatius, les institucions i les empreses per afavorir la inserció laboral en general i combatre les discriminacions en aquest aspecte
- Augmentar la qualificació del professorat de la formació professionalitzadora

Propostes

- a) Consolidació del Consell de la Formació Professional i Ocupacional de Barcelona com a plataforma estable de treball dels diferents agents educatius, socials i econòmics que operen en l'entorn local, amb l'objectiu principal de fomentar la plena inserció laboral i professional de la gent jove i avançar en la coordinació del conjunt de l'oferta professionalitzadora.
- b) Constitució d'una comissió territorial del Consell Català de la Formació Professional integrada pel Consell de la Formació Professional i Ocupacional de Barcelona i els altres consells de la regió metropolitana que eventualment es constitueixin.
- c) Coordinació de l'oferta de formació professional de la ciutat de Barcelona amb la resta d'ofertes de formació de la regió metropolitana.

d) Disseny d'una oferta de suport a la inserció laboral assumida des d'un sol òrgan de l'Administració local i generalitzable al conjunt de la població, especialment dirigida a les persones i als col·lectius amb especials dificultats.

e) Millora de la formació en alternança entre els centres educatius i les empreses en què aquestes assumeixin la formació de les competències especialitzades, així com l'increment i el perfeccionament de les relacions entre les empreses i els centres educatius, tot donant una atenció especial dins l'empresa a la tutoria de pràctiques.

f) Incorporació de les noves tecnologies i la innovació en les pràctiques educatives que s'utilitzen en la formació professionalitzadora no reglada i reglada.

g) Adequació de la normativa legal i la reglamentació per eliminar els obstacles burocràtics en la incorporació de professionals especialitzats procedents del món del treball als centres educatius que imparteixen formació professional.

h) Establiment d'un pla de formació amb estades en centres de treball o organitzacions dirigit a professionals que imparteixen o intervenen en la formació professionalitzadora reglada i no reglada per aconseguir professionals competents tant pel que fa als seus coneixements com a les seves capacitats formadores.

LÍNIA 4

Promoure una ciutadania activa, crítica, responsable i oberta a la diversitat

L'acceptació de la multiplicitat d'identitats ha donat una especial rellevància als valors que es postulen com a comuns. Aquests valors han de permetre a les persones establir relacions socials que comportin solidaritat i que facilitin la construcció d'un futur comú de convivència. La construcció d'una identitat ciutadana comuna només es pot fer des del reconeixement de les diferències i la formulació d'uns valors comuns. Així, l'educació es vincula a un nou humanisme que fonamenta la seva dimensió moral en el reconeixement del destí comú de les persones com a gènere humà.

Criteris

- Fomentar actituds solidàries mitjançant el diàleg i el coneixement d'altri i combatre la violència com a forma d'expressió i d'identitat.
- Fer de Barcelona una ciutat acollidora amb la capacitat educadora necessària per integrar les persones novingudes d'altres cultures.

- Afermar una cultura compartida en la ciutadania en favor de la cooperació internacional, la pau i el desenvolupament.
- Prioritzar el moviment associatiu de la ciutat com a forma activa de participació i especialment aquelles formes que tinguin com a eix vertebrador la transmissió de valors i la formació integral dels ciutadans i les ciutadanes com a persones actives de la societat.
- Aprofundir formes de participació de la infància i l'adolescència en relació amb la presa de decisions sobre el funcionament i l'organització del seu entorn i facilitar l'assumpció de responsabilitats en relació amb aquestes decisions.

Propostes

- a) Utilització de les possibilitats educatives del Fòrum 2004 per desenvolupar en la ciutadania actituds solidàries i a favor de la pau i el desenvolupament.
- b) Potenciació de nous mecanismes de participació de la infància i de l'adolescència i consolidació dels actuals perquè puguin mostrar els seus punts de vista sobre l'organització del seu entorn i l'adopció de mesures per millorar-lo.
- c) Desenvolupament de marcs d'actuació en el territori perquè les persones de la comunitat, des de la participació, puguin adoptar i impulsar mesures que atenguin la satisfacció de les seves necessitats i prioritziació de la dimensió social i comunitària de les polítiques i els serveis públics que actuen en el territori.
- d) Legitimació cultural de l'actitud dels grups, especialment juvenils, que, tot afirmant valors solidaris i igualitaris, replantegen les relacions socials per afavorir l'ampliació dels drets ciutadans.
- e) Reforma dels processos administratius i de la gestió pública per agilitar la relació entre el moviment associatiu de la ciutat i l'Administració.
- f) Facilitació d'espais i equipaments per a l'extensió del moviment associatiu i la universalització de l'oferta educativa no formal.
- g) Reforçament dels elements d'identitat dels barris com a forma de socialització i d'inserció a la vida de la ciutat i com a referents per a desenvolupar el treball educatiu.
- h) Aprofitament dels coneixements, experiència i capacitat de participació social de la gent gran tot afavorint la seva relació amb la gent jove.

i) Desenvolupament de programes sobre apropiament i coneixement de cultures diverses.

j) Reconeixement de la funció de la mediació cultural i creació d'aquesta figura, amb l'objectiu de facilitar l'establiment de ponts entre l'entorn i les famílies de diferents minories etnicoculturals.

k) Establiment d'un pla d'acollida en l'àmbit de la ciutat per a les persones nouvingudes que tingui una cura especial amb l'escolarització de les criatures, l'aprenentatge de les habilitats bàsiques per desenvolupar-se socialment i laboralment, l'habitatge i la sanitat.

l) Coordinació amb suport de l'Administració de les activitats i programes educatius de les ONG dirigits a fomentar actituds solidàries i en favor de la pau i el desenvolupament en el conjunt de la ciutadania.

m) Foment de pràctiques individuals i grupals compromeses amb el consum, el canvi i el comerç just i iniciatives i inversions ètiques.

LÍNIA 5

Formar la ciutadania en l'ús sostenible dels recursos i promocionar un ecosistema urbà integrat que millori la qualitat de vida de les persones

Educar per la sostenibilitat és un dels reptes de futur més importants. Barcelona i la regió metropolitana no està exempta de l'existència d'una pressió insostenible sobre la naturalesa. Per això, establir una línia estratègica que busqui educar els ciutadans i les ciutadanes en un ús dels recursos que no comprometi la capacitat de les futures generacions per decidir el seu futur i que, a la vegada, es mostri favorable al desenvolupament d'un ecosistema urbà que millori la seva qualitat de vida.

Criteris

- Afavorir la riquesa de la vida de la ciutat, tot fomentant la barreja d'usos, funcions i persones de diferent condició en espais comuns i propers.
- Desenvolupar programes educatius que incideixin en la millora de la qualitat de vida i la salut de la ciutadania.
- Millorar les condicions mediambientals que afecten la salut de la ciutadania.

Propostes

- a) Desenvolupament de programes i materials

innovadors per assegurar una educació mediam-biental a l'escola i, a la vegada, fer de les escoles agents comunitaris per afavorir l'aprenentatge de l'ús dels recursos per part de la ciutadania.

b) Elaboració de programes educatius dirigits al conjunt de la ciutadania que assegurin l'aprenentatge de l'ús dels recursos tot garantint el seu estalvi i les seves possibilitats de reciclatge.

c) Desenvolupament de programes educatius d'abast general que ensenyin actituds per fer un ús sostenible del transport privat.

d) Adequació dels llocs públics (places, jardins,...) a les necessitats de la petita infància.

e) Millora de la il·luminació, neteja, acústica, ... dels espais públics amb la finalitat d'augmentar la sensació de tranquil·litat, confortabilitat i seguretat a la ciutat.

f) Desenvolupament de programes educatius dirigits a la joventut com a agents de la salut en relació amb el consum de substàncies additives, sexualitat i prevenció dels accidents de trànsit.

g) Desenvolupament de programes per al conjunt de la ciutadania per prevenir l'accidentalitat en general.

h) Realització de campanyes educatives dirigides a la infància, l'adolescència i les seves famílies per establir uns hàbits alimentaris sans.

i) Suport a totes les activitats que promoguin l'activitat física i l'esport.

j) Adequació de les normes de la competició esportiva no federada a les finalitats de l'educació.

k) Suport a les activitats esportives de caire participatiu i popular.

l) Afavoriment d'un ús diversificat i més intens de les instal·lacions esportives.

LÍNIA 6

Capacitar les persones per a la innovació i la gestió dels coneixements en tots els camps de les ciències, la cultura i les tecnologies

Els reptes de la societat del futur signifiquen que l'educació ha de qualificar els ciutadans i les ciutadanes per viure en el que s'ha anomenat la societat del coneixement. A més, ha de combatre l'analfabetisme científic, mediàtic i digital i promoure l'interès per les noves orientacions científiques, les darreres línies d'aplicació tecnològica i els darrers canvis esdevinguts en el camp del coneixement social. Per això, cal una línia estratègica amb els criteris d'actuació següents.

fabetisme científic, mediàtic i digital i promoure l'interès per les noves orientacions científiques, les darreres línies d'aplicació tecnològica i els darrers canvis esdevinguts en el camp del coneixement social. Per això, cal una línia estratègica amb els criteris d'actuació següents.

Criteris

- Promoure l'alfabetització científica i una cultura conscient dels límits ètics i de coneixement que té la mateixa ciència.
- Garantir la igualtat d'oportunitats en l'accés a les noves tecnologies.
- Qualificar la ciutadania en l'ús mediàtic de la imatge, tot fomentant una actitud crítica davant dels missatges dels mitjans de comunicació.
- Reconèixer i donar suport al capital humà i de recursos existent a la ciutat en els camps cultural, científic i tecnològic.
- Promoure noves cultures empresarials associades als valors d'innovació, creativitat, solidaritat i compromís social.
- Fomentar accions que incideixin en la llegibilitat, la identitat i la innovació cultural de la ciutat.

Propostes

- a) Intensificació de l'ús de les noves tecnologies en tots els nivells educatius com a instrument d'aprenentatge.
- b) Potenciació de la xarxa informàtica al servei de l'educació perquè actuï com a centre de recursos educatius de la ciutat i potenciï la convivència i la participació ciutadana i que doni suport a Barcelona com a comunitat d'aprenentatge.
- c) Incentivació de la creació de productes educatius multimèdia tot posant en relació el capital educatiu, la iniciativa pública i privada i la tecnologia disponible .
- d) Desenvolupament de campanyes d'alfabetització digital i mediàtica per al conjunt de la ciutadania.
- e) Promoció de les biblioteques com a nòduls d'accés a la informació i els coneixements.
- f) Creació d' un observatori sobre tecnologia, imatge i comunicació a l'educació
- g) Reforçament, i creació on no existeixen, de departaments i serveis educatius a totes les institu-

cions científiques, culturals, musicals, artístiques i museístiques de la ciutat amb una oferta orientada tant a complementar els aprenentatges curriculars com a difondre entre la ciutadania els coneixements científics, les innovacions tecnològiques i el patrimoni artístic i cultural.

h) Establiment de relacions més estretes entre l'educació i el món empresarial, especialment amb els seus sectors més dinàmics i amb aplicacions tecnològiques més innovadores.

i) Impuls d'una oferta professionalitzadora d'alta qualitat en relació amb els sectors productius més dinàmics i les professions emergents capaç de singularitzar una part de l'activitat formativa de la ciutat i d'atraure noves activitats i recursos.

j) Millora de la recerca augmentant els recursos R+D públics i privats i assegurant estructures de connexió entre les universitats, els centres de recerca i el món empresarial, a més de garantir, sense detriment de la investigació bàsica, una recerca aplicada vinculada a les necessitats de millora del sistema productiu i a les necessitats socials de la ciutadania.

k) Impuls de la formació continuada, tot assegurant recursos públics, i adequació dels estudis de post-grau al mercat laboral.

l) Desenvolupament de programes de formació educativa per als professionals que treballen en els mitjans de comunicació.

m) Impuls a la creació de departaments educatius en els mitjans de comunicació i de la figura de l'educomunicador o educomunicadora.

n) Desenvolupament de programes de formació dirigits a totes les persones que treballen en l'educació científica, cultural, artística i musical.

o) Desenvolupament d'un programa dirigit als mitjans de comunicació per fomentar la lectura entre la ciutadania.

p) Elaboració d'un catàleg de l'educació artística i musical de la ciutat que compregui totes les ofertes existents, tant reglades com no reglades, amb l'objectiu de coordinar les diferents activitats i donar suport a una educació artística i musical flexible i oberta a totes les formes d'expressió.

q) Integració de la xarxa de biblioteques amb els serveis del districte i desenvolupament de programes específics per incrementar-ne l'ús educatiu.

LÍNIA 7

Aprofitar les oportunitats que ofereix la Carta Municipal per millorar la gestió, la planificació i la qualificació del sistema educatiu

L'aprovació de la Carta Municipal de Barcelona obre noves oportunitats per aprofundir des del principi de la subsidiarietat en la gestió municipal del sistema educatiu amb l'objectiu de millorar-ne la gestió, la planificació i la qualitat. Cal compensar els desequilibris profunds que té la ciutat en relació amb l'oferta educativa així com millorar la qualitat i enfortir la formació bàsica en tots els trams educatius. Aquesta línia ha de treballar amb els criteris d'actuació següents:

Criteris

- Desenvolupar un model de qualitat que prevegi la capacitat dels centres educatius per augmentar la formació i les capacitats bàsiques, així com fer efectiva la igualtat d'oportunitats.
- Millorar el sistema educatiu aprofitant tots els mecanismes que permet la LOGSE per garantir la igualtat d'oportunitats, disminuir el fracàs escolar i mantenir la comprensivitat i la titulació única.
- Compensar els desequilibris entre les diferents ofertes educatives de la ciutat.
- Afavorir la descentralització dels serveis educatius de la ciutat.
- Fomentar l'autonomia dels centres educatius, així com la seva coordinació, per assegurar el traspàs d'experiències i la innovació educativa.

Propostes

- a) Adequació de la normativa de matriculació a les especificitats de la ciutat de Barcelona quant a la seva territorialització i homologació entre tots els centres sostinguts amb fons públics i creació dels mecanismes de seguiment de l'escolarització en els districtes.
- b) Adequació dels mapes escolars de la ciutat de Barcelona atenent les seves especials característiques urbanístiques i demogràfiques tant pel que fa a la distribució territorial dels centres com a l'execució del programa de noves construccions.
- c) Increment de places públiques al primer cicle de l'educació infantil tant d'escoles bressol com de serveis complementaris.

- d) Revisió de la distribució territorial de l'oferta de formació professional per garantir una millor distribució territorial i completar l'oferta.
- e) Increment de l'atenció a l'educació de persones adultes, tot concretant el mapa d'aquests ensenyaments a la ciutat.
- f) Extensió i descentralització dels serveis educatius i de l'Administració als districtes per augmentar la seva eficàcia i garantir una informació i atenció més propera a la ciutadania.
- g) Impuls del debat sobre l'eficiència dels recursos públics adreçats a l'escola i elaboració d'un model de qualitat i d'avaluació de tots els centres públics i privats que compregui la comprensivitat com a element clau per orientar-ne la distribució.
- h) Augment de l'autonomia dels centres educatius en relació amb la seva gestió, planificació i elaboració del projecte curricular.
- i) Promoció de l'intercanvi d'experiències i recerques educatives entre centres amb la finalitat d'enriquir les referències, obrir-se a altres perspectives d'Europa i del món i aprendre conjuntament.
- j) Definició d'un model clar d'acreditacions d'acord amb els agents socials i les administracions competents que tingui en compte tant el sistema de formació professional reglat com el no reglat i aprofundiment de les relacions entre els diferents sistemes formatius postobligatoris.

**ESTRUCTURA ORGANITZATIVA
I PARTICIPACIÓ CIUTADANA**

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA DEL PROJECTE EDUCATIU DE CIUTAT

Consell assessor del Projecte Educatiu de Ciutat

President:

Excm. Sr. Joan Clos Matheu, alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

Vicepresidenta:

Excm. Sra. Eulàlia Vintró Castells, segona tinenta d'alcalde i regidora-presidenta de la Comissió de Benestar Social i Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Membres:

Sr. Rafael Aguilar, tècnic d'educació del Districte VII - Horta-Guinardó

Im. Sr. Pere Alcober Solanas, regidor del Districte Sants-Montjuïc

Sra. Carme Alcoverro Pedrola, directora de l'Escola Catalana Òmnium Cultural

Sr. Ernest Alós Martínez, redactor d'Ensenyament d'El Periódico de Catalunya

Sra. Maria Carme Alós Pintó, presidenta del Col·legi Oficial de Diplomats de Treball Social i Assistents Socials de Catalunya

Sr. Ramon Álvarez Martínez, coordinador de l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona

Sr. Manel Andreu Tarragó, president de la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona

Ima. Sra. Carme Àngel Ferrer, degana de la Facultat de Ciències de l'Educació UAB

Excm. i Mgfc. Sr. Enric Argullol Murgadas, rector de la Universitat Pompeu Fabra

Sra. Esther Armora Soriano, periodista de l'ABC Catalunya

Sr. Carles Baeza Escobedo, president de la Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes d'Ensenyament Secundari de Catalunya . FAPAES

Sra. Irene Balaguer Felip, directora de la revista INFÀNCIA

Sr. Andreu Banús Guerrero, diputat President de l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona

Sr. Isidoro Barba Cámara, gerent de SOS Racisme - Catalunya

Sr. Francesc Barreda, secretari del Consell Escolar del Districte de Nou Barris

Sr. Albert Batalla Flores, professor del Departament de Didàctica de l'Expressió Musical de la Universitat de Barcelona

Im.Sr. Albert Batlle Bastardas, regidor del Districte VII - Horta-Guinardó

Sra. Martina Bisbal Godó, periodista de Barcelona TV

Sr. Ernest Blanch Yll, periodista de TVE Sant Cugat

Sr. Manel Blasco Legaz, gerent de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Sara Blasi Gutiérrez, delegada Territorial d'Ensenyament a Barcelona Ciutat de la Generalitat de Catalunya

Sr. Oriol Bohigas Guardiola, arquitecte MBM Arquitectes / S.A.

Sr. Jeroni Boixareu, president del Bloc d'Estudiants Nacionalistes

Sra. Anna M. Bordas Julve, directora a Catalunya de Ràdio Nacional d'Espanya

Sr. Jordi Borja Sebastià, gerent Jordi Borja, Urban Technologic Consulting

Sra. Esperança Busquets Barenys, secretària Consell Escolar del Districte de les Corts

Sra. Teresa Eulàlia Calzada Isern, secretària Consell Escolar Municipal de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Josefina Cambra Giné, degana del Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats

Sra. Victòria Camps Cervera, catedràtica d'Ètica Departament de Filosofia UAB

Excm. i Mag. Dr. Antoni Caparrós Benedicto, rector de la Universitat de Barcelona

Sr. Jaume Carbonell Cebaroja, director de Cuadernos de Pedagogía

Sr. Xavier Carbonell Roura, director del Servei de Formació de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació

Sra. Sílvia Carrasco Pons, professora d'Antropologia de la Facultat de Filosofia i Lletres. Deganat de la Universitat Autònoma de Barcelona

Sr. Conrad Carreras Barnés, Consell Administratiu de l'Institut d'Educació - UGT

Sra. Rosa Carrió Soldevila, professora del Departament de Biologia de la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona

Sr. Ferran Casas Aznar, director de l'Institut de Recerca Sobre Qualitat de Vida de la Universitat de Girona

Im. Sr. Xavier Casas Masjoan, primer tinent d'Alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

Im. Sr. Jaume Ciurana Llevadot, regidor del Districte de Sarrià-St. Gervasi

Sra. Marleny Colmenares González, secretària del Consell Escolar del Districte I - Ciutat Vella

Sr. Edmon Colomer Soler, director d'orquestra

Sra. Maite Comas Climent, membre del Secretariat Nacional USTEC-STES

Sr. Joan Coscubiela Conesa, secretari general de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya CC.OO

Im. Sr. Joaquim de Nadal Caparà, regidor president de la Comissió de Política Cultural i Presidència de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Josep Díaz Arnau, president de la Federació Catalana de Centres d'Ensenyament

Sr. Arcadi Espada Eneriz, periodista d'El País

Sra. Raquel Estévez Andreu, secretària general del Sindicat d'Estudiants

Im. Sr. Daniel Fabregat Llorente, regidor del Grup de CIU de l'Ajuntament de Barcelona

Im. Sr. José Alberto Fernández Díaz, president del Grup Municipal del Partit Popular de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. José Antonio Fernández Manrique, secretari general del Consell Econòmic i Social de Barcelona

Sr. Francisco Fernández Martínez, conseller d'Educació del Districte de Sant Martí de l'Ajuntament de Barcelona

Excm. i Magn. Dr. Gabriel Ferraté Pascual, rector de la Universitat Oberta de Catalunya

Sra. Pilar Figueras Bellot, secretària de la Comissió Interdepartamental BCN-Ciutats Educadores de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Teresa Figueras Trull, periodista de Catalunya Ràdio

Sr. Lluís Flaquer Vilardebò, professor titular de Sociologia de la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona

Im. Sr. Eugeni Forradellas Bombardó, regidor del Districte de Sant Andreu de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Crispí Funes Nuño, vicepresident de Serveis Educatius de Catalunya

Im. Sr. Joan Fuster Sobrepere, regidor del Districte de Ciutat Vella de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Joan Carles Gallego Herrera, secretari General de la Federació d'Ensenyament de CCOO Catalunya

Sr. Jesús Garanto Alós, director de l'ICE Departament de Mètodes de la Universitat de Barcelona

Sr. Ignasi Garcia de la Barrera, director (Membre del Consell Escolar Municipal) IES Joan Boscà

Excm. i Mgfc. Sr. Miquel Gassiot Matas, rector de la Universitat Ramon Llull

Sr. Eugeni Gay Montalvo, director de l'Institut dels Drets Humans de Catalunya

Sr. Climent Giné Giné, Facultat de Psicologia i Ciències de l'Educació Blanquerna. Universitat Ramon Llull

Sra. Carme Gómez Granell, directora de Serveis Educatius de l'Institut d'Educació. Coordinadora del Projecte Educatiu de Ciutat.

Sr. Manel Ferran González - Iglesias, director d'ONDA CERO Ràdio - Catalunya

Sr. Josep González Sala, president de PIMEC-SEFES

Sr. Joan Recasens, secretari del Consell Escolar del Districte de Sarrià-St. Gervasi

Sr. Jaume Graells Vegin, secretari general de la Federació d'Ensenyament UGT

Sr. Rafael Grasa Hernández, president de la Federació Catalana d'ONG per al desenvolupament

Sra. Neus Grau Presagué, consellera d'Educació del Districte de Gràcia

Sr. Josep Grau Seris, president de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques ACM

H. Sr. Joan Guitart Agell, president del Consell Social de la Universitat Pompeu Fabra

Sr. Manolo Heredia Jiménez, president de la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya

Sr. Oriol Homs Ferret, director General de la Fundació CIREM

Sra. Angelina Huriós Calcerrada, presidenta de la Federació Catalana d'ONG pels Drets Humans

Sr. Francesc Imbernon Muñoz, director de la revista Guix

Sra. Mª Dolors León Hugueta, Oficina Tècnica del Projecte Educatiu de Ciutat. Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Isidoro Liébana Garcia, conseller d'Educació del Districte d'Horta-Guinardó

Sra. Mª Mònica Llobregat Cortés, consellera d'Educació del Districte de Nou Barris

Sr. Rafael López Zaguirre, president del Col·legi Oficial d'Educadors/es Socials de Catalunya CEESC

Sr. Casimir Macià Costa, director adjunt de Recursos Humans i Infraestructura de l'Institut d'Educació

Sr. Joan Majó, enginyer, president del grup de treball "Information society forum" de la Unió Europea

Sr. Pasqual Maragall Mira, exalcalde de Barcelona

Im. Sr. Ernest Maragall Mira, regidor d'Hisenda i Funció Pública de l'Ajuntament de Barcelona

Im. Sr. Antoni Marcet, Regidor del Districte de Les Corts

Sr. Xavier Margarit Sastre Marques, periodista d'EL MUNDO de Catalunya

Sr. Josep M. Martí Font, periodista d'EL PAIS

Sr. Jordi Martí Grau, coordinador del Pla Estratègic del Sector Cultural de la Ciutat de l'Institut de Cultura de Barcelona

Sr. Josep Mª Martí Martí, director de la cadena SER Ràdio a BCN

Excm. Sr. Miquel Martínez Martín, catedràtic de Pedagogia. Vicerector de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona

- Sra. Rosa Martí-Sensat Rodríguez, degana del Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya
- Sr. Manel Mas Estela, president de la Federació de Municipis de Catalunya
- Sr. Ferran Mascarell Canalda, director gerent de l'Institut de Cultura de Barcelona
- Sr. Carles Mata, coordinador de la junta de direcció de secundària de Barcelona Ciutat. IES Salvador Espriu
- Excmo. Sr. José M^a. Mena Alvarez, fiscal jefe de la Fiscalía del Tribunal Superior de Justicia de Catalunya
- Im. Sr. Pere Miró Plans, president del Consell Social UAB
- Ima. Sra. Immaculada Moraleda Pérez, regidora ponent de Joventut i Dona de l'Ajuntament de Barcelona
- Sra. Isabel M. Muñoz Moreno, presidenta de la Federació Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya
- Sra. Margarida Muset Adel, cap d'Inspecció de la Delegació Territorial d'Ensenyament a Barcelona Ciutat
- Im. Sr. Francesc Narváez Pazos, regidor del Districte de Sant Martí
- Im. Sr. Antoni Negre Villavecchia, president de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació
- Sr. Jaume Novell Arriazol, secretari del Consell Escolar del Districte VI - Gràcia
- Sr. José Nuez Tapia, secretari de la Junta Territorial de Barcelona Ciutat. Escola Collaso i Gil
- Ima. Sra. Joana Ortega Alemany, regidora del Districte de l'Eixample
- Excm. i Mgfc. Sr. Jaume Pagès Fita, rector de la Universitat Politècnica de Catalunya
- Ima. Sra. Carme Panchón Iglesias, degana de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona
- Sr. Lluís Pasqual, comissionat de la Ciutat del Teatre de la Fundació Teatre Lliure
- Sr. Javier Paton Morales, conseller d'Educació del Districte de Ciutat Vella
- Sr. Joan Paz Sánchez, secretari Nacional d'UGT Catalunya
- Sra. Dolors Pellisa Font, secretària del Consell Escolar del Districte Sants-Montjuïc
- Sra. Laura Pérez Sanz, secretària del Consell Escolar del Districte de Sant Martí
- Sr. José Manuel Pérez Tornero, Universitat Autònoma de Barcelona
- Sr. Josep Playà Masset, Periodista de La Vanguardia
- Sra. Beatriu Porqueres Giménez, historiadora i professora a l'IES Valldemossa
- Sr. Moisès Prat Torrents, president de la FAPAEM
- Sr. Joaquim Prats Cuevas, director del departament de Ciències Socials de la Divisió de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona
- Sra. Carme Prats Joaniquet, directora de Patrimoni de l'Institut de Cultura de Barcelona
- Sr. Carles Prieto Gómez, secretari general de l'Associació de Joves Estudiants de Catalunya AJEC
- Sr. Antoni Puig Picart, director general de l'Agència Municipal d'Associacions de Voluntariat de Barcelona
- Im. Sr. Josep M. Puig Salellas, president del Consell Social de la Universitat de Barcelona
- Im. Sr. Ignasi Puigdellivol Agudé, director de l'Escola Universitària de Formació del Professorat d'EGB de la Universitat de Barcelona
- Sr. Josep Pujol Cañado, conseller d'Educació del Districte de Sant Andreu
- Sra. Dolors Quinquer Vilamitjana, professora, especialista en Didàctica de les Ciències Socials i catedràtica d'Institut. ICE Universitat Autònoma de Barcelona
- Sr. Jordi Quintana, professor de Didàctica i Organització Educativa de la Universitat de Barcelona

Ima. Sra. Pilar Rahola Martínez, quarta tinenta d'Alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Juan de Dios Ramírez Heredia, president d'Unió Romaní, Unió del Poble Gitano

Ima. Sra. Júlia Redondo Aparicio, directora de la Unitat de Formació de Formadors de la Universitat Politècnica de Catalunya

Sr. Daniel Resines Creus, director de Planificació i Gestió de Centres de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Mariona Ribalta Taltavull, responsable tècnica del Pla Municipal per les Dones de l'Ajuntament de Barcelona.

Im. Sr. Jordi Riera Romaní, degà de la Facultat de Psicologia i Ciències de l'Educació Blanquerna Universitat Ramon Llull

Sr. Aleix Ripol Guillet, responsable del Pla Municipal d'Infància i Famílies de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Francesc Riu Rovira de Villar, secretari General del Secretariat de l'Escola Cristiana de Catalunya

Sr. Xavier Riu Sala, cap de gabinet de Presidència de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Josep M. Rius Medina, director de Recursos i Serveis Generals de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Im. Sr. Miquel Roca Junyent, president del Grup Municipal de Convergència i Unió de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Tina Roig Plans, presidenta de Rosa Sensat

Ima. Sra. Maravillas Rojo Torrecilla, tercera tinenta d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Joan Rossell Lestortes, president de Foment del Treball Nacional

Sr. Faust Rovira Fernández, conseller d'Educació del Districte de Sarrià-St. Gervasi

Sr. Salvador Rueda Palenzuela, ecòleg urbà

Sr. Alejandro Ruiz Azua Gabarro, conseller d'educació del Districte de Sants-Montjuïc

Sra. Carme Ruiz de Querol, secretària del Consell Escolar del Districte IX - Sant Andreu de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Carles Sabaté Pastor, periodista del diari AVUI

Sra. Eva Salvà Pagès, secretària general de l'Agrupació Escolar Catalana

Sr. Lluís Maria Salvat Galtés, interventor de l'Ajuntament de Barcelona

Ima. Sra. Carme San Miguel Ruibal, regidora presidenta de la Comissió de Mobilitat i Seguretat. Ajuntament de Barcelona

Sr. Miquel Sánchez López, conseller d'Educació del Districte de l'Eixample

Ima. Sra. Teresa Sandoval Roig, regidora del districte de Gràcia

Sr. Francesc Santacana, coordinador del Pla Estratègic Barcelona 2000

Im. Sr. Antoni Santiburcio Moreno, regidor del Districte de Nou Barris

Sr. Avelino Sapida del Rosario, segon vicepresident del Consell d'Immigrants Centro Filipino-Tuluyan San Benito

Sra. Carme Segura Capellades, presidenta dels Lluïsos de Gràcia

Sra. Marta Selva Masoliver, presidenta de la Coop. Promotora de Mitjans Audiovisuals Drac Màgic

Sra. Montserrat Señal Ribera, secretària delegada de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Albert Serra Martín, gerent del Sector de Serveis Personals de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Jaume Sodupe Roure, comissionat de l'Aldia pel Fòrum 2004

Excm. i Mgfc. Sr. Carles Solà Fernando, rector de la Universitat Autònoma de Barcelona

Sra. Pilar Solans Huguet, gerent delegada d'Economia i Empreses de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Isabel Solé Gallart, professora titular del Departament de Psicologia Evolutiva i de

l'Educació. Facultat de la Universitat de Barcelona

Sr. Miquel Soler Anglada, periodista de TV3
Televisió de Catalunya

Sr. Albert Soler Sicília, president de Voluntaris
2000

Sr. Enric Sopena Daganzo, director general de
COM Ràdio

Dr. Joan Subirats Humet, catedràtic de Ciència
Política de la Universitat Autònoma de Barcelona

Dra. Marín Subirats Martori, catedràtica de la
Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia de la
Universitat Autònoma de Barcelona

Sr. Vicenç Tarrats Masó, membre del Consell de la
Formació Professional i Ocupacional CCOO

Sr. Robert Tejedor Pérez, membre del Consell
d'administració de l'Institut d'Educació de
l'Ajuntament de Barcelona CCOO

Sr. Ramon Terrassa Cusí, cap d'estudis de Lleure
i Programes Oberts Institut de Formació de la
Fundació Pere Tarrés

Im. Sr. Josep Ramon Tobia Galilea, regidor del
Grup Partido Popular de l'Ajuntament de
Barcelona

Sra. Carme Tomàs Martorell, directora de la revista
"Perspectiva Escolar" de l'Associació de
Mestres Rosa Sensat

Sr. Joan Torres Canela, president de la
Confederació Cristiana de Pares d'Alumnes de
Catalunya

Sr. Rafael Torrubia Beltri, president de la
Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de
Catalunya FAPAC

Sr. Xavier Tort Casals, president del Consell de la
Joventut de Barcelona

Sra. Carme Turró Vicens, secretària del Consell
Municipal de Benestar Social

Sra. Assumpta Valls Casanovas, professora de
Didàctica i Expressió Musical de la Universitat
Autònoma de Barcelona

Im. Sr. Josep M. Vegara Carrió, regidor president
de la Comissió de Medi Ambient i Serveis
Urbans

Ima. Sra. Marta Vila Florensa, membre del Grup
Municipal del Partit Popular

Dr. Ignasi Vila Mendiburu, catedràtic de Psicologia
de la Universitat de Girona

Sra. M. Àngels Vivanco Pradel, secretària del
Consell Escolar Districte de l'Eixample Casa
Elizalde

Sr. Jordi Vizcaino Martí, tècnic responsable del Pla
de la Gent Gran de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Jorge Wagensberg Lubinski, director del
Museu de la Ciència, Fundació La Caixa

Sr. Ernest Welkert Jornet, conseller d'Educació del
Districte de Les Corts

Sr. Antoni Zabala Vidiella, director de la Revista
AULA de Innovación Educativa

Sr. Ángel Marzo, especialista en Educació
d'Adults

CONSELL DIRECTIU DEL PROJECTE EDUCATIU DE CIUTAT

Presidenta:

Excma. Sra. Eulàlia Vintró Castells, segona tinenta
d'alcalde i presidenta de l'Institut d'Educació de
l'Ajuntament de Barcelona

Membres:

Sr. Manel Andreu Tarragó, president de la
Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona

Sr. Andreu Banús Guerrero, diputat president de
l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona

Sr. Manel Blasco Legaz, Gerent de l'Institut
d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Sara Blasi Gutiérrez, delegada territorial
d'Ensenyament a Barcelona ciutat. Departament
d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya

Sra. Teresa Eulàlia Calzada Isern, secretària del
Consell Escolar Municipal. Ajuntament de
Barcelona

Sr. Xavier Carbonell Roura, director del Servei de
Formació de la Cambra Oficial de Comerç,
Indústria i Navegació

Im. Sr. Joaquim de Nadal Caparà, regidor president de la Comissió de Política Cultural i Presidència de l'Ajuntament de Barcelona

Im. Sr. Daniel Fabregat Llorente, regidor de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Joan Carles Gallego Herrera, secretari general de la Federació d'Ensenyament CCOO Catalunya

Sr. Ignasi García de la Barrera, director (Membre del Consell Escolar Municipal) IES Joan Boscà

Sra. Carme Gómez Granell, directora de Serveis Educatius de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Jaume Graells Vegin, secretari general de la Federació d'Ensenyament UGT

Sr. Rafael Grasa Hernández, president de la Federació d'ONG per al desenvolupament

Sr. Oriol Homs Ferret, director general de la Fundació CIREM

Im. Sr. Ernest Maragall Mira, regidor d'Hisenda i Funció Pública de l'Ajuntament de Barcelona

Excm. Sr. Miquel Martínez Martín, catedràtic de Pedagogia i Vicerector de Docència i Estudiants de la Universitat de Barcelona

Sra. Isabel M. Muñoz Moreno, presidenta de la Federació Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya

Sr. Carles Prieto Gómez, secretari general de l'Associació de Joves Estudiants de Catalunya AJEC

Ima. Sra. Pilar Rahola Martínez, quarta tinenta d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Francesc Riu Rovira de Villar, secretari general del Secretariat de l'Escola Cristiana de Catalunya

Ima. Sra. Maravillas Rojo Torrecilla, tercera tinenta d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Salvador Rueda Palenzuela, ecòleg urbà

Sr. Francesc Santacana Martorell, coordinador general del Pla Estratègic Barcelona 2000

Im. Sr. Josep Ramon Tobia Galilea, regidor de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Rafael Torrubia Beltri, president Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de Catalunya FAPAC

Sr. Xavier Tort Casals, president del Consell de la Joventut de Barcelona

EQUIP DE GESTIÓ

Direcció executiva:

Sr. Manel Blasco, gerent de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Subdirecció i coordinació:

Sra. Carme Gómez-Granell, directora de Serveis Educatius de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona.

Elaboració i redacció de continguts:

Sr. Ignasi Vila i Mediburu, director de l'ICE de la Universitat de Girona

Sra. Carme Gómez-Granell, coordinadora del Projecte Educatiu de Ciutat

Sr. Ramon Casares, professor de llengua catalana i literatura de l'IES Roger de Flor

Sra. Mª Rosa Terradellas Píferrer, professora de la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat de Girona

Sr. Josep Mª Pascual, director de Estratègies de Qualitat Urbana

Participació ciutadana:

Sr. Josep Mª Pascual, director de Estratègies de Qualitat Urbana

Sra. Marta Tarragona, Estratègies de Qualitat Urbana

Sra. Teresa Eulàlia Calzada, secretària del Consell Escolar Municipal. Ajuntament de Barcelona

Sra. Núria González, cap de programa Coordinació Educativa Territorial de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Coordinadors dels debat a les escoles i entitats als Districtes de Barcelona:

Sr. Esteve Barandica, responsable del Pla d'Educació Intercultural de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Imma Bargalló, direcció de Planificació i Gestió de Centres de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Rosa Bellés, cap del servei d'Investigació i Innovació Educativa de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Isabel Boix, responsable del pla d'atenció a la Infància de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Marta Carranza, responsable del pla d'Educació Física de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Empar Escayola, responsable del Pla d'Educació per a la Participació Ciutadana de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Anna Estela, direcció de Planificació i Gestió de Centres de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Xesca Grau, cap de programa d'Avaluació Educativa de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Antònia Hernández, cap del Programa de Coneixement de la Ciutat de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Miren Izarra, responsable del Pla d'Acció Coeducativa de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Núria Jiménez, direcció de Planificació i Gestió de Centres de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Margarida Llorens, direcció de Planificació i Gestió de Centres de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Asun López, tècnica d'Educació de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Marina Modrego, direcció de Planificació i Gestió de Centres de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Montse Pedemonte, assessora Tècnica de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Pia Vilarubias, tècnica d'Educació de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Joan Recasens, responsable d'Educació del Districte de Sarrià-St. Gervasi

Sra. Dolors Pellisa i Font, responsable d'Educació del Districte de Sants-Montjuïc

Sra. Laura Pérez Sanz, responsable d'Educació del Districte de Sant Martí

Sra. Carme Ruiz de Querol, responsable d'Educació del Districte de Sant Andreu

Sr. Francesc Barreda, responsable d'Educació del Districte de Nou Barris

Sra. Esperança Busquets, responsable d'Educació del Districte de Les Corts

Sra. M.Àngels Vivanco Pradel, responsable d'Educació del Districte de l'Eixample

Sr. Jaume Novell Arriasol, responsable d'Educació del Districte de Gràcia

Sra. Marleny Colmenares, responsable d'Educació del Districte de Ciutat Vella

Sr. Rafael Aguilar, responsable d'Educació del Districte d'Horta-Guinardó

Sr. Jaume Subirachs Miret, director del CRP Sarrià-Sant Gervasi

Sra. Maite Giménez Pedrol, directora del CRP Sants-Montjuïc

Sra. Eugènia Pagès, tècnica del CRP Sant Martí

Sra. Isabel Fernández Biel, directora del CRP Sant Andreu

Sra. Carme Castellà Solans, directora del CRP Nou Barris

Sr. Jordi Calvet Solanes, director del CRP Les Corts

Sr. Benjamí Vidiella Gironès, director del CRP Horta-Guinardó

Sra. Marta Duñach, tècnica del CRP Gràcia

Sra. Rosalina Pena Vila, directora del CRP Gràcia

Sra. Núria Torres Prat, directora del CRP Eixample

Sra. Isabel Dalmau Sala, directora del CRP Ciutat Vella

Comunicació:

Sra. Marta Passola, cap del Programa de Comunicació, Publicacions i Imatge de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. José Luis Nievas, tècnic de l'Institut d'Educació

Sra. Imma Santos, periodista, Institut d'Educació

Sr. Sergi Rodríguez, periodista, Institut d'Educació

Sra. Gemma Sagarra, secretària de producció, Institut d'Educació

Sra. Olga Ramírez, disseny gràfic, Institut d'Educació

Oficina Tècnica:

Sra. Mª Dolors León, cap de l'Oficina Tècnica del Projecte Educatiu de Ciutat

Sra. Mònica Albertí, Oficina Tècnica del Projecte Educatiu de Ciutat

Sra. Carmen Sáez, Oficina Tècnica del Projecte Educatiu de Ciutat

Sra. Sandra Abella, Oficina Tècnica del Projecte Educatiu de Ciutat

Organització del Congrés:

Direcció

Sra. Carme Gòmez-Granell, directora de Serveis Educatius de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Sandra Abella, Oficina Tècnica del Projecte Educatiu de Ciutat

Sra. Mònica Albertí, Oficina Tècnica del Projecte Educatiu de Ciutat

Sr. Jaume Badosa, secretària del Congrés

Sr. Esteve Barandica, cap del Pla d'Educació Intercultural de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Empar Escayola, cap del Pla de Participació Ciutadana de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Núria González, cap de programa Coordinació Educativa Territorial de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Xesca Grau, cap del programa d'avaluació de l'Institut d'Educació de Barcelona

Sra. Antònia Hernández, cap del Programa de Coneixement de la Ciutat de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Miren Izarra, cap del Pla d'Acció Coeducativa de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Núria Jené, secretària del Congrés

Sra. Dolors León, cap de l'Oficina Tècnica del Projecte Educatiu de Ciutat

Sra. Dolors Oliva, secretària del Congrés

Sra. Marta Passola, cap del Programa de Comunicació, Publicacions i Imatge de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Montserrat Pedemonte, assessora Tècnica de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sra. Anna Petit, secretària del Congrés

Sr. Camil Pujol, Diputació de Barcelona

Sra. Montserrat Ribera, secretària del Congrés

Sra. Carmen Sáez, Oficina Tècnica del Projecte Educatiu de Ciutat

Sra. Maria Sales, secretària del Congrés

Sra. Pepi Soto, tècnica de recerca de l'Institut d'Educació de Barcelona

AUTORS DELS ESTUDIS, DOCUMENTS I MEMBRES DELS GRUPS TÈCNICS

Abeya, Mercè

Alegre, Xavier

Alemanys Iglesias, Jordi Artur

Alemanys, Imma

Alomar, Elisabet

Alsinet, Josep

Álvarez Sastre, José M.

Aives, Isabel

Allué Esteve, Josep M.

Anglès, Neus

Antequera, Pepe

Armas Àlvarez, Angèlica

Arnaus, Àngels	Climent, Teresa	Girona, Joan
Arnaus, Remei	Colom, Emili	Gómez Pelegrin, Imma
Ayarza, Begoña	Colomer, Francesc	Gómez, Montserrat
Badosa, Jaume	Comas Climent, Maite	González Gou, Camil-la
Ballestin, Manuela	Corbella, Mariona	González Verdaguer, Teresa
Barandica, Esteve	Cortada Andreu, Esther	González, Montserrat
Barea, Pilar	Costa Codina, Josep	González, Núria
Bastida, Anna	Creus, Maria	Graells Vegin, Jaume
Batalla Flores, Albert	Cruset Ortín, Maribel	Grasa Hernández, Rafael
Beltran, Pepin	Cubeles, Xavier	Grau Franch, Xesca
Bernet, Salvador	Chavarria, Xavier	Güell Roca, Montserrat
Bertran, Àngels	Dalmau Casademont, Saül	Hernández, Antònia
Bigues Balcells, Jordi	Dalmau Sala, Isabel	Homs Ferret, Oriol
Boada, Rosa	Deulofeu, Glòria	Hoyuelos Càmara, Rodolf
Bohigas, Oriol	Díaz, Joana	Iglesias, Manel
Bolea López, Enric	Duch, Ramon	Izarra Pérez, Miren
Bonet, Núria	Dunyó, Sebastià	Jané, Raimon
Borja Sebastià, Jordi	Durà, Joan	Jené, Núria
Braslavsky, Cecília	Eek, Montserrat	Jofre, Mercè
Brau Reig, Isabel	Engel, Pere	López, Asunción
Breton, Françoise	Escayola, Empar	López, Víctor
Brullet, Cristina	Escoín, Jordi	Llamazares, Epifanio
Buetos, Susana	Espada Eneriz, Arcadi	Lledó, Eulàlia
Busto, Conxita	Essomba, Miquel	Lledó, Toni
Caballero, Jordi Pau	Ferrer, Anna	Leonart, Ariadna
Cabezas Peña, M.	Ferrer, Caterina	Majó, Joan
Concepción	Ferris, Albert	Malagarriga, Assumpció
Cabó Cardona, Anna	Filomeno Martí, Montserrat	Maluquer, Joan
Cabrera, Lluís	Fisas Armengol, Adela	Marín, Imma
Calmell, Cesar	Flaqué Centellas, Lidia	Marquès Graells, Pere
Calvo Padilla, M. José	Flaquer Vilardebò, Lluís	Martí Grau, Jordi
Camps Cervera, Victòria	Flecha, Ramon	Martí Sala, Eduard
Canals Ventin, Purificació	Folguera, Teresa	Martí, Miquel
Cano, Petra	Font, Josep Maria	Martínez Chueca, Conxa
Carbonell Roura, Xavier	Fonts, Mercè	Martínez Martín, Miquel
Cardona Hernández, Antònia	Forcada, Elena	Martorell, Maria
Carol, Fernando	Fortuny, Montserrat	Marzo Guarinos, Angel
Carranza, Marta	Franquesa, Teresa	Mascarell Canalda, Ferran
Carrasco Pons, Sílvia	Fransi, Alba	Mases Giné, Maite
Carrió Soldevila, Rosa	Funes, Jaume	Mayolas Creixams, Mireia
Carrió, Núria	Fusté, Helena	Mena Alvarez, José M.
Carulla, Montserrat	Galilea Chiner, Antoni	Méndez Vigo, Marisa
Casademont, Mariona	Gallego Herrera, Joan Carles	Menéndez, Jordi
Casal, Fernando	Gallego, Joana	Miñana, Francesc
Casanovas, Cori	Garanto Alós, Jesús	Miralles, Mercè
Casas Aznar, Ferran	Garcés, Mercè	Miró, Manel
Casso, Eulàlia	García, Gemma	Monclús Bareche, Rosa
Cervera, Manel	García, Iria	Monfort, Liz
Ciuró Montaña, Montserrat	Garcia, Mercè	Montada Torrellas, Marta
Clavero Gómez, Jordi J.	Giné Giné, Climent	Montagut, Èlia
Claverol, Mireia	Giralt, Pere Joan	Montagut, Xavier

Moreno Gayoso, Miquel
Moreras, Jordi
Moreso, Carme
Morillas, Àngel
Munts, Maïte
Muñoz Moreno, Isabel M.
Muñoz, Cèsar
Muñoz, Encarna
Nadal, Josep M.
Navarro, Marian
Nebot Adell, Manel
Nogué Solà, Àngels
Notó, Pepa
Novell Arriasol, Jaume
Novella, Ana
Olivé Ferrer, Maria Neus
Oliveras, Jordi
Oller Freixa, Montserrat
Otero, Mercè
Pagès Heras, Eugènia
Parés, Margarida
Parramon Farràs, Montserrat
Pasqual, Lluís
Pedra, Carme
Pena Vila, Rosalina
Pérez Oliva, Pepa
Pérez Tornero, José Manuel
Petit, Anna
Piulats Porta, Maria
Porqueras, Bea
Porta, Jordi
Portabella Bosch, Mercè
Prats Cuevas, Joaquim
Prats Joaniquet, Carme
Prieto, Ana
Pruna, Imma
Puig Picart, Antoni
Pujol, Xavier
Queralt, Josep M.
Quintana Albalat, Jordi
Rajadell Puiggròs, Núria
Raya Cobo, Josep M.
Resines Creus, Daniel
Riba Clara
Ribé Cunill, Berta
Ribera, Montserrat
Rius Mentuy, Conxita
Rius, Ramon
Rodríguez Illera, José Luis
Rodríguez Yuste, Núria
Rodríguez, Carme
Roig Plans, Tina

Romero, Herminio
Romero, Joaquim
Romia, Carme
Romo Asenjo, Juan Manuel
Roset Fàbrega, Montserrat
Rueda Palenzuela, Salvador
Ruiz, Albert
Sabadell, Delfí
Sales Rufí, Josep
Sancho, Albert
Sanmartí, Neus
Saura, Carles
Segura Capellades, Carme
Selva Masoliver, Marta
Sempere, Núria
Serra, Josep Maria
Solé Gallart, Isabel
Soler Sicília, Albert
Soler, Elisa
Solsona, Núria
Sopeña Nualart, Assumpta
Soto, Pepi
Subirachs Miret, Jaume
Subirats Humet, Joan
Subirats Martori, Marina
Suñoi Ferrer, Xavier
Sureda, Jaume
Tàbara, David
Tarilonte, Visitación
Tarrats Masó, Vicenç
Tedesco, Juan Carlos
Terradellas, Maria Rosa
Terrassa Cusí, Ramon
Tomé, Amparo
Torras, Albert
Torres Masip, J. Jesús
Torres, Miquel
Tort Casals, Xavier
Turégano, Carme
Ubero, Lina
Valls Casanovas, Assumpta
Vázquez Arias, M. José
Ventosa, Sílvia
Vidiella Gironés, Benjamin
Vieytes, Jesús
Vilà, Carme
Vila, Ignaci
Vila, Manel
Vila, Ramon
Vilaró, Xavier
Vilarrasa Cunillé, Araceli
Vinardell Maristany, Marta

Vives Ylla, Narcís
Wagensberg Lubinski, Jorge
Weissmann, Hilda
Zamora, Àngels
Zegarra Pinto, Dionilda

APORTACIONS AL DEBAT SOBRE EL PROJECTE EDUCATIU DE CIUTAT

Consells de participació

Consell Econòmic i social
Consell FP
Consell de Coordinació
Pedagògica
Consell de Benestar Social
Consell de la Gent Gran
Consell de la Joventut de
Barcelona
Consell de les Dones
Consell Escolar Municipal
Consell Escolar d'Horta
Guinardó
Consell Escolar de Ciutat
Vella
Consell Escolar de Gràcia
Consell Escolar de l'Eixample
Consell Escolar de Les Corts
Consell Escolar de Nou Barris
Consell Escolar de Sant
Andreu
Consell Escolar de Sant Martí
Consell Escolar de Sants-
Montjuïc
Consell Escolar de Sarrià
Sant Gervasi

Escoles i Serveis Educatius

CD'E Voramar
CEE Sant Joan de la Creu
CEIP Alexandre Galí
CEIP Angel Baixeras
CEIP Antaviana
CEIP Antoni Brusi
CEIP Auró
CEIP Ausias March

CEIP Baldri Reixac	CEIP Splai	Escola Cintra
CEIP Brasil	CEIP Tabor	Escola Ciutat Meridiana
CEIP Castellà	CEIP Torrent d'en Melis	Escola Ciutat Meridiana
CEIP Cervantes	CEIP Turó del Cargol	Escola de Dansa Yisbell
CEIP Ciutat Comtal	CEIP Víctor Català	Escola de Música del Guinardó
CEIP Doctor Ferran i Clua	CEIPM Patronat Domènech	Escola de Música Municipal
CEIP Dolors Monserdà Santapau	CEIPM Bàrkeno	Casa dels Nens
CEIP Drassanes	CEIPM Escola de Bosc de Montjuïc	Escola Guimbarda
CEIP Duran i Bas	CEIPM Escola del Mar	Escola Guru
CEIP El Sagrer	CEIPM Escoles Casas	Escola Joan Roca
CEIP Elisenda de Montcada	Centre d'Infància Casa dels Colors	Escola La Immaculada
CEIP Els Llorers	Centre d'Integració Social	Escola La Pradera
CEIP Felipe II	Aspacema	Escola La Salle Comtal
CEIP Francesc Macià	Centre Maxime Harroche	Escola Luz Casanova
CEIP Joan Antoni Parera	CEPA Oriol Martorell	Escola Mare Alfonsa Cavin
CEIP Joan Miró	Col·legi Al·leluia	Escola Patronat Escolar d'Obreres
CEIP Joan XXIII	Col·legi Pare Pere Poveda	Escola Pia Sant Antoni
CEIP Joaquim Ruyra	Col·legi Sagrat Cor	Escola Sadako
CEIP L'Estel	Colegio Amor de Dios	Escola San Fernando
CEIP La Farigola de Vallcarca	EAM La Pau	Escola San Gabriel
CEIP La Farigola del Clot	EB L'Airet	Escola San Luis
CEIP La Mar Bella	EB La Gavina	Escola San Rafael
CEIP La Palmera	EBM Barrufets	Escola Solc
CEIP La Sedeta	EBM Bip	Escola Thuya
CEIP Laboure	EBM Cadí	Escola Vedruna-Àngels
CEIP Lavinia	EBM Collserola	Escola Verns
CEIP Les Corts	EBM El Roure	Escoles Proa
CEIP Madrid	EBM El Vent	ETP Clot
CEIP Mare de Déu del Pilar	EBM Esquitx	IES Ausias March
CEIP Mare Nostrum	EBM Forestier	IES Berenguer de Palou
CEIP Mediterrània	EBM L'Arboç	IES Bernat Metge
CEIP Mercè Rodoreda	EBM La Fontana	IES Manuel Carrasco i Formiguera
CEIP Montseny II	EBM Mont Taber	IES Eugeni d'Ors
CEIP Montseny II	EBM Nenes i Nens	IES Fort Pius
CEIP Pegaso	EBM Pau	IES Guineueta
CEIP Pere Vila	EBM Pla de Fornells	IES Joan d'Austria
CEIP Pràctiques 1	EBM Puigmal	IES La Sedeta
CEIP Provençals	EBM Trinitat Nova	IES Les Corts
CEIP Ramon Menéndez Pidal	EBM Tris-Tras	IES Lluís Vives
CEIP República Argentina	EBM Xarlot	IES Meridiana
CEIP Rius i Taulet	EBM Xiroi	IES Milà i Fontanals
CEIP Rubén Darío	EEE Lexia	IES Miquel Taradell
CEIP Sant Joan de Ribera	EP La Salle Barceloneta	IES Montserrat
CEIP Sant Pere Nolasc	Escola Calasanz	IES Parc de l'Escorxador
CEIP Seat		

IES Pere Bosch i Gimpera
IES Pablo Ruíz Picaso
IES Roger de Flor
IES Salvador Espriu
IES Salvador Seguí
IES Sant Martí
IES Valldemosa
IESM Narcís Monturiol
LL.I Àgora
LL.I L'Acís
LL.I El Tricicle
Scuola Materna Privata Italiana M.M

CRP Ciutat Vella
CRP Eixample
CRP Gràcia
CRP Horta-Guinardó
CRP Les Corts
CRP Nou Barris
CRP Sant Andreu
CRP Sant Martí
CRP Sants-Montjuïc
CRP Sarrià-Sant Gervasi
EAP Ciutat Vella
EAP Nou Barris
Espai Familiar Bon Pastor
Espai Familiar Casa dels Colors de Sants-Montjuïc
Espai Familiar Ciutat Vella
Junta Territorial de Directores i Directors d'Ensenyament Secundari de Barcelona
Inspecció d'Ensenyament Nou Barris
Institut Pedagògic Terapèutic Jeroni de Moragas
Programa de Compensatòria Nou Barris
Programa Itinerant "Ja tenim un fill" de Sant Andreu
PTT de Nou Barris

Representants municipals en els Consells Escolars de Centre

Aguilar Latiegui, Rafael
Anglí i Esteve, Margarida
Baqué i Palomera, Rosa Ma.
Barreda i Solé, Francesc
Barrientos i Olvera, Silvia
Bastardes i Porcel, Montserrat
Boix i Junquera, Isabel
Busquets Gubau, Montse
Busquets i Barenys, Esperança
Busquets i Corbera, Isabel
Cabús i Viñas, Eduard
Canals i Guilera, Roser
Capdet Huerba, Ma.del Carmen
Capdevila i Felip, Carme
Carreras i Barnés, Conrad
Cartañà i Piñen, Jordi
Casanovas i Berdaguer, Jordi
Costa i Juncà, Angels
Dieste Ascon, Teresa
Elizalde i Aubert, Elena
Escayola i Vergara, Empar
Fabri Garrido, Diana
Febrian Parrondo, Manel
Fernández i Delgado, Isabel
Fernández i Rodríguez, Manuel
Flaqué i Centellas, Lúcia
Fusté i Miralles, Carme
García Biosca-Dink., Manuel
García García, Baldomer
García Ruíz de Zarate, Llúcia
Gaspar Pellín, Elisabet
Gómez Arguimbau, Carme
Gómez i García, Josep
Gorgorió i Bochaca, Pilar
Gort i Almacellas, Pilar
Guasch Vidal, Núria
Gurpegui Resano, M. Jacinta
Hurtado i Farré, Alfons
Jarque i Abella, Joan
Jimenez i Palacios, Joan

Joan Fusellas, Anna
Laiz Triana, Antonio
León i Colomina, Josep
Llobet i Gómez, Eulàlia
Martín Massip, Xavier
Mas Trullenque, Anna
Mateu i Gregorio, Rosa
Mayolas i Mallol, Montserrat
Novell i Arriasol, Jaume
Olivé Morros, Jaume
Planas i Casas, F.Xavier
Potrony i Insa, Montserrat
Prat i Ripollés, Jaume
Punsoda i Buxó, Manel
Recasens Albaladejo, Joan
Recasens, Joan
Rodríguez Laborda, Arsenia
Romero Barcos, Antoni
Ruiz Ortega, Francesca
Salitges i Batlle, Lluís
Sentís i Vilalta, Pilar
Señal Ribera, Montserrat
Sorribas i Ribas, Josep Ma.
Talavera i Coscojuela, Maria
Timoneda, Ma.Victòria
Torrentó i Sanjust, Roser
Ullés i Fons, Maite
Valdecantos i Martínez, Eloy
Vidiella i Badell, Rosa
Vila Ballester, Ma.Carme
Viladés i Sanmartí, Àngels
Viladot i Barba, Pere
Vivanco i Pradel, Ma.Angels

Institucions i entitats ciutadanes

Associació de Comerciants Avinguda Gaudí-Centre
Associació de Comerciants Avinguda Gaudí-Temple
Associació Esportiva Ciutat Vella
AAVV Sagrada Família
AAVV Baix Guinardó
AAVV Can Baró

AAVV Carmel	Comissionat de l'Alcaldia pel Fòrum 2004	Universitat Oberta de Catalunya
AAVV de la Clota	Consell de l'Esport Sant Martí	Universitat Politècnica de Catalunya
AAVV Font d'en Fargas	Consell de la Dona Sant Martí	Universitat Pompeu Fabra
AAVV Font del Gos	Consell de la Joventut de Barcelona	Universitat Ramon Llull
AAVV Horta	Consell Escolar Municipal	
AAVV Joan Maragall	Coral Infantil Illa Gavina	
AAVV Montbau	Cuadernos de Pedagogia	
AAVV Parc de la Vall d'Hebrón	Diputació de Barcelona	
AAVV Penitents-Teixonera	Esbart Gaudí	
AAVV Sant Genís dels Agudells	Esplai Sagrada Família	
Agrupament Escolta Antoni Gaudí	FAPAEM	
Ajuntament de Barcelona	Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes d'Ensenyament Secundari de Catalunya	
Amics de la Plaça Sagrada Família	Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona	
AMPA CEIP Tabor	Federació d'ONGs per la desenvolupament	
AMPA Cervantes	Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya	
AMPA Patronat Escolar Obreres	Fundació CIREM	
AMPAS dels Centres Públics de Sant Martí	Fundació Claror	
Associació de Mestres Rosa Sensat	Fundació EMI	
Associació Pla Estratègic Barcelona 2000	Fundació ESCO	
Club Natació Athletic Barceloneta	GRESCA	
Casal de Joves Ksal i Pebre	La Junta del Temple de la Sagrada Família	
Casal dels Infants del Raval	Llars Sant Ignasi	
Casals Infantils de la Creu Roja	Mercat de la Sagrada Família	
CCOO Catalunya. Secretaria General de la Federació d'Ensenyament	Revista Guix	
Centre Cívic Convent de Sant Agustí	Taller de Músics	
Centre Cívic Sagrada Família	Unió de Comerciants i Botiguers de Sant Pau-Gaudí	
Centre Obert Gavina	Unió Esportiva Gaudí	
Centre Obert TRIA	Universitat Autònoma de Barcelona	
Centre Passatge	Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Ciències de l'Educació	
Club Petanca Gaudí	Universitat de Barcelona	
Club Petanca Recreativa Poblet S.F.	Universitat de Barcelona. ICE Institut de Ciències de l'Educació	
Col·legi Oficial de Diplomats en Treball Social i Assistents Socials de Catalunya	Universitat de Barcelona. Facultat de Pedagogia	
Colla Drapaire		